

BEATI

RAYMUNDI

LULLI

DOCTORIS ILLUMINATI
ET

MARTYRIS

*Est ad simplicem unum fructum salutem
hominis liberata conscientia.*
LIBER

MAGNUS CONTEMPLATIONIS
in Deum.

JUXTA MOGUNTINAM EDITIONEM
in folio Anni MDCCXL.

IN VARIOS TOMOS DISTRIBUTUS.
Tomus XV.

PALMÆ MAJORICARUM
anno MDCCXLIX.

Superiorum permissu.

Typis Viduæ Frau Typogr. Regiæ
Audientiæ.

BEATI

RAYMUNDI

LULLI

DOCTORIS ILLUMINATI

ET

MARTYRIS

LIBER

MAGNUS COMMENTARIORUM

in Decem

IUXTA MORGENTHAUM EDITIONEM

in 10to anni MDCCXI.

IN VARIOS TOMOS DISTRIBUTUS.

Tomus XV.

PALMÆ MAJORICARUM

anno MDCCXIX.

2. editionis peracta.

Typis Vindob. Fran. Typogr. Regis.

Audientia.

FIGURA XIII.

Ad Cap. CCCXL. pag. 4.

A | DEUS.

B | Significatio ipsius A.

C | Esse humanum.

D | Significatio ipsius C.

E | Privatio

F | Significatio ipsius E.

G | Principium compositum ex
| bono & malo.

H | Significatio ipsius G.

I | Intellectus.

FIGURA XIV.

Ad Cap. CCCXLI. pag. 29.

A Divina Voluntas.

B Significatio ipsius A.

C Res licita.

D Significatio ipsius C.

E Res prohibita.

F Significatio ipsius E.

G Humanus Intellectus.

12. AUDIEN

13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200.

FIGURA XV.

Ad Cap. CCCXLII. pag. 52.

A | Divina Voluntas.

B | Significatio ipsius A.

C | Memoria.

D | Intellectus.

E | Voluntas.

F | Desiderium.

G | Perfectio Desiderii.

H | Defectus sive Imperfectio.

XX A 2017

CCXIII bis te

Table with 2 columns and 4 rows. The text is extremely faint and illegible.

FIGURA XVI.

Ad Cap. CCCXLIII. pag. 76.

A | DEUS.

B | Significatio ipsius A.

C | Paradisus.

D | Significatio ipsius C.

E | Intellectus.

FIGURA XVII.

Ad Cap. CCCXLIV. pag. 101.

A | JESUS Christus.

B | Significatio ipsius A.

C | Corpus hominis.

D | Significatio ipsius C.

E | Anima.

F | Significatio ipsius E.

G | Perfectio.

H | Defectus.

I | Lætitia.

K | Tristitia.

L | Oculi corporales.

M | Intellectus.

FIGURA XVIII.

Ad Cap. CCCXLV. pag. 127.

A | Divina Potestas.

B | Significatio ipsius A.

C | Divina Sapientia.

D | Significatio ipsius C.

E | Divina Voluntas.

F | Significatio ipsius E.

G | Divina Misericordia.

H | Significatio ipsius G.

I | Divina Humilitas.

K | Significatio ipsius I.

L | Divina Patientia.

M | Significatio ipsius L.

N | Spes

O | Intellectus.

FIGURA XIX.

Ad Cap, CCCXLVI. pag. 152.

A | JESUS Christus.

B | Significatio ipsius A.

C | Christianitas.

D | Significatio ipsius C.

E | Mundus

F | Significatio ipsius E.

G | Libera Potestas Sapiencia &
Voluntas.

H | Significatio ipsius G.

I | Potentia Motiva.

K | Significatio ipsius I.

L | Perfectio.

M | Significatio ipsius L.

N | Humanus Intellectus.

FIGURA XX.

Ad Cap. CCCXLVII. pag. 183.

A | DEUS.

B | Significatio ipsius A.

C | Divina Trinitas sive *Esse*
| ipsius.

D | Significatio ipsius C.

E | Non-Trinitas sive *non-esse*.
| ipsius.

F | Significatio ipsius E.

G | Div. Incarnatio sive *Esse* ipsius.

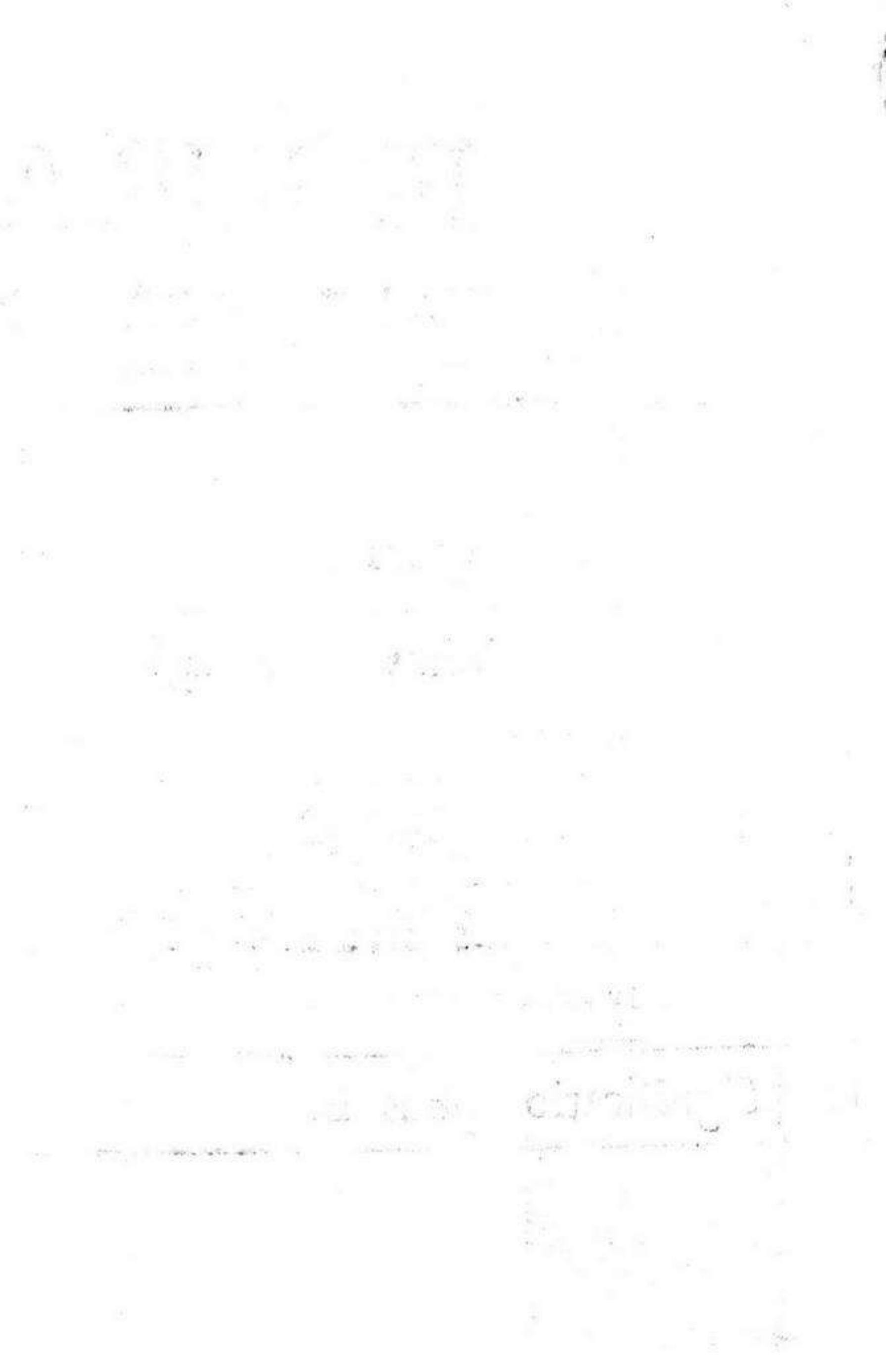
H | Significatio ipsius G.

I | Non-Incarnatio sive *non esse*
| ipsius.

K | Significatio ipsius I.

L | Gratia sive gratiarum actiones.

M | Intellectus recipiens signifi-
| cationem.

BEATI

fol. 3.

RAYMUNDI

LULLI

DOCTORIS ILLUMINATI ET

MARTYRIS

MAGNUS LIBER

CONTEMPLATIONIS

IN DEUM.

VOLUMEN III.

LIBER V.

DISTINCTIO XL.

DE ORATIONE.

CAPUT CCCXL.

*Quomodo homo oret & contempletur &
precetur honoratum & gloriosum DEUM,
ut ei demonstret, unde bonum & ma-
lum habeant principium.*

1.

a.

EUS eterne infinite!

*A quo veniunt om-
nes gratia & bene-
dictiones. Qui vult
recipere & scire bo-
num & malum quæ
sunt*

4. *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
sunt in homine, unde habeant principium & à quo veniant, oportet, *Domine*, quòd sciat figurare figuras sensuales, per quas possit elevare suum intellectum ad intelligendum & sciendum res intellectuales cum quibus & per quas intellectus potest intelligere & cognoscere bonum & malum, quæ sunt in homine, unde veniant, & à quo accipiant principium.

2. Igitur quia, *Domine*, proponimus inquirere principium boni & mali, propterea figuramus figuras sensuales & ponimus dicendo, quòd sit.

A. DEUS.

B. Significatio ipsius A.

C. Esse Humanum.

D. Significatio ipsius C.

E. Privatio.

F. Significatio ipsius E.

G. Principium compositum ex bono & malo.

H. Significatio ipsius G.

I. Intellectus.

3. Et

3. Et quando homo, *Domine*, figuraverit has figuras, tunc oportet, quòd omnes illas ponat in I. ad tenendum & probandum secundum quam vel quas possit intelligere & scire: Unde bonum & malum veniant & unde habeant principium, quod potest homo invenire per istam artem, dummodo intellectus sciat esse liber ad recipiendum significationes intellectuales per figuras sensuales; quia quando voluntas vult, quòd intellectus intelligat, & quando intellectus scit intelligere id, quod voluntas vult, tunc intellectus est liber ad intelligendum; sed quando voluntas vult, quòd intellectus intelligat, & non vult id, per quod potest intelligere, tunc intellectus est coactus & constrictus in virtute intelligendi; ratione cujus constrictionis non potest intelligere id, quod intelligeret, si liberè posset uti virtute intellectiva, quæ vult haberi libera ad intelligendum.

6 B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.

4. b. O Domine! qui es gloria aeterna & infinita, per quam durat gloria sanctorum glorie. Intellectualiter intelligimus B. significare ipsi I., quod A. creaverit C. quia quando B. significat ipsi I., quod A. sit infinitum aeternum & perfectum in omnibus rebus, & quando I. est directum ad recipiendum significationem, quam B. ei dat de A., & postea se vertit ad significationem quam D. ei dat de C., tunc I. per id quod recipit de B. & de D. intelligit & scit, quod A. creaverit C.

5. Nam sicut B., Domine, demonstrando ipsi I. infinitatem aeternitatem & perfectionem ipsius A. significat & demonstrat, quod A. creaverit C., ita D. demonstrando ipsi I. finitatem & terminationem ipsius C. demonstrat defectus, qui cadunt in C. & significat de C., quod A. creaverit illud; quia si non creavisset, & C. esset simile ipsi A. in aeternitate, tunc B. non posset significare nobiliorem significationem de A.

A. ipsi I., quàm D. : unde cum D. non possit in C. demonstrare perfectionem in omnibus rebus, sequitur quòd C. non sit perfectum in æternitate, per quam privationem æternitatis D. demonstrat principium in C., quod B. non significat in A. significando perfectionem ipsius A. in omnibus rebus.

6. Unde quando I., *Domine*, recepit demonstrationem, quam B. ei dat de A., & demonstrationem quam D. ei dat de C., & quando per ambas demonstrationes ipsum I. cognoscit, quòd A. creaverit C., per hoc significatur & demonstratur ipsi I., quòd C. sit obligatum ad amandum & laudandum, honorandum & serviendum, orandum & contemplandum A., quoniam A. creavit & beneficiavit illud & sustinet in esse in quo illud creavit & beneficiavit.

7. c. *Perdurabilis Domine in omni tempore, potens honorare & adjuvare tuos amatores!* Intellectualiter intelligi-

§ *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
ligimus, quòd I. recipit demonstra-
tionem, quam B. ei dat de A. &
quam F. ei dat de E., tunc I. in-
telligat A. non esse E., nec E. esse
A., quia si A. esset E., non posset
B. demonstrare de A. Infinitatem
nec Æternitatem nec Perfectionem,
nec posset demonstrare quòd A. crea-
verit C., nec D. posset significare,
quòd C. sit creatum ab A., & si E.
esset A., posset F. significare de E.,
quòd sit infinitum æternum & per-
fectum, & quòd creaverit C., & hoc
intelligit I. esse impossibile.

§. Unde sicut D. demonstrat, quòd
C. non sit E. & sicut E. demonstrat,
quòd E. non sit C.; ita, *Domine*, &
adhuc multò meliùs sine omni com-
paratione B. demonstrat A. non esse
E., & F. demonstrat E. non esse A.:
unde quando I. recepit omnes istas
significationes, tunc movet memori-
am ad memorandum, & voluntatem
ad amandum prædictas significatio-
nes, ut per multam memoracionem

&

& valde magnum amorem intellectus melius possit intelligere & scire principia boni & mali quæ inquirat.

9. Nam quanto plus & melius memoria memorat, & voluntas amat prædictas significationes tanto plus & melius potest I. cognoscere & scire demonstrationem, quam H. facit de G.; quæ demonstratio est directa ad cognoscendum & sciendum per demonstrationem, quam B. facit de A., & D. de C., & E. de E., ut I. possit scire G., & ut I. per cognitionem, quam habet de G., moveat memoriam ad memorandum & se ipsum ad intelligendum & voluntatem ad amandum A., ut omnes tres virtutes orent & contemplantur suum honoratum & gloriosum DEUM.

10. d. *O Domine! Qui omnes meas cogitationes comprahendis, & omnes meas considerations intelligis. Intellectualiter intelligimus, quòd B. significando A. & D. significando C.,*
&

10 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
& F. significando E. demonstret ipsi I., quòd C. sit potentialiter in E.; quia sicut B. & D. significant C. esse creatum ex nihilo, ita C. significatur potentialiter in E., dum A. illud non velit sustinere, & velit ab ipso auferre id, quod ei dedit: unde si C. non esset potentialiter in E., D. significaret C. æternum in materia, & hoc est impossibile, quia si esset possibile materia ipsius C. esset æqualis in durabilitate ipsi A., quòd est impossibile, secundum quod jam probavimus.

11. *Gloriose Domine!* Sicut prædictæ demonstrationes demonstrant ipsi I., quòd C. sit potentialiter in E., ita convertuntur significationes ad demonstrandum, quòd E. sit potentialiter in C.; nam si E. non esset potentialiter in C., demonstraretur C. non esse creatum ex nihilo; quia postquam non posset per suam naturam privari nec redire ad nihilum, demonstraret D., quod C. sit factum ex aliqua

10

Lib. V. Dist. XL. Cap. CXCXL. II
re æterna, & hoc est impossibile;
nam D. demonstrat in C. cadere ig-
norantiam & peccatum, & multos
alios defectus, qui demonstrant ipsi I.,
quòd, si C. esset factum ex aliqua
re æterna, foret impossibile in eo esse
peccatum & ullum defectum.

12. *Humilis Domine!* Quando I.
recepit significationes, per quas cog-
noscit, quòd C. sit potentialiter in
E., & E. in C., tunc B. ipsi I. de-
monstrat A. habere actualem Potes-
tatem & Sapientiam & Perfectionem,
per quam possit creare aliquid ex
nihilò, & redigere aliquid in nihi-
lum dummodo voluntas hoc velit, &
quando I. recepit hanc demonstra-
tionem, tunc H. ei demonstrat de G.
quale sit bonum, quod cadit in C.
ex parte ipsius A., & quale sit ma-
lum quod cadit in C. ex parte ipsius E.:
Unde quando I. recepit omnes istas
significationes & omnes istas res, tunc
se movet intellectus ad intelligendum,
& memoria ad memorandum, & vo-
luntas

12 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
luntas ad amandum magnam vir-
tuosam demonstrationem, quam B.
dat de A.

13. e. *Humilis Domine! Qui te hu-
milias tuis humilibus servis.* Quando
I. recepit quatuor universales demons-
trationes, scilicet B. & D. & F. &
H., tunc intelligit & cognoscit, quòd
G. non sit A. cùm componatur ex
C. & E.; quia sicut ex albedine &
nigredine componitur tertius color,
ita D. & F. componunt H., quod
significat G. esse accidens, quod ca-
dit in C. & E. per conversionem &
conjunctionem ipsi C. & E.

14. Cùm B. demonstret ipsi I. de
A., quòd habeat Æternitatem Infi-
nitatem & Perfectionem, & D. & F.
non possint hoc demonstrare in C.
& E., propterea B. demonstrat A.
non esse potentialiter in E., nec E.
in A.; & ideò G. non esse A.; quia
si esset A., tunc B. & F. & H. de-
monstrarent A. esse potentialiter in
E., & E. in A.: Unde cum B. & F.
&

& H. non dent ullam harum demonstrationum, propterea I. intelligit bonum opus, quod est in G. non esse A., licet sit ab A., nec malum opus, quod est in G. esse ab A., licet sit à C. & E.; quoniam si bonum & malum, quod est in C., esset A., sequeretur quòd C. esset A., & hoc est impossibile; nam si esset possibile, sequeretur quòd C. esset infinitum.

15. *Virtuose Domine!* Sicut I. intelligit C. non esse colorem, quem homo videt in flore, nec esse figuram navis, quam memorat; ita B. & F. & H. demonstrant ipsi I., quòd A. non sit G., sed sicut C. est virtus visiva, per quam videt colorem, & est virtus memorativa per quam memorat figuram navis, sic A. est virtus, quæ per influentiam bonitatis & perfectionis creat & dat bonum, quod est in G., & malum culpæ, quod est in ipso G., non venit ab A.; quia si ab eo veniret, oporteret, quòd G. & A. concordarent in natura: igitur

TUE

14 *B. Ray. Lulli Lbi. Contēpl. Vol. III.*
tur cum G. sit compositum ex C. &
E., quæ sunt contraria, & cum G.
contineat in se bonum & malum,
per hoc B. demonstrat, *Domine*, quòd
Tu non sis, nec à Te creetur culpa ip-
sius C. in G., quia si hoc faceres,
esses compositus ex contrariis, quod
est impossibile.

16. f. *Salvator Domine tuorum ho-*
noratorum! Qui laborant pro tuis ho-
noribus. Sensualiter sentimus & intel-
lectualiter intelligimus, in homine
bonum & malum esse accidentaliter;
& per hoc intelligimus, quòd G. ca-
dat in C.: igitur sicut color rubeus
est compositus ex nigro & albo, ita
G. est compositum ex bono & ma-
lo in C.; & sicut in colore rubeo
nigredo est ex parte siccitatis & ca-
loris, ita D. demonstrat ipsi I. bo-
num esse ex parte ipsius A. & C., &
peccatum, quod est malum, esse ex
parte ipsorum C. & E.

17. Nam sicut levitas, quæ est in
C., *Domine*, est ex parte ignis &
aërais

aëris, & gravitas quæ est in ipso C., est ex parte aquæ & terræ; ita bonum, quod est in C., est ex parte ipsius A. & C., & malum & peccatum, quod est in eo, est ex parte ipsius C. & E.: unde sicut ignis & aër movent atomos ad ascendendum sursum, ita A. & C. movent bonum, quod est in G., & sicut homo cadens ex loco alto movetur deorsum per aquam & terram, ita malum, quod est in G. movetur per C. & E., & si hoc non esset ita, sed ejus oppositum, B. non posset demonstrare A. ipsi I., nec D. ei posset demonstrare C., nec F. ipsum E.

18. Nam si malum, quod est principiatum in C., principia-
retur in A., esset sicut si motus, quem lapis habet deorsum, principia-
retur in natura ignis & aëris; & si bonum prin-
cipiatum in C., principia-
retur in E., esset sicut si atomus, qui movetur
sursum ascenderet per naturam terræ
& aquæ, quod est impossibile; & si
bonum

16 *B. Ray. Lulii Lib. Contēpl. Vol. III.*
bonum, quod est principiatum in C.,
esset principiatum sine A., D. de-
monstraret C. esse æquale in virtute
ipsi A.; & si malum esset principia-
tum in C. sine E., tunc D. & F.
demonstrarent C. non esse potentiali-
ter in E., nec E. in C., quod est
impossibile: unde quando I., *Domine*,
recepit omnes istas demonstratio-
nes, tunc intelligit quod G. in quan-
tum bonum, sit inceptum & princi-
piatum primò in A., & postea in C.;
quia si æqualiter esset incepta & prin-
cipiata in A. & C., non posset B.
demonstrare melius A., quam D. de-
monstret C.; & postquam I. recepit
hanc cognitionem, tunc intelligit &
eognoscit, quod G., in quantum ma-
lum, sit inceptum & principiatum pri-
mò in E., & postea in C.; quia si æ-
qualiter essent principiata in C. & E.,
non esset in C. deliberatio liberæ vo-
luntatis ad faciendum bonum vel ma-
lum: unde cum libera voluntas sen-
tiatur & intelligatur in C., est im-
pos-

possibile, quòd malum ita citò sit principiatum in C., sicut in E.

19. g. *Intellectualis Domine, spiri-
tualis, digne omni honore!* intellec-
tualiter intelligimus, quod B. det ip-
si I. de A. perfectam demonstratio-
nem, per quam demonstrat omne bo-
num, quod est in C. esse ex parte
ipsius A.; quia si D. posset demons-
trare aliquod bonum esse in C., quod
non esset ex parte A., tunc B. non
posset perfectè significare A.: igitur
cùm B. demonstrat, quòd C. non ef-
set, nisi A. esset, per hoc D. de-
monstrat bonum, quod principiatum
in B, esse ab A., quod creavit C.,
& quod per gratiam dat bonum,
quod est in ipso C.

20. Nam sicut oportet formam
priùs esse in potentia, quàm in actu
in materia navis, & sicut sine pri-
ma forma non posset esse secunda;
ita *Domine*, necessariò oportet, quòd
priùs sis principium boni, quod est
in homine, ut omne bonum, quod
B est

est in eo, veniat à TE & per TE; & si hoc non esset ita, & si bonum, quod est in homine, principiaretur prius ab alio, quàm à TE, vel æque citò vel simul ab alio & à TE, tunc B. non posset demonstrare tum bonum esse prius bono principio; & si hoc ita esset, demonstraret aliquod bonum esse in C., quod esset, æquale in dignitate tuo bono, quod est impossibile.

21. *Iuste Domine*: F. demonstrante E. ipsi I., intelligit I., quòd E. non habeat naturam nec dignitatem principiandi bonum in C.; quia si bonum derivaretur & veniret ab E.; necessario oportet E. esse aliquid, per quod esset simile ipsi A., quod est impossibile: unde cum F. det hanc demonstrationem de E., tunc ex D. & F. formatur ipsi I. falsa demonstratio, per quam I. opinatur, quòd si A. non creasset C., peccatum non posset cadere in hominem; & per hoc, quod A. creaverit C., vide-
tur

tur ipsi I. per D. & F. peccatum esse principiatum ab A; & dum intellectus recipit hanc falsam demonstrationem, recurrit ad B. & ad D., & videt veram demonstrationem suæ falsæ opinionis per conjunctionem ipsorum D. & F., quia quando I. recipit demonstrationem à D. & F. sine B., tunc est indirectum ad videndum veritatem per naturam ipsius E., quod ipsi I. demonstrat esse verum id, quod est falsum, & esse falsum id, quod est verum, & hæc demonstratio est de E., cui D. est objectum intellectuale in falsa figura, quando I. non recipit B.

22. *h. Sapiens Domine in omnibus scientiis, potens Domine in omnibus potestatibus!* Sicut aqua recipit formam vasis, in quod intrat, & cera recipit formam sigilli, ita I. recipit unam figuram, quando simul respicit B. & D. & F.; & quando respicit D. & F., & non recipit id, quod B. demonstrat de A., tunc mutat suam

suam veram figuram in falsam, per quam videtur ei malum culpæ habere principium ab A., eo quòd malum culpæ non esset nisi A. creavisset C.

23. Et dum I. est in hac falsa figura, *Domine*, sicut Dæmon est in falsa figura, quando assumit humanam formam, tunc I. recurrit ad B. & recipit id, quod ei demonstrat de A., & tunc disparet falsa figura cognoscente ipso I., quòd A. habeat adeò magnam potestatem & sapientiam & adeò perfectam voluntatem, quòd voluerit potuerit & sciverit creare C., quin malum culpæ sit in ipso ex parte ipsius A., quod habet per suam infinitam potestatem sapientiam & voluntatem, quod omne principium boni sit in C. ex parte ipsius A., & quòd principium peccati & peccatum non sit in eo ex parte ejusdem A.; & si A. hoc non haberet in sua Potestate Sapientia & Voluntate, haberet finitam potestatem

rem sapientiam & voluntatem; per quam finitatem B. demonstraret, quòd A. non posset nec sciret nec vellet omne bonum esse in C. ex parte ipsius A.

24. Unde dum I., *Domine*, recipit hanc demonstrationem, tunc intelligit, quòd per hoc quia D. & F. sine B. ei demonstrant malum, quòd est in C., illud transfigurent de vera figura in falsam; que falsa figura transfiguratur in veram, quando I. recipit B. & D. & F.; & quando est in vera figura, tunc percipit & intelligit, quòd quia A. non est in potentia in E., nec E. in A., & quia C. & E. sunt potentialiter unum in alio, propterea intelligit, quòd de necessitate rationis omne bonum sit per A., & nullum malum culpæ sit per ipsum quoniam sicut Triremis vadit in mari per impulsum remòrum, ita C. movetur ab A. ad faciendum bonum, quòd est in ipso C. in quantum se finit moveri ab A., sicut sagitta

gitta se finit moveri ab impulsu arcûs; & quia peccatum est res, quæ non deberet esse nec secundum naturam nec secundum rationem, propterea peccatum est nihil, quando venit in *esse* sine natura & ratione, ratione cujus nihili incipit ab E., & stat in C., quod se disponit & movet ad faciendum nihil in hoc quod operetur id, quod non deberet esse nec per naturam nec per rationem.

25. i. *Honorator Domine tuorum honoratorum, amator Domine tuorum amatorum!* Qui vult scire & cognoscere, quomodo A. sit principium boni & non mali, & quomodo E. sit principium mali, & non boni, sciat ponere omnes quatuor significationes in I., etsi omnes quatuor significationes concordent & conveniant in I. significando G. habere malum ab A., & bonum ab E., tunc poterit cognoscere, quod A. faciat malum, & E. bonum; sed si omnes quatuor significationes discordent in I. signi-

significando malum esse ab A., & bonum ab E., tunc poterit cognoscere bonum principiari ab A., & malum ab E.; quia per hoc, quod B. demonstrat E. non esse potentialiter in A., privando ab eo perfectam potestatem sapientiam & voluntatem, & F. significet hoc idem de E.; propterea B. & F. non concordant in I., quando I. putat A. esse principium boni & mali; quia si concordarent, B. demonstraret E. esse potentialiter in A. privando potestatem & sapientiam & voluntatem ab ipso, & F. hoc idem significaret de E.

26. *Iuste Domine!* Sicut corpus vegetatum est sanum per temperamentum quatuor qualitatum, ita intellectus est directus ad intelligendum, quando recipit quatuor prædictas significationes; & sicut corpus est infirmum per contrarietatem & corruptionem humorum & qualitatum, ita intellectus est indirectus ad intelligendum, quando recipit quasdam signifi-

fica-

24 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
ficationes & non alias; quoniam sicut calor per se non sufficit ad conservandam sanitatem in corpore sine humiditate, ita quædam significationes non sufficiunt ad demonstrandum veritatem ipsi I. sine aliis; quia quantum intellectus dirigitur ad recipiendum cognitionem quarundam significationum tantum indirigitur per ignorare alias.

27. *Amorose Domine!* Intellectualliter intelligimus, quòd bonum incipiat ab A. in C.; & bonum sit in C. per hoc, quòd ipsum recipiat bonum ab A.: unde demonstrant B. & D., quod bonum in C. sit per A., quod dat, & per C. quod recipit; & si hoc non esset ita, & omne bonum esset ab A., & nihil ipsius veniret à C., tunc F. demonstraret ipsi I., quod E. haberet actionem super A., eo quòd privaret bonum per C. per potentiam, in qua G. & E. concordant & conjunguntur ad invicem, quod est impossibile; & si ita esset,
quod

quod totum bonum esset in C. à se ipso, & nihil ipsius veniret ab A., tunc D. & F. demonstrarent E. habere majorem actionem & potestatem in C. quàm A.; eo quod E. multoties privet bonum à C., & ponat in eo malum culpæ, & hoc est impossibile, quod significatur per B. demonstrans A. habere majorem actionem & potestatem super suam creaturam, quam habeat E., quod accidentaliter ponit culpam in C. per accidentalem corruptionem ipsius creaturæ.

28. k. *Æterne Domine! Qui circumdas & comprehendis omnia.* Sicut materia est subjectum formæ & privationi, ita C. est subjectum ad recipiendum principium boni ab A.; & principium mali ab E.; & sicut materia se induit formâ ut videatur, ita A. dat ipsi C. bonum principium. ut B. det demonstrationem de ipso A.; & si A. daret principium mali ipsi C., tunc B. alteraretur in F., & F. in B.,
quod

26 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
quod est impossibile; quia si esset possibile A. amaret videri ab I. esse occasionem boni & mali, quod est contra ipsum B.

19. *Iuste Domine!* Intellectualiter intelligimus B. significare ipsi I., quòd A. creaverit memoriam in C.: unde quando C. memorat B., & per B. memorat A., tunc B. demonstrat ipsi I., quòd A. moveat memoriam ad memorandum B., ut C. illud possit memorare; sed quando B. demonstrat ipsi I., quòd A. creaverit memoriam in C., ut voluntas non amet peccatum, quod memoria memorat; & quando contingit, quòd voluntas amet peccatum memoratum, tunc movetur voluntas à C. & E., quia voluntas facit contra id, propter quod A. eam posuit in C., quod est odire peccatum, & amare A. demonstratum per B.: igitur si A., *Domine*, moveret voluntatem ad amandum peccatum, quod memoria memorat, I. intelligeret quòd E. esset in A. privando

do illud perfectis virtutibus, & si hoc ita esset, esset sicut Ferrarius, qui faceret gladium ad occidendum alium & se ipsum simul, quod est impossibile.

30. *Iuste Domine!* Sicut finalis ratio movet artificem ad faciendum ex materia & forma id, quod intendit, ita B. demonstrat, quod A. moveat se ad faciendum bonum, & evitandum malum, ut I. habeat cognitionem de A., & A. habeat rationem dandi bonum ipsi C., & sicut finalis ratio Aratoris arantis non consistit in vulnere, quod ex vomere recipit bos in pede, ita finalis ratio, propter quam A. creavit C., non consistit in principio mali, quod C. recipit à suo defectu & ab E. per privationem virtutum & possessionem vitiorum: igitur cum hoc ita sit, *Domine*, per omnes istas demonstrationes, & per plures alias demonstratur humano intellectui nullum malum culpæ sed omne bonum principiari ab
A.,

28 B. Ray. *Lulli Lib. contempl. Vol. III.*
A., quod est perfectum in omnibus
principiis principiatis à nostro glorio-
so DEO.

CAPUT CCCXLI.

*Quomodo homo oret & contempletur
nostrum gloriosum DEUM, ut dirigat
suum intellectum ad habendum cog-
nitionem de rebus licitis, &
de rebus prohi-
bitis*

1. **O** DEUS virtuose, complete om-
a. **O**nibus bonis & omnibus hono-
ribus! Qui vult intrare in hanc inqui-
sitionem ad cognoscendum quænam
res sint licitæ, & quænam prohibitæ,
oportet, *Domine*, quòd faciat figuras
sensuales, ut per eas possit ordinare
& dirigere suum intellectum ut ascen-
dat ad cognoscendum res intellectu-
ales, per quas habeat cognitionem de
rebus licitis, ut eas faciat, & de re-
bus prohibitis, ut eas omittat.

2. Un-

2. Unde quia tuus servus & tuus contemplator, *Domine DEUS*, Te vult orare & contemplari multis modis, propterea vult habere cognitionem de eo quod est licitum, & de eo quod est prohibitum, ut cum hac cognitione Te possit orare & contemplari; & propterea ponit & dicit, quod sit.

A. Divina Voluntas.

B. Significatio ipsius A.

C. Res licita.

D. Significatio ipsius C.

E. Res prohibita.

F. Significatio ipsius E.

G. Humanus intellectus, qui æstimat & aspicit prædictas significaciones, ut possit habere cognitionem de rebus licitis & de rebus prohibitis.

3. Unde qui vult intrare in hanc inquisitionem ad sciendum quænam res sint licitæ, & quænam prohibitæ, oportet, *Domine*, quòd sciat habere cognitionem de arte & conditione

tionem hujus prædictæ figuræ, quæ ars & conditio consistit in hoc, quod homo sciat B. & D. & E. concordare in G., ut per hanc concordantiam habeat intellectus cognitionem de rebus, quas homo vult scire, sicut habet ignorantiam, quando tres significationes discordant in G. ipso opinante, quòd concordent; quia si G. non sciat cognoscere id, in quo tres significationes concordant & discordant, tunc non scit recipere id, quod verè significant, & falsò recipit falsas significationes falsò significatas.

4. b. *O Domine! Qui concordas meam voluntatem, & meam spem ad honorandum tuum placitum. Qui vult cognoscere id, quod est licitum, & id, quod est prohibitum, oportet, quòd primò pōnat B. in G., ut recipiat demonstrationem, quam B. facit de A. ad significandum ipsi G. tuam Voluntatem esse justam veram potentem misericordem & perfectam,*
quia

quia nisi talis esset, non esset divina Voluntas.

5. *Gloriose Domine!* Quando homo posuerit B. in G., & receperit significationes quas B. dat de A., tunc oportet, quòd ponat D. & F. in G. tali modo, quòd non extrahat ab eis B.; quia quando omnes tres significationes sunt in G., & G. recepit in habitu primò id, quòd B. demonstrat de A., tunc D. & F. sunt directæ ad significandum & demonstrandum res licitas, & res prohibitas, quæ directio desumitur à B. quod prius intravit in G.

6. Et quando homo, *Domine*, aperuerit oculos ipsius G. cum B. & D. & F., tunc oportet, quod G. sciat aspicere & videre cum significatione & cum demonstratione, quam B. ei facit de A., & D. de C., & F. de E.; quia sicut forma demonstrat materiam ita B. & D. & F. intellectualiter demonstrant quænam res sint licitæ, & quænam prohibitæ, quæ
de-

32 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
demonstratio, *Domine*, fit ipsi G., ut
sciat honorare A., & ei obedire fa-
ciendo res licitas, & evitando res pro-
hibitas

7. *O Domine DEUS! Qui conser-
vas & sustines fructum vite in tuis a-
matoribus.* Intellectualiter intelligimus,
quòd quando homo ponit B. & D.
in G. tali modo quòd B. concordet
cum D., & D. cum B. in significatione,
quam B. dat de A., & D. dat de C.,
tunc G. possit intelligere & scire id,
quod D. demonstrat & significat de
C. esse licitum & gratum & placens
ipsi A.: quia si ei esset displicens &
ab ipso prohibitum, foret impossi-
bile, quòd B. concordaret cum D.,
& D. cum B.

8. *Honorate Domine!* Quando ho-
mo ponit B. & F. in G. & ambæ
significationes concordant in demonf-
trando in B. perfectionem, quam ha-
bet A., & demonstrando in F. de-
fectum & inordinationem & malum
opus, quod sequitur ex E. contra
A.,

A. , tunc potest G. intelligere & scire , quòd E. sit res prohibita inconueniens & irrationabilis ; quia sicut infirmitas demonstrat corruptionem & mortem , ita F. demonstrat E. contrarium ipsi A. , quando significat & demonstrat ipsi G. , quòd E. sit res prohibita & displicens & inacceptabilis ipsi A. , si fiat contra C.

9. *Potens Domine!* Quando homo concordauerit tres prædictas significationes in G. , tunc oportet ipsum G. intelligere , quòd si C. esset res prohibita , & E. esset res licita , & quòd B. non posset demonstrare A. ipsi G. cum C. , nec cum E. , tunc G. posset intelligere defectum in A. , unde cum G. necessariò sit obligatum ad affirmandum & sciendum , quòd A. non habeat in se ullum defectum , propterea est obligatum ad recipiendum significationes , quæ significant A. perfectum , & non est obligatum ad affirmandum & concedendum ullam falsam demonstrationem

C

nem

34 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
nem contrariam significationi, quam
B. dat de A.

10. d. *Amans Domine! Qui tuo amore in amoras tuum servum.* Quando homo ponit B. & D. & F. in G., & G. non scit recipere tres significationes nec scit eas concordare; tunc G. opinatur id, quod est C. esse E., & id quod est E. esse C.; & propterea omnes tres significationes sunt discordantes in G., eo quod G. sit inordinatum & indirectum, & non sciat recipere id, quod ei demonstratur: Unde G. est sicut fatuus scholaris qui non scit intelligere id, quod magister ei demonstrat, sed intelligit oppositum illius.

11. *Vere Domine!* Ratio & causa quare G. perturbatur & dirigitur, & nescit cognoscere, quænam res sint licitæ, & quænam prohibitæ, est, quia commutat significationes, & putat D. esse significationem ipsius E., & F. esse significationem ipsius C., & quia non potest concordare
signi-

significationes cum B., propterea non scit quænam res sit C., & quænam E., & ideò est impeditum ad cognoscendum A. cum B.: igitur qui suum intellectum vult custodire ab hoc impedimento, oportet, quòd sibi caveat ne commutet significationes; & si ita sit, quòd eas commutaverit, & quòd G. inveniat impedimentum ad intelligendum, oportet, quòd reddat significationes illis literis in quibus eas falsò commutavit.

12. *Pie Domine!* Sicut speculum obliquum falsò representat figuram, quæ ei præsentatur, ita quando G. commutat alias significationes pro aliis, est speculum obliquum falsò representans memoriæ & voluntati ipsum A. & C. & E.; & sicut figura faciei, que est in homine, est vera & recta, ita ea, quæ B. demonstrat ipsi G. de A., & D. de C., & F. de E., sunt veræ demonstrationes; sed quia G. putat quòd D. demonstret E., &

F.

36 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
F. demonstret C., & mutat & commutat significationes ipsorum G. & E.; propterea G. est sicut falsum speculum, & putat intelligere id, quod ignorat; unde culpa non se tenet ex parte ipsius B. & D. & F., sed solum ex parte ipsius G.; nam sicut aqua & terra per suam ponderositatem sunt homini occasio ut lædatur, quando cadit ex alto, & ignis & aer, qui sunt in homine, non sunt occasio læsionis quam accipit ex suo lapsu, ita B. & D. & F. non sunt ipsi G. occasio erroris nec indirectionis, imò culpa & occasio est ipsius G., quod inordinatur & indirigitur vel per se ipsum vel per memoriam vel per voluntatem; & ratione hujus indirectionis commutat prædictas significationes unam pro alia.

13. c. *Salvator Domine omnium illorum, quos tibi placet salvare! Sicut aqua calida calefacit & coquit carnem in olla contra suam naturam, ita G. facit contra suam naturam, quan-*

quando ei videtur, quòd res prohibita sit res licita, & res licita sit prohibita: unde sicut ignis est causa aquæ, ut sit calida, ita G. accidentaliter recipit falsam figuram, quando respicit D. & F. sine B.: unde sicut est naturale aquæ frigefacere, ita est naturale intellectui, quòd quotiescunque respiciat D. & E., debeat respicere B., sed sicut aquæ venit calor per accidens, ita G. accidentaliter transfiguratur in falsam figuram, quando recipit D. & F. sine B.

14. Unde quemadmodum lapis movetur contra suam naturam, quando movetur fursùm, ita, *Domine*, G. quando ignorat B. per memoriam, quæ memorat placita voluntatis obliviscendo placita ipsius A., movetur intellectualiter contra cursum intellectuali naturalem ratione cuius contrarietatis opinatur, quòd D. sit E., & F. sit C., & quousque G. redeat ad intelligendum B. per memoriam, quæ memoret, & per voluntatem
quæ

38 B. Ray. *Lulli Lil. Contēpl. Vol. III.*
quæ amet A. , non potest intelligere,
quænam res sit C. , & quænam E.

15. Sicut autem lapis , quem ho-
mo projicit fursùm naturaliter redit
ad suum motum , quando se movet
deorsùm , ita , *Domine* , G. redit ad
suam naturam quando redit ad in-
telligendum B. , quod in ipso G.
concordat D. & F. , ut D. det cog-
nitionem de C. , & F. de E. per de-
monstrationem quam B. facit ipsi G.
de A. : igitur cùm hoc ita sit , qui
vult orare & contemplari tuam sanc-
tam gloriosam voluntatem sciat cog-
noscere concordantiam vel discor-
dantiam ipsorum B. & D. & F. in
G. , ut possit orare & contemplari
A. cum C. & E.

16. f. *O Domine DEUS ! qui poten-
ti & sapienti voluntate creasti quid-
quid tibi placuit.* Quando homo po-
nit B. in G. , & G. intelligit ipsum
A. , & postea ponit C. & E. in G.
cum D. & F. , & G. intelligit C. &
E. , tunc intelligit omne id , quod
est

est C. esse placens & acceptum ipsi A., & omne id, quod est E. esse displicens ipsi A., quando fit contra C.; & si hoc non esset ita, sed ejus oppositum, esset impossibile, quòd B. demonstraret A. ipsi G., nec G. posset intelligere B. nec D. nec F., & si ita non esset, non esset culpa ipsius G., sed ipsius B., quod est impossibile, quia B. non potest esse contrarium ipsi A., eo quòd si ei esset contrarium, ipsum A. esset contra se ipsum.

17. Cùm G. de necessitate debeat intelligere quidquid est licitum esse placens ipsi A., & quidquid est prohibitum ei esse displicens, propterea oportet, *Domine*, quòd inquiremus an credere Trinitatem sit placens vel displicens ipsi A., quia si ita est, quod sit ei placens, B. & D. demonstrant ipsi G. licitum esse credere in Trinitatem & si ita est, quòd sit displicens ipsi A. hominem credere in Trinitatem, B. & F. demonstrant

40 *B. Ray, Lulli Lib. Contēpl. Vol. III,*
trant illicitum esse credere in Trini-
tatem.

18. Igitur qui vult intrare in hanc
inquisitionem, oportet, *Domine*, quòd
sciat ponere B. & D. & F. in G., &
si G. intelligat concordantiam in his
tribus significationibus, dum G. affir-
mat Trinitatem esse in tua gloriosa
Divina Essentia, tunc potest intelli-
gere & scire, quòd credere in Tri-
nitatem sit res licita, & discredere
in Trinitatem sit res prohibita; &
si est ita, quòd G. non possit con-
cordare omnes tres significationes,
dum affirmat Trinitatem, & concor-
det eas, si neget Trinitatem, tunc
G. potest intelligere & scire quod dis-
credere Trinitatem sit res licita, &
credere ipsam sit res prohibita.

19. g. *Immortalis Domine! Qui es
DEUS vivus dignus omni gloria & ho-
nore.* Quando homo ponit D. & E.
& F. in G., & memoria representat
ipsi G., quòd omnis substantia plus
valeat per hoc, quòd sit una, & sit
in

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLI. 41
in tribus rebus prout jam supra probavimus, tunc G. intelligit, quòd B. & D. & F. non discordent, si G. affirmet quòd credere in Trinitate sit C., nam quia G. intelligit totum mundum esse creatum, ut det significationem de tua Bonitate, tunc oportet, ipsum G. intelligere, quòd quantò melior est mundus per hoc, quòd quælibet substantia sit una & in tribus rebus, tantò meliùs demonstretur & significetur Bonitas Creatoris.

20. *Benigne Domine!* Si credere in Trinitatem esset res prohibita ab A. & discredere in ipsam esset res licita, B. significaret res contrarias de A., & D. significaret res contrarias de C., & F. de E., quia quantò meliores & nobiliores creaturas G. intelligit per hoc, quòd quælibet substantia sit una & tres res, quàm intelligeret, si quælibet substantia esset una, & sua unitas non esset in tribus rebus, tantò meliùs A. demonstrat B. ipsi G.,
si

42 *B. Ray. Lluli Lib. Contēpl. Vol. III.*
si credere in Trinitatem est C. quam
si credere in ipsam esset E.: unde cum
G. sit obligatum ad intelligendum om-
ne id, per quod melius potest intel-
ligere nobilitatem ipsius A., per hoc
significatur eidem G., quod sit o-
bligatum ad affirmandum credere in
Trinitatem esse C., & discredere in
eam esse E., quia si esset oppositum
B. demonstraret ipsi G., quòd A.
vellet contra se ipsum, & hoc est
impossibile.

21. Unde qui vult probare & de-
monstrare per necessarias rationes, an
sit licitum vel prohibitum ab ipso A.
credere in Trinitatem, sciat, *Domine*,
recipere demonstrationem à B.,
quousque G. intelligat, an A. demon-
stretur majus vel minus ipsi G., si affir-
met Trinitatem credere esse quid li-
citur vel prohibitum ab A., quæ
cognitio desumitur à nobiliori dispo-
sitione, in qua sunt creaturæ per crea-
tionem per hoc, quòd qualibet ca-
rum sit in unitate substantiæ unitæ
ex

ex tribus rebus, quàm si qualibet substantia esset una & non unita ex tribus rebus.

22. h. *O Domine!* Qui fuisti antequam aliquid aliud esset, & qui es potens super nos omnes. Sicut sol quoad se demonstrat totum suum splendorem, ita B. demonstrat totum A., sed sicut oculi non possunt sufficere ad recipiendum totum splendorem solis, ita G. non potest sufficere ad recipiendum totum id, quod B. significat de A.; quia sicut virtus visiva esset adeò magna sicut splendor solis, si posset tantum recipere quantum sol potest demonstrare, ita G. esset adeò magnum sicut B. si tantum posset intelligere quantum B. potest significare: & si hoc ita esset creatura esset æqualis suo Creatori, quod est impossibile.

23. Cùm ita sit, *Domine*, quòd Christiani & Judæi & Saraceni discordent & disconveniant in C. & E. in hoc quòd alii dicant C. esse E.,
&

44 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
& alii dicant E. esse C.; propterea
oportet, quòd homo inquiret secun-
dum quos eorum B, meliùs demonstret
A. ipsi G.; quia si G. plùs vi-
det & cognoscit A. per fidem Chris-
tianorum vel Judæorum vel Sarace-
norum, oportet, quòd fateatur il-
lam fidem esse veram secundùm quàm
D. demonstrat quid sit C., & F. quid
sit E.; quia quantò plùs G. potest
recipere de B., tantò meliùs D. de-
monstrat ipsum C., & F. ipsum E.

24. Igitur cum Christiani, *Domine*,
dicant licitum esse credere in tu-
am gloriosam Incarnationem, & pro-
hibitum esse discredere in ipsam, &
Judæi & Saraceni dicant oppositum
propterea oportet, quòd G. respiciat
B. secundùm quam legem horum
B. meliùs demonstret A.: unde cùm
per Incarnationem demonstretur Vo-
luntas Humilitatis & Pietatis, Patien-
tiæ & magnæ Potestatis, Sapientiæ &
Amoris; & cùm per negationem In-
carnationis hæc Voluntas occultetur
ipsi

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLI. 45
ipsi G. , quòd discredat tuam Incarnationem ideò D. & F. , quæ meliùs concordant cum B. in multum demonstrando ipsi G. de A. , necessariò debent intelligi esse in veritate, quoniam sufficiunt ad plùs demonstrandum tuas virtutes , quàm sufficiat oppositum ipforum.

25. i. *O Domine! Qui es gloria Justorum; & qui punis inimicos iustitia*
Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus Christianos & Judeos & Saracenos in aliquibus rebus concordare in sua fide: igitur , quantum ad id , in quo concordant , oportet quòd G. intelligat unam & eandem rem esse C. & E. in qualibet fide ipforum , sed quantum ad id in quo discordant , necessariò oportet , quòd homo mutet & ponat D. in G. loco ipsius F. , & F. loco ipsius D. , ut possit cognoscere id , quod B. demonstrat de A.: nam quia Christiani dicunt licitum esse credere Incarnationem , & Saraceni dicunt prohibitum

bitum esse ab A. credere ipsam, & Christiani habent suam affirmationem per dicta nostri Domini JESU Christi, & Saraceni suam negationem per dicta Mahometi, propterea oportet, quòd G., quod intelligit JESUM Christum esse vivum in Cœlo & Mahometum esse mortuum in terra, intelligat JESUM Christum esse veriore in sua affirmatione, quàm Mahometum in sua negatione; quia si Mahometus esset vivus in cœlo, & esset magis honoratus in terra, quàm JESUS Christus, qui esset in terra adhuc mortuus, significaretur ipsi G. esse licitum credere id, quod Mahometus negat de Incarnatione & esse prohibitum credere id, quod JESUS Christus affirmat de ipsa.

26. *Gloriose Domine!* Christiani dicunt licitum esse credere quòd homo in Paradiso quantum ad intellectuali naturam glorificabitur à tua gloriosa divina Essentia, & quantum ad sensualem naturam glorificabitur

à

à tua humana Natura, Saraceni verò dicunt licitum esse credere, quòd homo in Paradiso glorificabitur à cibo & potu & à foeminis & ab aliis rebus sensualibus: igitur qui vult intelligere, & scire quænam res sit licita vel prohibita ab A. scilicet an assertio Christianorum vel Saracenorum, oportet, quòd G. respiciat ad D. & F.; & videat an B. plus ei demonstret de A. per hoc quod dicunt Christiani, an verò per hoc quod dicunt Saraceni.

27. Unde cùm per dicta Christianorum G. intelligat majorem propinquitatem inter A. & memoriam & intellectum & voluntatem, quàm per dicta Saracenorum, quia quò plus gloriæ homines haberent in diversis rebus sensualibus, eò plus sua memoria & intellectus & voluntas se elongarent ab A. in Paradiso, & quò minor diversitas erit inter homines & suum Creatorem in Gloria, eò plus sua memoria intellectus & voluntas

luntas appropinquabuntur ipsi A., in gloria & ideò G. intelligit Sanctos multo majorem gloriam habituros esse in Paradiso, si sit licitum quod Christiani affirmant, quàm si sit licitum, quod affirmant Saraceni.

28. h. *Sapiens Domine in omnibus Sapiētiis, perfectē Domine in omnibus voluntatibus!* Qui vult invenire & scire quænam res sint licitæ, & quænam prohibitæ, sciat ponere G. de una consuetudine in aliam contrariam vel diversam, & in quacunque consuetudine G. potest habere majorem demonstrationem ipsius B., & meliùs in se concordare ipsa B. & D. & F., illa consuetudo est melior quàm aliæ, in quibus G. non potest tantum recipere de B. nec ita bene in se concordare omnes tres significaciones.

29. Unde quia omnis homo sapiens potest, *Domine*, percipere & scire secundum prædictam artem, quænam res sint licitæ, & quænam prohi-

hibitæ, & quia homines nescii per necessarias rationes non sciunt habere cognitionem de rebus licitis vel prohibitis ab A., propterea multoties accidit, quòd affirmant esse licitum id, quòd est prohibitum, & esse prohibitum id, quod est licitum: igitur qui vult dirigere suum intellectum, ut sit dispositus ad cognoscendum, quænam res sit C., & quænam E., oportet, quòd se dirigat cum eo, quòd B. demonstrat de A., in quacunque consuetudine homo sit; quia si consuetudo sit placens & acceptabilis ipsi A., de necessitate oportet, quòd D. & F. non sint contra B., & si consuetudo sit displicens & inacceptabilis ipsi A., de necessitate oportet, quòd D. & F. sint contra B.

30. Cùm A., *Domine*, plus nobilitaverit in homine naturam intellectualem quàm sensualem, per hoc D. & F. demonstrant ipsi G., quòd illæ res, quæ sunt major occasio na-

D

turæ

50 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
turæ intellectuali , ut utatur sua vir-
tute , quàm naturæ sensuali , ut uta-
tur suâ , sint plûs licitæ , & minûs pro-
hibitæ , quàm res , quæ sunt major
occafio naturæ sensuali , ut utatur suâ
virtute sensuali : igitur cùm hoc ita
fit , quantum aliqua res est contraria
virtuoso memorare intelligere & vel-
le , tantum D. demonstrat eam non
esse C. , & F. demonstrat eam esse
E. ; & quantum aliqua res est occa-
fio virtuosi memorare & intelligere
& velle ad fruitionem rerum , quas
B. demonstrat de A. , tantum demonf-
trat D. illud esse C. , & demonstrat
F. illud non esse E. : unde benedic-
tus fis , *Gloriose DEUS* , quia per is-
tum modum significatur & demonf-
tratur per artem , quænam res sit li-
cita , vel prohibita , ad gloriam
& laudem nostri gloriosi
Domini DEI.

CAPUT

CAPUT CCCXLII.

*Quomodo homo oret & contempletur su-
um gloriosum DEUM, ut ei com-
pleat desideria sue
anima.*

1. **O** DEUS magne in omnibus glo-
riis, honorate & potens in om-
nibus virtutibus! Qui vult habere per-
fectionem & complementum sui de-
siderii, oportet, *Domine*, quòd sciat
habere artem & modum, secundum
quem possit elevare suum intellec-
tum à rebus sensualibus ad cognos-
cendum res intellectuales, ad quam
cognitionem ascendit homo faciendo
figuras sensuales, per quàs percipiat
& intelligat figuras intellectuales, quæ
ei dant complementum rerum, quas
desiderat.

2. Igitur cum hoc ita sit, *Domine*,
propterea, ut adorando & con-
templando faciamus tibi reverentiam
&

52 *B. Ray. Lluli Lib. Contēpl. Vol. III.*
& honorem, volumus facere figuras
sensuales, ut per eas possimus habe-
re tantam cognitionem de rebus in-
tellectualibus, usquequò recipiamus
à Te gratiam & benedictionem, per
quam nostra anima sit perfecta & com-
pleta in rebus, quas desiderat à suo
Creatore; & propterea ponimus &
dicimus, quòd sit.

A. Divina Voluntas.

B. Significatio ipsius A.

C. Memoria.

D. Intellectus.

E. Voluntas.

F. Desiderium.

G. Perfectio Desiderii.

H. Defectus sive Imperfectio.

3. Unde qui vult intrare in hanc
inquisitionem, *Domine*, sciat habe-
re artem & modum ponendi B. in
C. & D. & E., ut F. intret in E.
cum G.; quia sicut F. intrat cum H.
in E., quando C. & D. & E. non
recipiunt id, quod B. demonstrat de
A., ita F. intrat cum G. in E., quan-
do

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLII. 53
do C. & D. in E. recipiunt id, quòd
B. demonstrat de A.

4. *b. Divine Domine! qui habes po-
testatem in qua confidit mea potestas
& mea spes.* Intellectualiter intelli-
gimus, quòd quando homo ponit B.
in C., tunc B. demonstret ipsi C.,
quòd A. sit voluntas potens sapiens
perfecta iusta & plena omni virtute
& gratia; & hanc significationem
dat B. ipsi C., ut memoret A. val-
de ferventer & perseveranter, usque
quo F. intret in E., & G. in F.;
quia natura ipsius C. est, quod quan-
do recipit B., faciat intrare F. in E.,
& G. in F., ut memorando oret &
contempletur A.; quoniam adeò mag-
na est virtus quam C. recipit à B.,
quando memorat A., quòd per hanc
virtutem E. recipiat F., & F. reci-
piat G.

5. *Vere Domine!* Intellectualiter
intelligimus, quòd finalis ratio, prop-
ter quam A. creavit D., sit ut reci-
piat id, quod B. demonstrat de A.,
ut

54 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
ut F. sit in E. , & G. in F. ad glo-
riam & laudem reverentiam & hono-
rem ipsius A. ; quia sicut culter est
factus ut scindat , & aratrum ut aret
ita , *Domine* , creasti intellectum in
homine , ut habeat cognitionem de
tuo honore , & de tua laude , & ut
memoria Te memoret , & ut volun-
tas Te amet tali modo , quòd G. sit
in perfectione voluntatis , quæ desi-
derat Te amare , & tibi servire , &
Te habere ; sed quando homo per-
vertit causam finalem in oppositum ,
sicut si vellet scindere aratro , & a-
rare cultro , tunc ratione hujus inor-
dinationis D. non recipit B. nec G.
intrat in F. , quod est in E.

6. *Honorate Domine!* Quia A. crea-
vit E. ut recipiat à B. id , quod ip-
sum demonstrat de A. , propterea B.
demonstrat A. ipsi E. in valde alta
& nobili virtute , ut E. inamoretur de
A. , & ponat in se F. , ut A. ha-
beat rationem ponendi G. in F. , ut
E. perfectè & completè sit inamora-
tum

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLII. 55
tum de A., & A. det satietatem & complementum ipsi F. de E., quod recipit id, quod B. demonstrat de tua sancta gratiosa amorosa & virtuosa voluntate: igitur cum hoc ita sit, qui vult habere perfectum & virtuosum desiderium, sciat predictas literas ponere alias in aliis, quia per istam artem & modum sciet orare & contemplari suum gloriosum DEUM, & sciet habere complementum & perfectionem rerum quas sua anima desiderat à suo glorioso DEO.

7. *c. Misericors Domine plene pietate & misericordia gratia & benedictione:* Intellectualiter intelligimus, quòd quando C. recipit hoc, quòd B. demonstrat de A., tunc utatur sua virtute in quantum fruitur ipso A. memorando nobilitatem, quam B. de A. significat: unde quando C. fruitur A. isto modo, statim generat D., ut intelligat fruitionem, quam C. habet in A.; & in illo eodem tempore, quo C. generat D. isto modo;

36 *B. Ray. Lulli Lil. Contēpl. Vol. III.*
do, facit quòd E. ab eò exeat, ut
amet id, quo C. & D. fruuntur in
A.: unde sicut est de tua natura, *Do-*
mine, quòd B. det demonstrationem
de A., ita est de natura ipsius C.;
quòd faciat omnes prædictas res, quan-
do recipit id, quod B. demonstrat
de A.

8. *Iuste Domine!* Quando D. re-
cipit demonstrationem quam B. dat
de A., tunc recipit generationem à
C., ut intelligat, & C. memoret A.,
& facit quòd E. ab eò procedat, ut
F. intret in E., & G. in F.; & ut
D. intelligat, & C. memoret, & E.
amet A., ut D. sit occasionatum ad
intelligendum id, quod C. memo-
rat, & quod E. vult de A., & ut D.
sit occasio ipsi C. memorandi, &
ipsi E. amandi A., secundum quod
omnes tres literæ poterunt recipere à
B. id, quod demonstrat de A.

9. *Honorate Domine!* Quando E.
recipit perfectionem quam B. demonf-
trat de A., tunc est occasionatum
ad

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLII. 57
ad amandum A., & est occasio ipsi
C. ad memorandum & ipsi D. ad in-
telligendum A.; & propterea F. est
in E., & G. in F, secundum quod
E. recipit B.; quia secundum quod
E. recipit B., recipit F., & facit quod
F. recipiat G.; igitur qui vult habe-
re perfectum suum desiderium & su-
am voluntatem, sciat cognoscere is-
tam artem, & sciat occasionare alias
litteras cum aliis, ut valde ferventer
& ardentem possit orare & contem-
plari suum honoratum & gloriosum
DEUM.

10. d. *Jesu Christe Domine! qui es
gloria omnium gloriarum & Dominus
omnium Dominorum.* Intellectually
intelligimus, quod quando C. non
recipit perfectionem nec nobilitatem
quam B. demonstrat de A., tunc nec
C. fit occasionatum ad memorandum
nec fit occasio ipsi D. ad intelligen-
dum, nec ipsi E. ad amandum A.; &
quia in C. privatur demonstratio,
quam B. facit de A., propterea in-
trat

58 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
trat F. in E., & H. in F., & ideò
E. desiderat cum H., & non habet
qui compleat ei F., eò quòd con-
tineat in se H., & G. non invenia-
tur in eò.

11. *Humilis Domine!* Quando D.
& E. non recipiunt perfectionem,
quam B. demonstrat de A., tunc C.
per illa non est occasionatum ad me-
morandum A., nec D. per C. est
occasionatum ad intelligendum, nec
E. est occasio, nec occasionatur ad
contemplandum A.; quia dummodo
B. non recipiatur ab ulla istarum li-
terarum, nulla earum potest esse alii
ocasio orandi & contemplandi A.;
& propterea quotiescunque C. & D.
& E. sunt contra id, quod B. de-
monstrat de A., necessariò oportet,
quòd F. intret in E. cum H. quia na-
tura est ipsius H., quòd intret in F.,
& F. in E., quando C. & D. & E.
sunt contra A. & B.

12. *Gloriose Domine!* Quandoque
accidit, quòd C. & E. recipiant B.,
&

& D. non possit intelligere F., quod C. & E. formant, & quandoque accidit, quòd C. & D. recipiant id, quod B. demonstrat de A., sed E. non amet id, quod C. memorat & D. intelligit: unde quia literæ non conveniunt insimul ad recipiendum id, quod B. demonstrat de A., propterea G. non potest capi in F., quod est in E.; quod G. in eò caperetur, si H. non esset in F., quando F. continet in se ipsum H., quod impedit locum ipsi G. per discordantiam ipsorum C. & D. & E.: igitur cùm hoc ita sit, qui vult orare & contemplari A., sciat omnino ab E. extrahere F., quod in se continet H., & sciat in E. ponere F., quod in se continet G., perfectè objectando H. ipsis C. & D. & E.

13. c. *O liberalis Domine! qui das tot hominibus qui nihil à Te petunt, & qui exaudis tot homines, qui Te amant.* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus, quòd culpa & pec-

peccatum impediunt C. in memorando, & D. in intelligendo, & E. in volendo id, quod B. demonstrat de A., & per tale impedimentum intret F. in E., & H. in F., ratione cuius introitus H. ab F. ejicit G. quod erat in eò antequam peccatum & culpa impedirent C. in memorando, & D. in intelligendo, & E. in amando id, quod B. demonstrat de A., & ratione exitus ipsius G. ab F., & per introitum ipsius H. in F. multoties accidit quod C. putet memorare id, quod obliviscitur, & D. putet intelligere id, quod ignorat, & E. putet amare id, quod disamat in A.

14. Unde per hanc fraudem & deceptionem, quæ fit in C. & D. & E., *Domine*, eòquòd F. non contineat in se G., & contineat H., anima hominis desiderat multas & diversas res, & modò amat unam rem, modò aliam, modò habet unam, modò relinquit eam, & vult aliam, & non amat nec consequitur tot res illarum,
 quas

quas amat, quòd possit complere F., quamdiu H. est in eò, quia H. habet naturam, quòd quò plús F. desiderat plures res habendo H. in se, eò plús sit vanum & vacuum & defectuosum in hoc, quod petit; eò quòd sicut G. habet naturam complendi F., ita H. habeat naturam evacuandi illud.

15. *Gloriose Domine!* Sicut parvulus, qui se aspicit in speculo, non recordatur suæ figuræ videndo eam in speculo, & putat ipsam esse alterius parvuli, & per speculum non scit memorare nec intelligere se ipsum, nec suam figuram, ita quando peccatum & culpa cadit in hominem, tunc F. intrat in C., & H. in F.; & per hunc introitum C. obliviscitur ipsius A., & D. ignorat illud, & E. amat contra A., & propterea C. memorat, & D. intelligit, & E. amat contra A., ratione cujus contrarietatis F. & H. formantur in E. & quò plús F. crescit eò majus est
H.,

62 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
H., & quò majus est H., eò plus G.
fugit ab F., & propterea sequitur in
hominibus peccatoribus quòd quò
magis sunt peccatores eò plures res
desiderent, & eò minùs possint com-
plere & satiare suam animam rebus
desideratis.

16. *f. Memorator Domine tuorum a-*
matorum, & tuorum honoratorum! Si-
cut sensualiter fit magna conjunctio
& unio inter materiam & formam,
ita, & adhuc multò meliùs intellec-
tualiter fit magna conjunctio & unio
inter C. & D. & E.; & sicut forma
alteratur in colore vel in dissolutione
vel in corruptione, quam primùm
corrumpitur suum subjectum ad pri-
vandam formam actualem & ad ge-
nerandum formam potentialem, ita
C. multoties memorat, & D. intel-
ligit A & id quod B. de eò signi-
ficat; sed quia E. amat aliud contra
id, quod C. memorat, & D. intel-
ligit de A., propterea corrumpuntur
C. & D. in corruptione ipsius E.,
quo-

quoniam C. & D. & E. sunt res a-
deò unitæ & conjunctæ in *esse* uni-
us substantiæ intellectualis, quòd ne-
cessariò oporteat omnes tres habere
æquale præmium boni vel mali.

17. *Juste Domine!* si ita esset, quòd
H. non intraret in C. & D., quan-
do memoria memorat & intellectus
intelligit A., & E. amat contra A.,
demonstraretur ipsi D., quòd E. pu-
niretur sine C. & D., & verò C. &
D. præmiarentur sine E., quæ demons-
tratio est impossibilis in D.; nam C.
& D. quàm primùm fruuntur ipso A,
statim habent occasionem dirigendi
E. ad fruitionem ipsius A., & E.
sine C. & D. non potest aliquid velle
contra A., & propterea oportet, quòd
omnes tres simul habeant præmium
vel pœnam, & quod H. vel G. sit
in omnibus tribus, quia nec H. nec
G. possent intrare nec capi in uno
sine aliis duobus, nec in duobus sine
uno; quoniam sicut materia non pos-
set continere colorem sine forma, ita

una trium potentiarum animæ sine aliis non posset continere H. nec G.

18. Igitur cū hoc ita sit, quā primū C. & D. ejiciunt H. à se ipsis, necessarió oportet, quód illud ejiciant ab E., & oportet, quód G. sit in C., & D. in E.; & quā primū E. ejicit H. à se, necessarió oportet, quód illud ejiciat à C. & D., & in eis ponat G.; & quā primū C. & D. ejiciunt à se ipsis G., oportet quód illud ejiciant ab E., & quód H. sit in omnibus tribus, & hoc idem sequitur de E.: igitur quando C. & D. recipiunt à B. id, quod demonstrat de A., & E. habet in se F. & H., tunc ipsum H. plus est in C. & D. & E., quā esset si C. & D. & E. nihil reciperent à B.; quia quó plus C. & D. recipiunt à B., & non ejiciunt H. ab F. ipsius E., eó plus sunt in culpa, & eó plus faciunt contra conscientiam, & eó plus E. amat contra B. & A.

19. *Domine! Qui facis amorem esse*

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLII. 65
esse rem meliorem, & contrarium ipsius esse rem pejorem omni alia re in *Creatura*. Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus materiam elementalem desiderare & inquirere formam perfectam, quam habebat per gratiam antequam Adam peccaret, & propterea nocte & die non cessare à desiderando & inquirendo illam formam in vegetabilibus & in animalibus & in metallis, & ad hunc finem generare & corrumpere formas; eo quòd postquam generavit & complevit unam formam, inveniat eam non habere illam perfectionem, quam antea habebat, & ideò statim corrumpit eam, & inquit aliam, ut veniat ad perfectam formam, quam habebat antequam esset peccatum.

20. *Amorose Domine!* Sicut materia corporalis elementalis inquirendo formam perfectam, quam antea habere solebat, corrumpit formam, quam habet, ita materia corporalis firmamenti corrumpere suam formam,

mam, si Adam esset ex materia ip-
 sius; quia sicut omnia vegetabilia &
 animalia & metalla corrumpuntur per
 peccatum, eo quòd peccaverit ille,
 qui eis erat similis in materia, ita cor-
 rumperentur corpora cœlestia, si A-
 dam esset creatus ex materia ipsorum;
 & quia firmamentum non corrumpi-
 tur in forma, significatur, quòd A-
 dam non fuerit creatus ex materia si-
 mili materiæ firmamenti: Igitur cùm
 hoc ita sit, *Domine*, per talem sen-
 sualitatem intelligit humanus intel-
 lectus desiderium intellectuale, quod
 anima habet recuperandi suam per-
 fectionem, quam perdidit per pec-
 catum Originale, & per corruptio-
 nem corporis; quia si Adam non
 peccasset, anima semper haberet ac-
 tualiter sine ulla cessatione C. & D.
 & E. recipiendo id, quod B. de-
 monstrat de A.; sed quia potentia-
 liter potest ignorare & oblivisci &
 disamare id, quod B. demonstrat de
 A., & quia forma potentialis mul-
 toties

toties & plerumque venit in actum, propterea intrat H. in C., & D. & E., & idcò F. non potest in hoc mundo perfectè habere G. quousque C. & D. & E. actualiter & non potentialiter habeant G. in F. fruendo continuò ipsis A. & B.

21. *Virtuose Domine!* Sicut sensualiter est naturale aeri, qui est in utre pleno vento in fundo maris, ascendere sursum, ita intellectualiter est naturale animæ hominis memorare & intelligere & amare suum Creatorem; sed sicut uter constrictè stat firmus in fundo maris, & non potest uti sua naturâ, ita anima accidentaliter per corruptionem corporis non semper potest habere suas virtutes in actu, dum est in corpore; & quia potentia est ante actualitatem, propterea anima non potest uti sua virtute sine adiutorio corporis; & quia corpus, *Domine*, non sufficit animæ, ut per ipsum semper fruatur Te, propterea anima desi-

desiderat G. quod est in F. , quando anima est conjuncta cum corpore glorificato , per quod G. potest continuo habere C. & D. & E. ad hoc , quod B. demonstrat de A.

22. h. *O Domine DEUS ! qui amas omnes illos , qui se humiliant tuis mandatis.* Sicut est naturale , quod ignis & aer descendentes deorsum in motu nivis desiderent motum sursum , ita est naturale , quod C. desideret memorare A. , quando illud obliviscitur & D. desideret intelligere A. , quando illud ignorat , & E. desideret amare A. , quando illud non amat ; sed quia anima est conjuncta cum corpore non potest F. accidentaliter formari in C. quod obliviscitur , & in D. , quod ignorat , & in E. , quod non amat , sicut in igne & aere non potest formari desiderium se movendi sursum quod sit in C. & D. & E. , quia ignis & aer , qui sunt compositi in nive cum aqua & terra carent ipsis C. & D. & E.

23. Un-

23. Unde sicut ignis & aër moventur deorsum contra suum cursum naturalem, ita, *Domine*, anima hominis Te obliviscitur & ignorat & disamat contra suam naturam; quia si per suammet naturam Te oblivisceretur & ignoraret & disamaret, non esset sua culpa, imo esset culpa Creatoris, qui talem naturam ei dedisset, quod est impossibile, per quam impossibilitatem significatur & demonstratur, quòd H. non intret in F., nec F. in E. per naturam, quam C. & D. & E. receperunt per donum gratiæ ab ipso A.: igitur cùm hoc ita sit, propterea anima in natura, quam habet substantialiter, desiderat habere satietatem & fruitionem recipiendo cum C. & D. & E. id, quod B. demonstrat de A.

24. Igitur benedictus sis, *Domine DEUS*, quia sicut homo infirmus vult & desiderat comedere res contrarias sanitati, ita C. & D. & E. faciunt contra suam naturam, quando

70 *B. Ray. Lulli Lib. Contē. pl Vol. III.*
do F. est in E. cum H.; & sicut natura corporis in homine infirmo pugnat contra infirmitatem corporalem, & C. & D. & E. non sunt in illa pugna naturæ pugnantis contra infirmitatem, quando C. & E. habent F. cum H., quod est contra sanitatem, ita natura ipsorum C. & D. & E., quando F. cum H. est in eis, pugnat cum G. contra H.; sed sicut infirmitas quandoque est adeò magna, quòd vincat & superet naturam & ordinatam dispositionem corporis & complexionum ipsius, ita C. & D. & E. vincuntur in sua natura, quod in ea non possint esse in actu, eo quòd figura ipsorum sit accidentaliter alterata per H. & F., sicut humores qui de generatione alterantur in corruptionem.

15. i. *Excellentis Domine in virtute & nobilitate!* Sicut materia facit contra id, quod desiderat in hoc, quòd corrumpat formam quæ eam demonstrat, & si ipsa vult demonstrari, &
cor-

corrumpit id, quod eam demonstrat, ita quando C. & D. & E. ponunt H, in F., faciunt contra F. & G., & propterea anima hominis desiderat & vult habere perfectionem cum H. quam deberet desiderare cum G., & desiderat habere id, quod vult habere cum eò, quod non vult velle.

26. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*, quia sicut materia corporalis duabus inquisitionibus, quæ sunt generatio & corruptio, inquit perfectam formam, per quam vult demonstrari, ita materia intellectualis animæ inquit perfectam formam ipsius F. duabus inquisitionibus intellectualibus, quæ sunt amor & odium, & sicut materia corporalis generat quasdam formas, & corrumpit alias, ut possit invenire perfectam formam quam desiderat, ita anima amat quasdam res & odit alias, ut possit venire ad id, quod desi-

72 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
desiderat: Igitur sicut materia corporalis errat, quando destruit unam formam per corruptionem, & generat aliam per generationem, & non invenit nec potest invenire id, quod quærit, ita anima errat, quando odit id, per quod potest invenire, quod desiderat, & quando amat id, quod non potest ipsam juvare ad consequendum hoc, quod desiderat.

272 *Divine Domine!* Sicut elementalī materia haberet formam quam desiderat, si non corrumpere-
ret formam quam habet, & conservaret eam in uno & eodem statu sine generatione & corruptione; ita anima haberet perfectam formam in suo memorare intelligere & velle, si non poneret H. in F., quando C. & D. & E. sunt contra id, quod B. demonstrat de A.; sed sicut elementalī materia non potest conservare formam ratione inordinationis, in quam cecidit accidentaliter per peccatum, ita C. & D. & E. non
pos-

possunt habere G. in F., eò quòd plus tractent & negotientur, quòd in ipso F. sit H.; quàm quòd in eo sit G,

28. k. *Magne Domine super omnes magnitudines! à quo descendunt omnes beatitudines.* Tuus servus & tuus subditus, *Domine*, in præsentia tui gloriosi Altaris Te orat & contemplatur, & tibi facit reverentiam & honorem, & petit à Te perfectum desiderium, quod est in gloria, in qua H. non est potentialiter ante F. propter complementum & actualitatem continuam sine ulla cessatione, quam habet G. in ipso F., ut C. non possit oblivisci, nec D. ignorare, nec E. cessare ab amando A. & B.

29. *Gloriose Domine!* Quia B. demonstrat id, quod A. vult esse perfectionem ipsius F., quod est in E. cum G., & id quod A. non vult esse defectum sive imperfectionem, quæ intrat in F., quod ejicit G. à se,

74 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
se, propterea tuus servus dat totam
suam voluntatem ipsi A. ad volen-
dum quidquid ipsum vult; & si tua
Voluntas, *Domine*, vult, quòd tuus
servus sit pauper & contemptus, &
occidatur in hoc mundo, voluntas
tui servi vult, quidquid tua Volun-
tas vult; quia si sua voluntas vult
esse perfecta in volendo, necessariò
oportet, quòd velit quidquid tua
Voluntas vult, ne in eam possit in-
trare H., quod semper & sine fine
facit hominem velle id, quod C.
infinìtè memorat, & D infinite in-
telligit se non posse consequi nec
habere.

30. *Cælestis Domine!* Quando D.
intelligit, quòd E. tui servi velit di-
vitas & honorem & vitam in hoc
mundo, dummodo idem velit tua
voluntas, tunc C. memorat per ta-
le velle G. posse intrare in F. ita be-
nè, sicut per velle mala & labores
& sollicitudines, quas tua Voluntas
velit hominem habere pro Te in hoc
mun-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLIII. 75
mundo; sed quando D. intelligit,
quòd E. tui servi plus vellet tuam
Voluntatem velle, quòd tuus servus
haberet in hoc mundo honoratio-
nem & divitias, & longam vitam
serviando tibi, quam paupertatem
& labores, tormenta & mortem pro
tuo amore, tunc C. memorat, quòd
H. accedat ad F., eòquòd E. plus
amaret hoc, quod tua voluntas vult,
tuum servum habere prosperitates in
hoc mundo ad serviendum tibi,
quàm labores & adversitates ad ho-
norandum & laudandum suum glo-
riosum DEUM.

CAPUT CCCLXIII.

*Quomodo homo oret & contempletur
& precetur nostrum gloriosum DE-
UM, ut ei det gloriam Pa-
radisi.*

I. **D**EUS liberalis virtuose! qui be-
a. **D**eneficias Justos & peccatores.
Qui

Qui vult orare & contemplari Te, *Domine*, ut ei des cœlestem gloriam Paradisi, oportet, quòd sciat cognoscere & precari Te, & sciat cognoscere id, quod à Te petit; & ut habeat hanc cognitionem, oportet, quòd faciat figuras sensuales, per quas possit elevare suum intellectum ad res intellectuales, cum quibus possit habere cognitionem de prædictis rebus.

2. Igitur cùm hoc ita sit, *Domine*, propterea nos, qui à Te petimus gloriam & benedictionem, ponimus & figuramus, quòd sit.

A. DEUS.

B. significatio ipsius A.

C. Paradisus.

D. significatio ipsius C.

E. intellectus, qui debet intelligere artem & modum secundum quem homo debeat à Te petere Paradisum, & secundum quem ipsum debeas dare illis, qui ipsum à Te petunt.

3. Unde qui vult babere cœlestem

tem

tem gloriam, *Domine*, sciat habere cognitionem de ista arte, per quam homo potest orare contemplari & cognoscere Te tali modo, quòd digne Te oret & contempletur, & precetur, ut à Te recipiat gloriam gratiam & benedictionem; quia quando homo scit & vult recipere B. & D., tunc scit Te orare & contemplari, cognoscere & precari & amare, & E. scit intelligere modum & rationem, propter quam A. dat C. omnibus illis, qui sciunt & volunt recipere B. & D.

4. b. *O Domine Glorioso DEUS! qui memoras memorantes Te, & honoras honorantes Te.* Intellectualiter intelligimus, quod B. det ipsi E. demonstrationem de magna perfectione, quam habet A. in Potestate & Sapientia, in Voluntate Justitia & Misericordia, in Humilitate Patientia & aliis Virtutibus; & intellectualiter intelligimus, quòd D. det ipsi E. significationem & demonstrationem de
magna

78 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
magna perfectione & gloria de magna ordinatione & beatitudine, quæ sunt in C.

5. *Gloriose Domine!* finalis ratio, propter quam B. significat & demonstrat ipsi E. Perfectionem, quæ est in A., & propter quam D. ei significat perfectionem, quæ est in C., est ut habeamus cognitionem de Creatore, & petamus ab eo, ut nostra memoria se moveat ad memorandum, & intellectus ad intelligendum, & voluntas ad amandum A., ut in perpetua beatitudine quæ est in C. homo oret & contempletur A. tali modo, quod ipsum habeat rationem ei dandi gloriam & benedictionem sine fine.

6. *Gloriose Domine!* sicut forma maris quo ad se ipsam demonstrat suam materiam in majori quantitate, quam virtus visiva possit comprehendere, ita & adhuc multò melius sine omni comparatione B. demonstrat A., & D. demonstrat ipsum
sum

sum C. esse majora quàm E. possit comprehendere; quia quantò A. & C. sunt majora quàm E., tantò B. demonstrat A., & D. demonstrat C. esse majora, quàm E. possit intelligere: igitur sicut E. intelligit mare esse majus quàm sit repræsentatio, quam ipsum facit de se visui corporali, ita ipsum E. intelligit A. & C. esse multò majora sine omni comparatione, quàm sit demonstratio, quam B. & D. dant de A. & C. humano intellectui ad intelligendum, memoriæ ad memorandum, & voluntati ad amandum.

7. c. *Sanctificate Domine! Plene a deo magno amore, quòd facias amare vigilare & plorare multos fideles amatores.* Si ita esset, quod B. daret ipsi E. aliquam demonstrationem demonstrantem in A. esse ullum defectum, necessariò oporteret, quòd D. significaret & demonstraret ipsi E. aliquem defectum in C.; quia si A. habet aliquem defectum C. quod est

80 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
est datum ab A., non potest habere completam perfectionem; & si ita esset, quod D. significaret aliquem defectum in C. necessariò oporteret, quòd B. demonstraret aliquem defectum in A., eo quòd non dedisset perfectionem ipsi C.

8. Igitur cùm hoc ita sit, *Domine*, propterea E. proponit inquirere an poterit intelligere omnem perfectionem, vel aliquem defectum in C., ut per hanc inquisitionem meliùs possit cognoscere A. & C., & meliùs movere memoriam ad memorandum, & voluntatem ad amandum ipsa A. & C., per quam majorem memoracionem & amorem ipsum E. possit meliùs intelligere A. & C., ut homo oret & contempletur A. cum valde magna memoria & valde virtuosa intelligentia & valde ferventi voluntate.

9. *Excellentissime Domine!* quia homines in hoc mundo habent contrarias opiniones de C., ita quòd quidam

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLIII. 81
dam Judæi dicant hominem in Para-
diso non habiturum gloriam sensua-
lem, & alii dicant in eo solas ani-
mas esse futuras, & homines non
esse resuscitandos, omnes verò Chris-
tiani dicant animas in Paradiso esse
habituras gloriam intellectualem in
tua Deitate, & corpora habitura
gloriam sensualem in tua humana
Natura unita cum Deitate, & Sara-
ceni dicant & afirmant in Paradiso
esse fluvios vini & olei & lactis &
butyri & aquæ, & homines esse bi-
bituros ex eis & habituros varietates
ciborum, & vestimentorum &
palatiorum & camerarum, & ibi es-
se multas foeminas cum quibus co-
habitabunt, & plures alias res sen-
suales, *propterea, Domine, volumus
& proponimus inquirere secundum quam
harum opinionum D. det majorem de-
monstrationem de perfectione ipsius C.,
ut per demonstrationem quam D. fa-
ciet ipsi E. de C., melius possimus cog-
noscere id, quod B. demonstrat de A.*

F

10. d.

82 B. Ray. Lulli Lil. Contēpl. Vol. III.
10. d. Domine magne in dominio &
in honoratione & honore! Intellectua-
liter intelligimus, quòd si verum
esset, non esse futuram resurrectio-
nem, ut dicunt quidam Judæi, D.
significaret ipsi E. esse defectum in
C.; & si ita esset B. demonstraret
ipsi E. esse defectum in A.; & si
verum esset, quòd alii Judæi dicunt
resurrectionem quidem esse futuram,
sed non gloriam sensualem, B. de-
monstraret defectum justitiæ in A., & D.
demonstraret defectum in C., eo quòd
corpus non haberet præmium in C.:
unde cum sit impossibile, quòd B.
demonstret ipsi E. defectum in A.,
etiam est impossibile, quòd D. de-
monstret defectum in C.: Igitur per
hanc impossibilitatem demonstratam
per B. & D. demonstratur & signi-
ficatur opinionem, quam Judæi ha-
bent de C. esse falsam & contrariam
veritati & tuis perfectis virtutibus.

11. Sanctificate Domine! si esset
verum quod Saraceni credunt de Pa-
radiso

Lib. V. Dist. LX. Cap. CCCXLIII. 83
radiso scilicet quod homines in eo
comedent & bibent & habebunt fœ-
minas, tunc D. demonstraret ipsi E.
defectum esse in C., eo quod in eo
esset tempus præsens & præteritum
& futurum ratione generationis &
corruptionis formarum potentialium
& actualium, quæ essent in C., si
ibidem prædictæ res essent futuræ; &
si D. demonstraret defectum in C.,
demonstraret B. ipsi E. defectum in
A., quod non ordinâisset nec perfe-
cisset C., nec haberet perfectionem,
per quam posset glorificare homi-
nem ex sua virtute sine cibo & po-
tu & fœminis; & si esset possibile,
quod B. demonstraret defectum in A.,
& D. in C., esset possibile, quod E.
posset intelligere defectum in A. &
C.; & si E. haberet naturam & pro-
prietatem, per quam posset intelli-
gere defectum in Te, & in tuo ope-
re, *Domine*, creâsses E. ad intelli-
gendum contra Te & tuum opus; &
si ita esset, quod E. esset creatum

CON-

84 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
contra Te & tuum opus, similiter
essent creatæ memoria & voluntas,
quod est impossibile.

12. *Gloriose Domine!* sensualiter sen-
timus & intellectualiter intelligimus
voluntatem hominis non posse ha-
bere fatietatem quamdiu tale corpus
ipsi est subjectum, quod corrumpitur
& vivificatur per receptionem vic-
tualium alterabilium de actu in po-
tentiam & de potentia in actum per
generationem & corruptionem: Igi-
tur cum hoc ita sit, propterea D.
demonstrat ipsi E., quod C. quale
Saraceni credunt, non posset suffi-
cere ad satiandum voluntatem ho-
minis; & si voluntas in C. non ha-
beret istam fatietatem, oporteret,
quod E. intelligeret in voluntate &
memoria & in se defectum, & si E.
& voluntas & memoria non haberent
perfectionem & complementum nec
in hoc mundo nec in alio, B. de-
monstraret ipsi E. in A. non esse per-
fectionem, eo quod non creasset ani-
mam

nam hominis ad possidendum perfectam beatitudinem, quod est impossibile, quæ impossibilitas demonstratur ipsi E. per B. & D. quòd opinio quam Saraceni habent de C. sit falsa & contraria significationi quam B. dat de A., & D. de C.

13. c. *Excellentissime Domine super omnes altitudines, honorate super omnes honorationes!* Intellectualiter intelligimus, quòd si in Paradiso essent cibus & potus, & cohabitatio virorum & foeminarum, D. demonstraret ipsi E. in C. esse plus gloriæ sensualis quàm intellectualis; quia corpus esset adeò occupatum & abundans in comedendo & bibendo modò hæc modò alia victualia, & in cohabitando modò cum una, modò cum alia foemina, quòd anima non posset habere tempus nec deliberationem, ut reciperet gloriam in se ipsa ratione continuæ occupationis, quam haberet in memorando intelligendo & volendo diversitatem victua-

86 *B. Ray. Lulli Lib. Contpël. Vol. III.*
tualium foeminarum & aliarum rerum
sensualium, ex quibus corpus vellet
habere gloriam.

14. Unde cum sensualiter sentiamus
& intellectualiter intelligamus,
Domine, animam esse nobilioris na-
turae quam corpus, per hoc D. signi-
ficat ipsi E., quod majorem gloriam
habebit in C., quam corpus; & si
hoc non esset ita, B. demonstraret ipsi
E. defectum Justitiae & Sapientiae in A.;
igitur cum B. non demonstret defec-
tum in A., nec D. in C., nec E.
possit intelligere ullum defectum in
ipso A., per hoc B. & D. demons-
trant ipsi E., quod C. quale Sara-
ceni credunt non sit verum, nec de-
monstratum per B., nec per D., imo
sit ipsi E. falso significatum & fal-
so figuratum per falsam opinionem
falsae memoriae & voluntatis.

15. *Iuste Domine!* Sensualiter sen-
timus & intellectualiter intelligimus
animam esse in hoc mundo perfec-
tionem & complementum corpo-
ris,

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLIII. 87
ris, & corpus esse adeò corruptum
& adeò contrarium animæ, quòd
per ipsum anima sit accidentaliter
occasionata ad faciendum peccata
& ad inobediendum suo Creatori:
Igitur si contingeret, quòd corpus
hominis in Paradiso haberet gloriam
per multitudinem delectationum sen-
sualium; & anima per hanc multitu-
dinem gloriæ sensualis impediretur
in habendo gloriam intellectualem,
tunc anima foret injuriata à corpo-
re in hoc & in alio mundo, & si
ita esset, sequeretur, quòd D. de-
monstraret defectum in C., & B. in
A., per quem significaretur ipsi E.,
quòd res, quæ est melior & nobi-
lior in virtute, haberet minús per-
fectionis in C.; & si ita esset, sig-
nificaretur, quod creatura posset ha-
bere plus perfectionis, quàm suus
Creator.

16. f. *Creator Domine recreationis
in Creatura!* Intellectualiter intel-
leximus B. & D. significare talem
glo-

gloriam non esse in C., qualem Sarraceni dicunt; & dum E. hoc intelligit, tunc considerat, an in C. erit gloria sensualis vel non, & quando E. isto modo considerat, tunc B. ei demonstrat in A. Justitiam & Potestatem, Sapientiam & Perfectionem; & per hanc demonstrationem D. demonstrat ipsi E., quòd in C. erit gloria sensualis, quia aliter B. non posset demonstrare in A. esse Justitiam & Sapientiam & alias virtutes.

17. Dum E., *Domine*, stat in hac perplexitate, & non audet nec potest affirmare in C. gloriam sensualem, quam Sarraceni credunt, nec etiam audet omnino negare in Paradiso gloriam sensualem, tunc B. ei demonstrat in A. adcò magnam virtutem Humilitatis & Justitiæ, Misericordiæ & Potestatis, Sapientiæ & amoris, quod per hanc demonstrationem D. significet in C. gloriam sensualem proveniente[m] ex natura Creatoris unitâ cum natura creaturæ, ut Crea-
tor

tor per influentiam suæ virtutis det tantam virtutem uni creaturæ, quòd omnes creaturæ sensuales, quæ sunt & erunt in C., possint ab ea recipere gloriam sensualem, & ut B. possit demonstrare ipsi E. perfectionem virtutum quæ sunt in A.

18. *Gratiosè Domine!* Dum E. recipit B. & D. concordanter in C., tunc inquirit in memoria, quæ memorat quòd sicut corpus frigidum recipit calorem per propinquitatem & conjunctionem cum corpore calido, ita & aduch multò meliùs sine omni comparatione in conjunctione & unione Creatoris & creaturæ per magnam influentiam virtutis Creatoris transeat tanta virtus in creaturam, quòd illa sola creatura possit dare gloriam & benedictionem sensualem omnibus creaturis, quæ in gloria eam vident & audiunt & memorant & intelligunt & amant, & dum E. invenit in memoria omnes istas res, tunc intelligit gloriam sensualem, quæ erit
in

90 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
in C. significatam & demonstratam
per B. & D.

19. g. *O Domine! Qui incitasti me-*
am memoriam ad Te memorandam, ut
meus intellectus Te intelligat, & mea
voluntas in amoretur erga tuas hono-
rations. Intellectualiaer intelligimus,
quòd quando homo habet cognitio-
nem de eo, quòd B. demonstrat de
A., & D. de C., tunc cognoscat
C.: Igitur quando homo amat &
vult habere id, quod cognoscit esse
in C., tunc Te orat & à Te petit,
ut ei des in C. id, quod est in ip-
so, scilicet cœlestem gloriam; sed
quando homo non vult nec scit re-
cipere, quod B. demonstrat de A.,
& D. de C., & desiderat id, quod
non est in C. putando illud esse in
ipso, tunc non petit C. imo petit ali-
am rem, quæ non est in C., & est
sicut qui petit stannum putando pe-
tere argentum.

20. *Iuste Domine! Quando E. re-*
cipit demonstrationes quas dant B.

&

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLIII. 91
& D., tunc intelligit, si homo iret
ad C. petendo á Te res Contrarias ip-
si E, & si homo habendo falsam opini-
onem & petendo oppositum ipsius C.
perveniret ad C., fieret injuria illis,
qui vadunt ad C. petendo gloriam
& non intelligendo habere gloriam
à rebus contrariis quæ non sunt in
C.

21. *Gloriose Domine!* Sicut homo
qui somniat se habere in manu au-
rum vel argentum, habet somnum
contrarium veritati, & quando evi-
gilat invenit suum somnium va-
num, eò quod non inveniat in suis
manibus, quod somniabat, ita qui
Te precantur, ut eis des in paradiso,
quod non est in ipso, faciunt
orationem contrariam veritati: Igi-
tur si Tu, *Domine*, dares id, quod
est verum orantibus contraria veri-
tatis, B. demonstraret defectum in A.,
& D. in C. ratione cujus defectus E.
non posset intelligere perfectionem
in A. & C., & intelligeret in eis
defec-

92 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III*
defectum & hoc est impossibile, sci-
licet quod creatura possit de suo Cre-
atore intelligere oppositum causæ
finalis propter quam ipse creaturam
creavit.

22. h. *O Domine DEUS! Qui per
bona opera beatificas tuos servos ad
perdurabiles beatitudines. Sensualiter
sentimus & intellectualiter intelli-
mus multos homines esse in hoc mun-
do, qui Te orant & à Te petunt,
ut ipsis des honorationes & divitias,
longam vitam & proles & alias res
hujus mundi, & omnes istas res pe-
tunt à Te, ut possit habere delec-
tationes & placita & vanam glori-
am mundanam: Unde dum illi hæc
à Te petunt, D. demonstrat ipsi E.,
quod non petant C.; quia, si pe-
tendo delectationes hujus mundi &
vanam gloriam mundanam, homo
peteret C., D. demonstraret defec-
tum in ipso C. ratione defectuum,
qui sunt in rebus mundanis petitis &
amatis ab hominibus vani-gloriosis.*

23. *Ve-*

23. *Vere Domine!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus multos homines in hoc mundo petere à Te Paradisum orationibus & contemplationibus, jejuniis & afflictionibus, peregrinationibus & poenitentiis, eleemosynis & humilitate, patientia & charitate, veritate & fidelitate, honestate & castitate, religione & multis aliis virtutibus; & propterea esse multos homines virtuosos & pauperes in hoc mundo, qui contemnuntur & torquentur pro tuo amore, & quando ipsi à Te petunt Paradisum omnibus prædictis rebus contemnendo vanitates mundanas, tunc B. demonstrat A. ipsi E., & D. demonstrat C. prædictis hominibus, ut ipsorum E. per demonstrationem quam ei faciunt B. & D. intelligat, quòd habebunt C., & quòd habeant istum mundum, in quo labores sunt eis placentes, eò quòd B. eis demonstret A., & D. eis demonstret C.

24. Unde gloria & benedictio sit Tibi, *Domine DEUS*, & omni, quod tuum est; quia sicut amatus dulcius & ferventiùs intrat in memori- am intellectum & voluntatem ami- ci, quando amicus pro eo habet la- bores & sollicitudines, quàm quan- do habet placita & prosperitates & delectationes rerum quas amat, ita homines amantes Paradisum dulcius & delectabiliùs habent placita hujus mundi, quando plorant sua peccata & faciunt poenitentiam & sufferunt labores & mortem pro amore Tuî, quàm illi qui amant delectationes hu- jus mundi plùs quàm Te & C.; & totum hoc evenit eis propter mag- nam demonstrationem, quam B. dat de A., & D. de C. ipsi E.

25. i. *Domine DEUS! Qui per sanc- tam recreationem direxisti tuum Po- pulum ad benedictionem.* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelli- gimus multos esse homines, qui à Te petunt Paradisum plùs propter timorē

timorem poenarum infernalium, quàm propter placita & glorias Paradisi, & per hoc B. demonstrat ipsi E., quòd ipsi plús timeant poenas inferni, quàm ament A., & D. demonstrat ipsi E., quòd plús timeant malum, quàm ament C.: igitur cùm B. demonstret ipsi E., quòd A. sit supremum Bonum, & D. demonstret ei, quòd homines prædicti à Te non petant C., quia si ipsam à Te peterent, *Domine* & Tu ipsum eis dares modo quo à Te petunt, B. demonstraret defectum in A., & D. in C.; eò quòd homo haberet Paradisum, timendo plús infernum quam amando A., & ipsum C.; cùm A. & C. sint multò majora in bono sinè omni comparatione quàm infernus in malo.

26. *Juste Domine!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus multos esse homines, qui à Te petunt Paradisum primâ intentione qua amant se ipsos, & secundâ, qua amant

mant Te: & dum ipsi faciunt hanc inordinatam orationem, B. demonstrat A. ipsi E., & D. ei demonstrat, quòd illi non petant C.; quia si C. peterent modo quo debent, amarent Te primâ intentione & se, secundâ; quoniam quantò, *Domine*, es melior ipsis, tantò es dignior amari prima intentione: Igitur si dares C. illis qui Te amant secunda intentione, B. demonstraret defectum in A. & D. in C., quod est impossibile.

27. *Humilis Domine!* quando homines qui habent cognitionem de A. & de C., amant Te primâ intentione & se, secundâ, & orant & precantur Te, ut eis des cœlestem gloriam Paradisi, tunc B. & D. demonstrant ipsi E., quòd illi petant C. & illud habebunt, eò quòd memorent & intelligant & ament modum secundum quem ipsum datur; & si A. non daret C. illis qui ordinatè illud petunt, sequeretur, quòd B. demonstraret

traret defectum in A. & D. demonstraret defectum in C., quod est impossibile, per quam impossibilitatem demonstratur ipsi E. per B. & D., quod omnis homo habebit C., qui amat & cognoscit Te prima intentione, & se secundâ.

28. k. *O Domine! qui meam memoriam facis servam & subditam ad memorandum tuas honorationes.* Intellectualiter intelligimus quod quanto majoribus ploratibus & majoribus laboribus & majori fervore & diligentia homo precatur & petit aliquam rem, tantò magis demonstratur nobilitas rei petitæ: Igitur quia tuæ sanctæ Humanitati gloriosæ & Apostolis & aliis Martyribus B. adeo demonstravit nobilitatem in A., & D. in C., propterea ipsi petiverunt C. multis ploratibus & langoribus & gravi morte angustiosa; & quanto Tu & Apostoli & Martyres estis plus honorati in gloria, tantò melius D. demonstrat, quod homo debeat plus

G

pete-

98 *B. Ray. Lulli Lil. Con tēpl. Vol. III.*
petere C. ploratibus & doloribus &
morte, quam sustineat pro tuo amo-
re, quàm delicatis victualibus & pul-
chris ornamentis & dominiis & de-
lectationibus hujus vanæ & munda-
næ vitæ.

29. *Spiritualis Domine!* sensualiter
sentimus & intellectualiter in-
telligimus multos esse homines, qui
putant habere Paradisum benè co-
medendo & bibendo & benè equi-
tando & induendo & quiescendo &
habendo multas delectationes & ho-
norationes hujus mundi; & quando
intellectus recipit id, quod B. de-
monstrat de A., & D. de C., & in-
telligit modum prædictum, per quem
homo per viam mediam petit á Te
C., tunc E. inquit in memoria quæ
memorat, quód prædicti homines pe-
tant C. á Misericordia, quam B. de-
monstrat de A., dummodò suus in-
tellectus recipiat justitiam quam B.
demonstrat de A.; ratione cujus vo-
luntas ei gratias agat pro delectatio-
nibus

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLIII. 99
nibus & honorationibus, quas A.
dat illis, qui putant habere C. per
Misericordiam quæ dat justis & pec-
catoribus.

30. *Misericors Domine!* Cùm ego
sim valde culpabilis peccator, quan-
do mea memoria mihi repræsentat
multitudinem meorum peccatorum,
& D. mihi demonstrat magnam no-
bilitatem quæ est in C., tunc ten-
tor desperatione putando me nun-
quam posse facere quidquam, per
quod possim habere ipsum C., sed
quando beatum B. mihi demonstrat
magnam gloriosam & mirabilem Mi-
sericordiam, quæ est in A., tunc
formatur in E. dulcis spes consequen-
di C., quod á Te peto ploratibus
contritione & pœnitentia meorum
peccatorum, desiderando & cupien-
do pro tuo amore & ad honorem
sanctæ Romanæ fidei torâ meâ
vitâ esse in ploratibus & labori-
bus & doloribus, & mori ad lau-
dem & gloriam sanctæ & glorio-
sæ

100 B. Ray. Lulli Lib. Contēp l. Vol. III.
,, sę Passionis nostri Domini JESU
,, Christi.

CAPUT CCCXLIV.

*Quomodo homo oret & contempletur
& precetur nostrum gloriosum DEUM.
ut ei demonstret artem & viam se-
cundum quam possit plorare sua
peccata & suas culpas.*

1. **O** DEUS gloriose! qui es gloria
a. **O** & laus honor & perfectio om-
nium bonorum. Qui vult scire artem
& modum per quem possit Te ora-
re & contemplari cum lacrymis &
ploratibus amando Te & pœnitendo
suorum gravium peccatorum, sciat,
Domine, figurare figuras sensuales, ut
possit elevare suum intellectum ad
intellectualitates, per quas humiditas
cordis ascendit ad oculos & dat eis
lacrymas & ploratus.

2. Igitur cū nos, *Domine*, si-
mus valde magni peccatores, & val-
de

Lib.V. Dist. XL. Cap. CCCXLIV. 101
de obligati ad amandum Te, & cùm
nobis sit valde necessarium plorare
nostra peccata, propterea figuramus
figuras, per quas possimus amare Te
& plorare nostra peccata, in quem
finem ponimus & dicimus, quòd sit.

- A. JESUS Christus.
- B. Significatio ipsius A.
- C. Corpus hominis.
- D. Significatio ipsius C.
- E. Anima.
- F. significatio ipsius E.
- G. Perfectio.
- H. Defectus.
- I. Lætitia.
- K. Tristitia.
- L. Oculi corporales.
- M. Intellectus.

3. *Gloriose Domine!* Quia sunt
multi homines habentes durum cor,
qui non possunt plorando orare &
contemplari Te, nec possunt plora-
re sua peccata, ideò figuramus has
figuras sensuales, ut sint eis ars &
modus, per quem M. recipiat B. &
D.

102 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
D. & F., & habeat cognitionem de omnibus literis, ut faciat plorare L. glorificando & laudando A. ad bonum & utilitatem ipsorum C. & E.

4. *b. O gloriose Domine! qui in sancta Cruce plorasti culpas nostrorum peccatorum.* Intellectualiter intelligimus B. demonstrare ipsi M., quòd G. sit in A. in perfecta Deitate & perfecta Humanitate demonstrando in ipso A. perfectas proprietates & virtutes; & quando M. recipit id, quòd B. ei demonstrat de A., se vertit ad recipiendum id, quòd D. demonstrat de C., & F. de E., & per hoc ipsum M. in C. & E. intelligit G., quod B. demonstrat per A. in sua creatura, & postquam M. recepit significationem ipsius G. in C. & E. per A., tunc se vertit ad recipiendum id, quòd D. & F. demonstrant de H. in C. & E. per culpam & peccatum ipsorum C. & E.

5. Igitur cùm hoc ita sit, quia
vult

vult orare & contemplari suum gloriosum DEUM lachrymis & ploratus, & qui vult habere contritionem & plorare sua gravia peccata, sciat, *Domine*, habere artem & modum per quem M. recipiat unam virtutem, quæ aptior ei videbitur ex illis, quas B. demonstrat in A. sive sit Potestas sive Justitia sive Humilitas, sive Amor sive Patientia sive quæcunque alia, & quando illam virtutem selegerit, ponat eam in memoria & postea se vertat ad D., & recipiat aliquem sensuum sensualium quos D. demonstrat in C., & accipiat illum qui aptior ei videbitur, & ponat eum in memoria, & postea oportet, quòd M. se vertat ad F., & eligat aliquem sensuum intellectualium, quos F. demonstrat in E., & quando ipsum selegerit ponat eum in memoria; & quando M. posuerit istas tres demonstrationes in memoria, oportet, quòd in eo ponat G., quod ipsum B. significat

in

104 *B. Ray. Lulli Lib. Contpël. Vol. III.*
in A., & G. & H. quæ D. & F. de-
monstrant in C. & in E.

6. *Gloriose Domine!* Postquam M. ordinaverit omnes istas res, tunc habebit ordinatam artem & modum secundum quem poterit dare lachrymas & ploratus ipsi L., & contritionem cordi, dum sciat sibi cavere ne H. impediatur G. in M., quia quando M., habet in se H. sine G., tunc non potest inquirere in memoria id, quod in eo posuit, & propterea voluntas non movetur ad devotionem nec ad contritionem nec ad amorem erga ipsum A., & ideo in L. non sunt lachrymæ & ploratus, nec in ore gratiæ & laudes, nec in corde poenitentia peccatorum, & est cor adeo durum, quod non possit dare oculis lachrymas, nec orationem & contemplationem.

7. *c. Divine Domine!* pro quo tot homines plorant & tot corda inam-
rantur. Qui vult plorare sua peccata,
accipiat primò amorem, quem B.
de-

demonstrat in A. , & postea accipiat auditum quem D. demonstrat in C. & postea cogitationem quam F. demonstrat in E. ; & quando M. receperit istas tres res, oportet tentare & probare an L. poterit esse directum ad plorandum.

8. Quando M. receperit tres demonstrationes prædictas , *Domine* ; oportet , quòd inquiret in memoria magnitudinem amoris , quem B. demonstrat in A. , ut M. intelligat quàm magnum amorem A. fecerit homini multis modis per creationem & recreationem ; & quando M. intellexerit, quantum possit, magnum amorem ipsius A. , oportet, quòd inquiret in memoria, quàm magna peccata fecerit C. per audire vanitates & peccata contra A. , & postquam hoc inquisierit oportet, quòd inquiret in ipsa memoria, quàm magnam culpam habeat E. per cogitare res contrarias ipsi A. , & postquam M. de tota sua potestate intel-

telle-

tellexerit prædictas tres magnitudines, tunc oportet, quod in se & in memoria & in voluntate formet figuram intellectualem ipsius K.

9. g. *Pie Domine!* Quando M. direxerit omnes istas res secundum artem supradictam, tunc E. memorabit & intelliget & amabit A. valde magno amore, & habebit contritionem & poenitentiam peccatorum, quæ C. fecit per auditum & E. per cogitationem, & per hoc formabitur conscientia & contritio & poenitentia & tristitia in E. ratione quarum erunt lachrymæ & ploratus in L.; & si ita sit, quòd cor sit valde durum & crudele, & H. impediatur G. in L. & M., & L. non possit plorare, oportet, quòd M. mutet & alteret figuram ipsius K. in I., ut possit tentare L. ad plorandum, quia sicut illud L. tentatur ad plorandum, quando E. in se figuravit K., ita tentatur ad plorandum per oppositum ipsius K. scilicet per I., cum præ

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLIV. 107
præ magno gaudio & placito multoties ploret.

10. d. *O Domine sancte virtuose!*
Qui creasti intellectum in adeo magna virtute; quod videat tuam gloriosam Perfectionem. Si homo, qui cum L. tentaverit L. ad plorandum, non possit plorare, & velit ipsum L. tentare cum I., oportet, quod M. recipiat B. & D. & F., & ponat I. in memoria, & postea in eo quærat magnum amorem & magnam gratiam quam C. & E. receperunt ab A., & magnum bonum quod C. & E. faciunt per gratiam ipsius A., & magnum malum quod ipsa evitarunt per audire & cogitare; & quando E. memoraverit & intellexerit & voluerit ex tota sua potestate magnum amorem quem B. demonstrat de A., & magnum auditum & magnam cogitationem boni & evitacionis mali, tunc in ipso E. formabitur I., per quod totum E. implebitur de I. & G., & per hanc impletionem L. deveniet
præ

108 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
præ abundantia gaudii & placiti in
lachrymas & ploratus.

11. *Iuste Domine!* si pauper uxor
plorat præ gaudio, quando suus ma-
ritus venit ex longa peregrinatione
vel quando invènit aliquem thesau-
rum, quantò plús L. est obligatum
ad plorandum, quando E. memorat
magnum amorem, quem B. ei de-
monstrat in A., & M. intelligit il-
lum amorem, & voluntas ipsum a-
mat, & quando M. recipit G., quod
A. posuit in C. & E., & in-
telligit quàm magnum bonum sit
ipsis C. & E., quòd G. sit in eis
& non H., quod est in lignis &
lapidibus & animalibus irrationali-
bus: quia si homo est obligatus ad
agendum gratias quando recepit do-
na pauci valoris ab aliquo amico,
quantò plús est obligatus ad agen-
dum magnas gratias quando recepit
magna dona magni valoris.

12. *Gloriose Domine!* Sicut visus
corporalis non sufficit ad videndum

10-

totum firmamentum, nec aures sufficiunt ad audiendum omnes voces, nec E. ad memorandum & intelligendum & volendum omnes res, ita & adhuc multò minús M. potest sufficere ad recipiendum totum id, quòd B. demonstrat de A, & D. de C. & F. de E. Igitur si L. plorat pro aliquibus rebus quas M. sufficit recipere á D. & F., quantò plús L. deberet plorare vel per I. vel per K., cùm M. non sufficiat ad recipiendum magnam influentiam, quam B. demonstrat de amore qui est in A., nec ad recipiendum magnum G., quod est in C. & E.; quia qui plorat præ gaudio rei modicæ, quantò plús deberet plorare præ gaudio quod debet habere de rebus prædictis?

13. c. *O Domine! Qui in tuo honore multiplicas nostrum valorem. Si homo vult plorare sua peccata & non potest ea plorare per amorem nec per audire nec per cogitare, oportet*

110 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
portet, quòd transferat M. ad intelligendum & recipiendum justitiam quam B. demonstrat de A., & postea intelligat id, quòd D. demonstrat de gustu ipsius C. & postea intelligat id, quod F. demonstrat de consciencia ipsius E. & quando M. receperit has tres demonstrationes cum G., tunc M. habebit occasionatum L. ut sit in lachrymis & ploribus.

14. *Inste Domine!* Quando homo imaginatur magnam gloriam Paradisi & magnam pœnam inferni, & memorat & intelligit magna peccata, quæ fecit comedendo, & bibendo & paucam conscientiam quam habuit de peccatis, que fecit per defectum conscientiaë, & fortificat & auget suam conscientiam, quantum potest, in prædictis peccatis, tunc M. format ploratus, qui sunt potentialiter in L., ut sint in actu memorante memoriâ tuam justitiam & pœnas infernales & peccata sensualia & intellec-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLIV. IIE
tellectualia, & habente voluntate
tristitiam & poenitentiam & contri-
tionem suorum defectuum, & defec-
tuum gustûs & conscientia; & quan-
do K. hoc modo est formatum in
E., tunc illud E. est occasio ipsi C.
ad plorandum sua peccata.

15. *Vere Domine!* si homo, qui
accipit hanc artem & modum ad
plorandum sua peccata, non possit
dare suis oculis lachrymas & plo-
ratus, oportet, quod M. intelligat
H. esse in C. & in E.; & idcò L.
non potest plorare; quia si M. mul-
tùm intelligeret & memoria multùm
memoraret & voluntas multùm
poeniteret peccatorum, quæ fecit
per gustum & defectum conscientia;
contra tuam justitiam, de necessita-
te oporteret, quòd L. ploraret; sed
quia H. est in C., & E. est cum
H. *in quarta figura Veritatis*; prop-
terea L. est extra naturam ploratûs,
ad quam revertitur, quando E. est
in prima figura Veritatis memoran-
do

15. *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
do & intelligendo & amando tuam
Justitiam; & in secunda figura *Ve-*
ritatis memorando & intelligendo &
odiendo peccata. (*videatur supra Cap.*
331.)

16. f. *Sanctificate Domine! qui sanc-*
tificas amorem amantem Te. Si ho-
mo non possit plorare per omnes
virtutes prædictas, oportet, quód mu-
tet E. ad memorandum & intelligen-
dum & amandum alias virtutes, quas
B. demonstrat de A., & alias sen-
sualitates & intellectualitates quas de-
monstrant D. & F., & oportet, quód
frequenter & continuatè ponat I. &
K. in E., ut L. sit occasionatum ad
plorandum & E. ad orandum & con-
templandum.

17. Cùm quaedam virtutes M. re-
cipiat à B. leviùs quàm alias, & a-
lii sensus sensuales sint diversi ab a-
liis, & aliæ intellectualitates ab ali-
is, & homo sit plús fortificatus in
quibusdam sensibus quàm in aliis,
propterea, *Domine.* qui vult plora-
re

re suas graves culpas, & non potest eas plorare, oportet, quod sciat tentare & probare quamlibet virtutem & quemlibet sensum sensualem & intellectualem, & quodlibet peccatum & vitium, quod habet in se, & cum quocunque meliùs possit occasionare L. ad plorandum, oportet, quòd cum illo occasionet ipsum, quia si homo non possit facere, quòd L. ploret memorando peccata, quæ fecit cum una fœmina, vel contra unum virum, oportet, quod se mutet ad memorandum alia peccata; quæ fecit cum alia fœmina & contra alium virum, quoniam sicut quidam homines citiùs plorant propter timorem quàm propter amorem, & alii citiùs propter amorem quàm propter timorem, & alii citiùs plorant mala aliorum quàm suamet, ita quilibet homo habet de sua propria natura citiùs plorare propter quædam peccata quàm propter alia.

18. *Humilis Domine!* Si homo
H per

114 *B. Ray. Lulli Lib. Contp̄l. Vol. III.*
per omnes res prædictas non possit
dare ipsi L. ploratus & lachrymas,
oportet, quòd inquiret rationem fi-
nalem quare H. ei prohibet ploratus
& lachrymas, quas desiderat; quam
rationem finalem oportet inquirei in
decem Mandatis & in decem Prædi-
camentis; quia de necessitate oportet
aliquam rem esse ei occasionem qua-
re non possit plorare; quoniam, quan-
do aliquis vult plorare & non potest,
non est casualitas quæ ipsum impe-
dit plorare, & ideò oportet, quòd
sit aliqua ratio & occasio ipsum im-
pediens: Igitur quando M. bene in-
quirit rationem finalem, quare L.
non potest plorare, tunc potest eam
invenire secundum artem prædictam,
& potest hanc rationem finalem des-
truire, si adducat G. de potentia in
actum, & si reducat H. in E. de actu
in potentiam.

19. g. *Patiens Domine amorose! Qui
es virtuosus in omnibus virtutibus.
Si ita sit, quòd homo per omnes
res*

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLIV. 115
res prædictas non possit plorare sua peccata, oportet, quod si velit plorare, velit res, per quas possit plorare; quæ res sunt mortificatio potentia vegetativa, quæ fiunt jejuniis & afflictionibus & aspero lecto & asperis vestimentis & aliis rebus similibus; quia quando homo non habet mortificatam potentiam vegetativam tali mortificatione, quod sensitiva inde sit subdita rationali, M. non potest obligare L. ad lacrimas & ploratus per id, quod recipit à B. & D. & F., eò quod H. sit in M., quod est constrictum & coactum à potentia sensitiva & vegetativa.

20. Si ita sit, *Domine*, quod homo habeat cor ita crudele & durum, quod per omnes istas res non possit plorare, oportet, quod vertat M. ad alias potentias & aspiciat in quânam earum sit H.; & in quacunque sit, oportet, quod ipsum ejiciat cum G., & quando hoc fecerit, oportet, quod potentiam motivam subdat rationali

116 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
li, ut sit ei obediens & non obedi-
at ulli aliarum potentiarum finè de-
bita licentia potentiæ rationalis; quia
quando potentia motiva obedit aliis
potentiis finè licentia rationalis, tunc
ponitur H. in M., & propterea L. non
potest plorare.

21. Nam quando M., *Domine*, est
in sua natura, & recipit B. & D. &
F. non habendo in se H. & habendo
G., tunc est adeó magna influentia
virtutis quam recipit ab A., quód per
illam virtutem D. & F. virtuificentur
in rebus quas demonstrant de C. &
E.; & per hanc virtutem M. potest
inducere L. ad plorandum; quia si-
cut est possibile voluntati velle, quód
L. ploret, ita est possibile ipsi M.
recipere id quod B. demonstrat de
A., & D. de C., & F. de E., &
per hanc possibilitatem est in homi-
ne possibilitas inducendi L. ad plo-
randum præ abundantia influentiæ
multúm memorandi & intelligendi
& amandi id, quod B. demonstrat
de

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLIV. 117
de A. & de virtutibus ipsius; sed
sicut, quando homo elevat unam
paleam à terra, non impendit mag-
nam vim, ita multi sunt homines
qui vellent plorare sua peccata, &
habent modicum memoriæ & intel-
ligentiæ & amoris erga A., & mo-
dicum pœnitentiæ peccatorum quæ
fecerunt.

22. *h. Infinite Domine! qui vales
super omnem valorem, & habes ho-
norationem super omnem honorem. Si
homo qui vult orare & contempla-
ri lachrymis & ploratibus honoran-
do & laudando TE, & pœnitendo
suorum peccatorum non possit plo-
rare, tunc illud M. potest cognos-
cere, quód D. demonstret C. esse
super E.; & E. habere impedinen-
tum in amando & honorando A.:
Igitur si E. velit amare A., & ve-
lit esse Domina ipsius C., & non
facit opera per quæ possit compleri
sua voluntas, tunc ipsum E. est in
hoc quod vult; sicut homo, qui
vult*

vult esse dives & honoratus & non facit diligentias ad hoc necessarias: igitur sicut homo est culpabilis, quando potest complere suam voluntatem, si non faciat opera, quæ sunt ei possibilia; ita F. demonstrat ipsi M., quod H. sit in E. in quantum non facit id, per quod possit habere hoc, quod vult sua voluntas.

23. *Honorate Domine!* multi homines sunt, qui volunt plorare sua peccata, & faciunt E. dominam ipsius C. modico tempore, cum C. diu habuerit dominium super E.; & quia L. non plorat statim quando E. hoc vult, propterea M. falsó opinatur & putat impossibile esse ipsi L. plorare peccata, quæ E. vult plorare, & est sicut stultus artifex, qui vult, quod navis sit facta statim quando vult ipsam facere: Igitur per hoc F. demonstrat H. in E.; quia si in E. esset G., E. vellet tamdiu esse super C., quamdiu C. fuit super E., & adhuc diutius, & esset sicut
sapi-

sapiens artifex, qui continuat opus in faciendo navem quousque per longam perseverationem det ei perfectionem.

24. Sicut aqua fontis non potest se movere, nisi quando habet viam declivem, ita, *Domine*, aqua cordis non potest ascendere ad oculos sine magna devotione & contritione; & sicut res sunt faciliores dictu quam factu, ita E. facilius desiderat ploratus quam faciat opera per quæ ploratus sint in L.; & sicut homo qui fuit infirmus non statim est robustus quando febris eum relinquit, ita L. non est semper paratum ad plorandum quando homo vult, quòd illud ploret: Igitur sicut homo paulatim debet fortificare potentiam vegetativam antequam possit roborari & liberari à debilitate præteritæ infirmitatis, ita oportet quòd homo suum E. infirmum per peccatum sanet & roboret demonstrationibus quas B. dat de A., & D. de C., & F. de
de

120 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
de E., ut M. possit ordinare quomodo L. sit in lachrymis & plorantibus ad dandum gloriam de tuis laudibus.

25. i. *Domine! qui amas omnes qui pro tuo amore sunt in ploratu & labore & dolore.* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus, quòd ploratus sit major occasio amoris quàm risus; quia per plorare plús occasionantur memoria ad memorandum & intellectus ad intelligendum & voluntas ad amandum amatum quàm per ridere & gaudere: Igitur, qui vult plorare, memoret & intelligat, an amatus ei fecerit aliquam injuriam, & non disamet eum propter illam & habeat pietatem de se ipso propter injuriam quam recipit.

26. Unde benedictus sis, *Domine!* quia sicut plorare est ipsi E. occasio multum memorandi & intelligendi & amandi amatum, ita plorare est occasionatum in L. per multum memorare & intelligere & amare A. &
id

id quod B. significat & demonstrat de eo: Igitur qui vult orare & contemplari suum honoratum DEUM gloriosum lachrimis & ploratibus, & vult plorare sua peccata & suas culpas, faciat M. intelligere, quòd, sicut plorare est major occasio ipsi E. memorandi & amandi, quàm ridere; ita tristitia & poenitentia & cogitatio sint occasio amandi, & amor occasio plorandi.

27. *Gloriose Domine!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus, quòd desiderium & contristatio de absentia sit occasio plorandi: Igitur qui per nullam prædictarum occasionum potest plorare, si vult facere quidquid potest, ut possit plorare, oportet, quòd sciat occasionare E. ad desiderium & contristationem ut faciat L. plorare: igitur quando homo elongat C. à suis amicis & discedit in terram extraneam, & ponit C. in periculo & labore vel per famem vel per bellum vel per paupertatem

122 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
tatem vel per alias res similes, & facit E. esse in sua terra memorando & intelligendo & amando suos amicos, tunc L. est occasionatum ad plorandum præ magno desiderio & contristatione de absentia & præ pietate quam E. habet de C.; & quando homo, *Domine*, occasionaverit L. ad plorandum hac secundâ intentione, oportet, quòd M. se vertat ad recipiendum id, quòd B. ei demonstrat de A., & per illam demonstrationem tentet & probet L. ad plorandum & E. ad orandum & contemplandum A., & tunc necessario oportebit, quòd L. sit in lachrymis & in ploratibus per artem & modum & per magnam occasionem quam homo ei dat.

28. *k. O Domine! qui vis quietare & glorificare & honorare omnem hominem, qui Te scit fideliter amare. Sicut intellectus inquirat & vult intelligere quotiescunque affirmet possibilitatem, ita oportet, quòd, qui*
vult

vult plorare, affirmet possibilitatem plorandi; quia sicut M. inquit occasiones per quas possit intelligere, quando affirmat, possibile esse intelligere id, quod voluntas vult quòd illud intelligat, ita M. inquit occasiones per quas L. possit plorare si affirmet possibile esse invenire istas occasiones: Igitur cùm hoc ita fit, oppositum horum est contrarium ploratibus.

29. *Juste Domine!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus aliquos homines plorare modicâ occasione & causa, & alios non posse plorare nisi magnâ occasione: Unde in illis, qui faciliter plorant, demonstrat D., quòd cor sit tenerum & paratum ad obediendum ipsi E., & F. demonstrat, quòd E. modicâ occasione quam vult dare ipsi L., possit ipsum facere plorare, sed in illis, qui non possunt plorare nisi magno labore & magna occasione, D. demonstrat, quòd C. non sit para

124 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
paratum subiectum ipsi E. , ut faci-
at plorare L. : & propterea F. de-
monstrat quòd E. nisi valde magnâ
memoriâ & intelligentiâ & volunta-
te , quas habet erga A. , non pos-
sit occasionare L. ad plorandum :
Igitur cùm hoc ita sit , per hoc B.
demonstrat ipsi M. , quòd A. multò
plùs amet unam lachrymam illorum,
qui plorant præ magna vi memoriæ
& intelligentiæ & voluntatis , quàm
mille ploratus illorum , qui præ a-
bundantia dispositi cordis plorant
modicâ memoriâ & intelligentiâ &
voluntate.

30. *Virtuose Domine!* Sicut in
tempore & loco opportuno sunt quæ-
dam res plùs paratæ ad aliquid fa-
ciendum quam in alio tempore &
loco , ita oportet , quòd volens plo-
rare , sciat inquirere tempus & lo-
cum opportunum ad plorandum; quia
M. est plùs paratum in uno tempo-
re & in uno loco ad recipiendum
B. & D. & F. quàm in aliis , & D.
&

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLIV. 129
& F. meliús demonstrant & signific-
cant C. & E. in uno tempore quàm
in alio, & propterea E. meliús po-
test memorare & intelligere & ama-
re occasiones plorandi in uno tem-
pore quàm in alio: Igitur, qui vult
plorare, sciat memorare & intelli-
gere & cognoscere omnes istas res
& veniat ante tuum sanctum glo-
riosum Altare, & osculetur terram,
& aspiciat crucem memorando &
intelligendo & amando A. & id quòd
B. demonstrat, & elevet suas manus
& suos oculos ad coelum dicendo:
gloria & laus & reverentia & ho-
nor sit nostro glorioso Domino JE-
SU Christo, qui est verus & perfec-
tus & virtuosus homo, & ve-
rè est noster honoratus &
perfectus Dominus
DEUS.

CAPUT

CAPUT CCCXLV.

Quomodo homo habeat Spem in nostro Domino DEO.

1. **O** DEUS gloriose ! cui sit gloria
2. **O** & honor omni tempore & omni quod tuum est. Qui vult orare & contemplari Te, Domine, confidendo in tua dulci spe, oportet, quod speret, & confidat in Te memorando & intelligendo & amando spem ad quam oportet elevare nostrum intellectum figurando figuras sensuales, ut possimus venire ad intellectuales, per quas habet homo cognitionem de spe, & sperat & confidit in tua benedicta spe.

2. *Gloriose Domine !* Quia figuræ sensuales sunt demonstratio figurarum intellectualium, propterea ponimus & figuramus & dicimus, quòd fit.

A.

- A. Divina Potestas.
- B. Significatio ipsius A.
- C. Divina Sapientia.
- D. Significatio ipsius C.
- E. Divinas Voluntas.
- F. Significatio ipsius E.
- G. Divina Misericordia.
- H. Significatio ipsius G.
- I. Divina Humilitas.
- K. Significatio ipsius I.
- L. Divina Patientia.
- M. Significatio ipsius L.
- N. Spes.
- O. Intellectus.

3. *Misericors Domine!* Quia homo est res fragilis & misera, & tu es Dominus perfectus & completus omnibus bonis, & homo est culpabilis creatura, & tu es justus & gratiosus Creator, propterea B. & D. & F. & H. & K. & M. demonstrant ipsi O. quòd homo habeat N. in A. & C. & D. & E. & G. & I. & L.; quia nisi ita esset, tuæ virtutes non haberent significationes, quæ eas nobis

128 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
bis demonstrent perfectas; & ratione privationis harum significationum necessariò oporteret tuas Virtutes habere significationes & demonstrationes demonstrantes esse defectum in eis, eò quòd non haberent, quo demonstrarent perfectionem, quæ est in Te, quod est impossibile; & per hanc impossibilitatem volumus tentare, secundùm quam trium legum tuæ prædictæ Virtutes meliùs demonstrent N. ipsi O.; quia quamcunque legem, quæ meliùs concordet & conveniat cum demonstratione, quam tuæ Virtutes dant ipsi O. de N., est obligatum illud O. honorare & venerari & acceptare plùs quàm alias.

4. *b. O Domine sancte pie! in quo confidunt & sperant justi & peccatores.* Intellectualiter intelligimus, quòd B. sit perfecta significatio ipsius A.; quia nisi talis esset, demonstraret ipsi O. in A. esse defectum: Igitur quia est impossibile in A. esse
de-

defectum, propterea necessario oportet creatum O. esse adeo virtuosum, quod possit recipere id, quod B. ei demonstrat de A.; quoniam si A. non dedisset ipsi O. naturam & virtutem recipiendi id, quod B. significat, B. demonstraret defectum in A.; & ita B. non posset demonstrare in A. id, quod in eo est, nec O. posset illud recipere, & B. demonstraret in A. id, quod non est in eo, & O. posset illud recipere, quod est impossibile, per quam impossibilitatem B. demonstrat ipsi O. id, quod actualiter est possibile demonstrari in A., & recipi ab O.

5. Igitur cum hoc ita sit, *Domine*, propterea B. demonstrat ipsi O. Te habere adeo magnam & adeo perfectam Potestatem, quod possis creare & facere quidquid velis, & potueris Te incarnare, & possis peccata remittere cuicumque velis & possis ordinare omnia, & dum B. dat hanc demonstrationem de A., & O.

I

frui-

fruitur & utitur finali ratione & virtute, propter quam ei dedisti *esse*, tunc formatur N. in ipso O. in adeo magna magnitudine & in multo majori, quam sit id, quod O. potest recipere à demonstratione quam B. ei dat de A.

6. Et dum O. *Domine*, recipit B., & N. formatur & figuratur in eo, tunc O. intelligit multo majus debere esse N. quam peccata, quæ memoria potest memorare & voluntas odire; eo quod A. sit majus in possendo dare & remittere, quam homo sit culpabilis in suo peccare; & dum O. intelligit omnes istas res, memoria memorat diversitatem trium Legum, & voluntas vult, quod O. tentet secundum quam trium Legum possit figurare majus N. per id quod recipit à B.; & dum O. facit hanc tentationem memoriâ memorante quamlibet trium Legum, tunc O. intelligit, quod quia memoria memorat Incarnationem & Passionem
Fili

Filii DEI in Lege Christianorum, quam non potest memorare in aliis Legibus, sentiat in se majorem virtutem sperandi in A. secundum Legem Christianorum, quam secundum ullam aliarum Legum.

7. *c. Domine vere DEUS! qui dirigis omnes sperantes & confidentes in Te.* Intellectualieer intelligimus D. demonstrare de C. ipsi O., quòd Tu scias dare dona & remittere peccata per perfectum A. & C. & E.; & quando O. recipit id quod D. ei demonstrat de C., tunc intelligit N., & per hanc intelligentiam memoria memorat & voluntas amat ipsum N. secundum quòd demonstratur ipsi O., & secundum quod ipsum O. potest recipere demonstrationem quam D. ei dat.

8. *Gloriose Domine!* Si D. non posset adeò demonstrare & figurare N. in O. sicut in eò demonstrat & figurat tuam Justitiam, O. non posset in Te intelligere adeò magnam Misere.

Misericordiam sicut intelligit Justitiam; & si ita esset, O. intelligeret in Te defectum Misericordiæ, quòd est impossibile; cùm ita impossibile sit in Te esse defectum Misericordiæ sicut Justitiæ; hoc dicimus, *Domine*, ratione prædestinationis, quæ multoties decipit O., quando plus recipit D. quàm H., & O. decipitur per hoc, quòd plus recipiat unam significationem quàm aliam, sicut decipitur, quando homo plus amat unam rem quàm aliam per plus memorare unam, quàm aliam ex illis quæ sunt æqualiter dignæ memorari & amari.

9. *Vere Domine!* Postquam O. intellexit tuam magnam Sapientiam, tunc se mutat ab una Lege in aliam ad tentandum & probandum secundum quam Legem possit per D. melius figurare & intelligere N.; & quando memoria memorat, quòd Tu sis incarnatus & mortuus ad salvandum hominem, & D. demonstrat, quòd licet

licet scias omnes nostras culpas & miserias, tamen non omiseris incarnare Te & mori pro amore nostri tunc O. intelligit in Te adeò magnam Sapientiam demonstrante D. Te scire Te totum potentem & humilem & misericordem, quòd per nullam Legem possit formari N. in adeò magna demonstratione ipsi O., sicut per Legem Christianorum, quia quantò scis Te virtuosiore in tuis operibus, tantò D. plus demonstrat C., & N. formatur in O. & in memoria & in voluntate.

10. d. *Adjutor Domine omnium amantium tuam honorationem & tuam laudem!* Intellectualiter intelligimus quòd F. demonstret ipsi O. tuam amorosam voluntatem esse perfectam in amando, eò quòd amet per perfectam Voluntatem & Potestatem & Sapientiam; & quando O. recipit id, quòd F. ei demonstrat de E., tunc N. formatur in eò per intelligere perfectam tuam gloriosam Voluntatem
quia

134 B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.
quia si F. non demonstraret perfectum E. ipsi O., & ipsum O. non posset intelligere per virtutem ipsius F. perfectionem ipsius E., esset defectus in ipsis F. & E., quòd est impossibile.

II. Et dum F., *Domine*, demonstrat E. ipsi O., & O. recipit id, quod F. ei demonstrat de E., tunc intelligit se tantam spem debere habere in E. quantum est id, quod potest recipere ab F.; sed id quod F. potest demonstrare de E., oportet esse majus sine omni comparatione, quàm N. in O., eò quòd plùs possit F. significare de E. quàm O. possit recipere: unde dum O. intelligit omnes istas res, tunc intelligit se obligatum ad recipiendum F. secundùm totam virtutem, quam habet ad intelligendum; & per hoc intelligit ipsum O., quòd quando N. non formatur in eò in tanta quantitate virtutis, quantam habet ad cognoscendum E., tunc fit culpabilis

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLIV. 135
bilis contra F. & E. & N., ratione
cujus culpæ cadit homo accidentaliter
in peccatum.

12. *Humilis Domine!* Intellectua-
liter intelligimus, quód quanto O.
potest plús intelligere velle, quód F.
demonstrat in E., tantò memoria
fit plús occasionata ad memorandum
& voluntas ad amandum N.; & ideò
quando O. omnes istas res intelligit,
tunc se mutat ab una Lege in ali-
am ad tentandum secundum quam
earum poterit plús recipere de F.,
ut memoria majorem spem possit
memorare & intellectus intelligere
& voluntas amare; & postquam O.
fecit inquisitionem in omnibus tri-
bus Legibus, tunc memoria memo-
rat per tuam Incarnationem & Pas-
sionem in O. intelligere Te habere
majorem amorem erga hominem,
quàm per id quod creditur in aliis
Legibus, & per hoc intelligit O.
quód N. possit in eò & in memo-
ria & voluntate formari majus se-
cun-

136 B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.
cundū Legem Christianorum quā
secundū ullam aliarum.

13. c. Domine! qui me amas quo-
tiescunque Te mihi representas. In-
tellectualiter intelligimus H. dare ip-
si O. demonstrationem de tua dul-
ci Misericordia in multo majori vir-
tute, quā ipsum O. possit recipe-
re; quia si O. posset recipere tan-
tum de G. quantum H. significat,
intelligeret se esse æquale in virtute
ipsius G. & H.: Igitur cū O. intel-
ligat majus esse G. quā omnia pec-
cata, quæ unquam fuerunt & sunt
& erunt, & majus quā sint Cœ-
lum & stellæ & totus numerus in-
dividuorum creatorum, in quæ est
divisa elementalis materia, per hoc
intelligit multo majus esse sine om-
ni comparatione H. in demonstnan-
do G., quā O. in recipiendo ab
eò demonstrationem; & quia O. is-
tas res considerat, formatur in eò
N. secundū quod potest recipere
H.

14. Jus-

14. *Juste Domine!* Quando O. intelligit tuam excellentem Justitiam, & ignorat tuum G. & H., & memoria obliviscitur ipsius G. memorando magna peccata, quæ homo fecit, & memorando tuam Justitiam, tunc O. non recipit id, quod H. demonstrat de tuo. G.; & propterea in eo non potest formari N., imo formatur oppositum; & ideo cadunt multi homines in desperationem opinando sua peccata esse majora quam tuum G.

15. Et dum O., *Domine*, intelligit occasiones ratione quarum N. formatur vel privatur in eò, tunc se mutat ab una Lege in aliam ad probandum & tentandum secundum quam earum possit sentire in se majorem virtutem in recipiendo H. & G., ut formet & figuret in se N., & dum O. tentat se & Leges isto modo, tunc memoria memorat magnum G. quod H. significat per hoc quòd *Te incarnaveris & mortuus sis*
ad

138 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
ad dandum gratiam & benedictionem humano generi; & quando O. recipit H. isto modo, tunc intelligit quod alio modo & per contrariam Legem non posset in se sentire tantam virtutem ad recipiendum H. quantum sentit per Legem Christianorum; & per hoc N. quod demonstratur ipsi O. est majus in Lege Christianorum quàm in ulla aliarum.

16. f. *Virtuose Domine! Qui beatificas omnes in Te confidentes.* Intellectualiter intelligimus K. dare ipsi O. demonstrationem de tua gloriosa Humilitate, quia nisi O. haberet virtutem intelligendi in Te Humilitatem & nisi eam demonstraret in Te, O. non haberet in se virtutem, per quam posset intelligere in Te perfectionem, nec haberet virtutem, per quam posset in se formare N. & ideò impossibile est, quòd O. non intelligat in Te I., & quod K. non demonstret ipsum I., & N. non formetur in ipso O.; quia si hoc esset
pos-

possibile, O. intelligeret in Te superbiam, quæ est vitium, per quam intelligentiam privaretur N. in ipso O.

17. *Perfekte Domine!* Postquam O. per necessarias rationes intellexit impossibile esse, quod in Te sit superbia, tunc intelligit in Te esse Humilitatem; & tunc memoria memorat magnam humiliationem quam fecisti, quando Te incarnasti in Virgine gloriosa, & quando tuam sanctam Humanitatem humiliasti ad paupertatem & magnos labores & tormenta & ad gravem mortem angustiosam pro amore nostri peccatorum: & quando O. intelligit Humilitatem quam memoria memorat, tunc formatur N. in O., per id, quod K. ei demonstrat de I. in adeò magna demonstratione, quòd non sit qui posset æstimare magnam demonstrationem, in qua N. demonstratur ipsi O.

18. Et quando O., *Domine*, sentit totum plenum de N. per demonstr-

140 B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.
monstrationem quam K. ei dat de I.
secundum legem Christianorum, tunc
O. tentat & probat se ipsum an se
possit adeo implere de N. secundum
quod K. demonstrat de I. in aliis le-
gibus, & non adeo intelligit K. &
I. in eis, quod N. possit tantum fi-
gurari ipsi O. quantum figuratur ei,
quando recipit K. secundum Legem
Christianorum; & totum hoc eve-
nit ipsi O., quia non habet tantam
virtutem recipiendi K. in lege Judeo-
rum & Saracenorum, quantam in
lege Christianorum: Igitur sicut se-
men non potest tantum multiplicari
in terra macra sicut in pingui, ita
Judei & Saraceni non possunt tan-
tam Humilitatem intelligere in sua
lege quantam Christiani in sua, &
propterea sequitur quod Christiani
possint habere majorem spem quam
ulli alii homines.

19. g. *Misericors Domine! a quo die
& nocte & ultra terminos diei & noc-
tis recipimus gratiam & benedictio-
nem.*

nem. Intellectualiter intelligimus, quod, sicut odoratus est datus animalibus, ut sensualiter inquirent cibos necessarios gustui, ita M. sit datum ipsi O., ut intellectualiter sit ei demonstratio tuæ magnæ Patientiæ, ut N. possit figurari in memoria memorante & in intellectu intelligente & in voluntate amante, ut, *Domine*, habeas rationem adjuvandi & dandi & indulgendi omnibus illis, qui in tua perfecta Potestate Sapientia Voluntate Misericordia & in aliis tuis virtutibus confidunt & sperant.

20. *Gratiose Domine!* sicut est naturale secundum cursum divinum, quod M. significet L., & L. formet N. in O., ita est naturale secundum virtutem, quam creatura recipit á suo Creatore, quod O. recipiat id quod M. demonstrat de L., ut O. in se habeat virtutem, per quam N. intret in memoriam & intellectum & voluntatem, ne desperatio in eis possit privare spem: unde quando O.

intel.

142 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
intellexit magnum L., quod memoria memorat per demonstrationem quam M. ei dat de ipso L. quando voluntas credit TE esse incarnatum & mortuum pro nobis, tunc formatur in O. tanta patientia, quod per magnam influentiam ipsius L. quod intelligit, oriatur tantum N. in O. & memoria & voluntate, quod non sit cor potens cogitare nec manus potentes scribere quantum ipsum sit; & quod hoc sit verum, potest quilibet homo probare in se ipso, dummodo sciat recipere significationes prædictas.

21. Quando modo prædicto, *Domine*, anima iusti fidelis Christiani est completa & plena de L. & N. plus quam ullum vas possit esse plenum aliqua re sensuali, tunc suum O. vult tentare & probare, an possit tantam virtutem habere ad continendum L. & N. per legem Iudeorum & Saracenorum, quantam habet per legem Christianorum, &
quando

quando O. exit à fide Catholica & voluntas intrat ad credendum alias leges, tunc O. se sentit vacuum virtute, quam antea habebat in implendo se de L. & N. per virtutem, quam recipiebat à tuo L. per M. & tunc O. non adeò considerat nec memoria memorat nec voluntas vult quòd possint venire ad adeò magnam patientiam & spem sicut antea, quando voluntas credebat in sanctam fidem Romanam.

22. h. *Cognoscens Domine plene amore, super omnes alios dominos abundans in valore!* cum probaverimus per sex significationes prædictas, quod O. non possit ita benè formare N. per ullam legem sicut per legem Christianorum, ideò qualibet prædictarum virtutum significat & demonstrat legem Christianorum esse veram; quia nisi vera esset, major significatio, quam tuæ virtutes per eam dant de N. in lege Christianorum, esset falsa, & minor significatio quam
dant

144 B. Ray. *Enlli Lib. Contēpl. Vol. III.*
dant de N. per alias leges esset ve-
ra, quod est impossibile.

23. *Gloriose Domine!* sicut O. in-
telligit, quod in hoc mundo planc-
tus & ploratus & clamores & ulu-
latus meliùs conveniant cum homi-
nibus habentibus passionem in tor-
mentis, quàm cum tortoribus, ita
spes eò meliùs conveniat cum ho-
minibus, quò magis sunt cognitores
& memoratores & amatores tuarum
virtutum, & memoratores & cog-
nitores suorum gravium peccatorum
& suorum dolorum: Igitur cùm hoc
ita sit, sicut O. meliùs intelligit per
unam legem demonstrationes tuarum
virtutum quàm per alias, & meliùs
intelligit suos defectus & infernales
pœnas & cœlestem gloriam per illam
legem per quam meliùs íntelligit tu-
as virtutes, quàm per alias, ita ha-
bet majorem virtutem in habendo
spem in Te per unam legem quàm
per alias.

24. *Æterne Domine!* quando O.
intel.

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLV. 145
intelligit dæmonem in inferno tor-
quere peccatores, tunc memoria me-
morat quòd ; quò plus ipse torquet
eos, eò plus torqueatur à Te, & per
hoc intelligit O., quòd, quò plus
malifacit ipse dæmon in hoc mun-
do & in alio quàm peccator quem
torquet, eò majora tormenta habeat
quàm peccator quem torquet: Igi-
tur cùm hoc ita demonstratur ipsi
O. per tuam justitiam, per hoc me-
moria memorat, quòd O. intelli-
gat dæmonem torquendo alios tor-
quere se ipsum, quin N. formetur
in sua voluntate, eò quòd sua me-
moria memoret & suus intellectus in-
telligat suam voluntatem non con-
fidere nec sperare in Te ; & quando
O. hoc & res prædictas intelligit,
Domine, tunc memoria memorat,
quòd illa voluntas, quæ plus amat
N. dum O. recipit B. & D. & F. &
H. & K. & M., amante voluntate
A. & C. & E. & G. & I. & L.,
sit melior quàm voluntas, quæ non

4244 K tan-

146 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
tantum fruitur prædictis virtutibus &
significationibus earum.

25. i. *O Domine! Qui amas & ho-
noras & das & remittis & adjuvas.* In-
tellectualiter intelligimus, quòd inter
O. & N. non sit conjunctio, per quam
N. formetur in O., quando O. non vult
recipere id, quod B. demonstrat de A.
& D. de C. & F. de E. & H. de G.
& K. de I. & M. de L.: igitur si-
cut forma potentialis non potest ve-
nire in actum in materia siné con-
junctioe materiæ & formæ, ita N.
non potest venire in O. de poten-
tia in actum quin O. recipiat id,
quòd tuæ virtutes ei demonstrant de
se ipsis.

26. Igitur sicut materia deside-
rat aliam formam, quando conjunctio
quæ est inter eam & formam actua-
lem, corrumpitur, ita, *Domine*, quan-
do O. habet in se N., & postea est
contra id, quod intelligit de A. &
C. & E. & G. & I. & L., tunc
privat in se N. ejiciendo à se B. &
D.

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLE. 147
D. & F. & H. & K. & M.; quia
sicut penna non habet quo se teneat
in sagitta, quando non est affixa
ligno ipsius sagittæ, ita O. non ha-
bet quo teneat N. quando illud non
intelligit nec memoria memorat nec
voluntas vult virtutes & significatio-
nes prædictas.

27. Sicut homo ebrius putat se
non esse ebrium, vel homo amens pu-
tat habere sanam mentem, ita, *Do-
mine*, sunt multi hominès qui pu-
tant, quòd N. sit in sua memoria
& intellectu & voluntate, quod non
est in eis, dum voluntas non amat
A. & C. & E. & G. & I. & L.,
& dum O. vult recipere B. & D. &
F. & H. & K. & M.: Igitur sicut
homo, qui somniat se esse indutum
alba vel rubra veste, quando susci-
tatur à somno, se invenit nudum,
ita peccatores, qui non amant tuas
virtutes nec recipiunt significationes
earum; putant habere spem quam
non habent, cum sua voluntas sit

CON-

148 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
contraria tuis virtutibus amando vitia, & sua memoria obliuiscatur tuarum honorationum & tuæ justitiæ.

28. k. *Consolatio mee spei! Qui es virtus mee intelligentiæ, & placitum mee voluntatis.* Intellectualiter intelligimus, *Domine*, quòd B. & D. & F. & H. & K. & M. non contrariantur ad invicem demonstrando A. & C. & E. & G. & I. & L. ipsi O.; quia si aliquæ illorum contrariarentur ad invicem, O. intelligeret defectum in tuis virtutibus & in earum significationibus: Igitur cùm O. sit creatum ad intelligendum perfectionem tuarum virtutum & significationum earum, ut N. possit formari in O., tunc impossibile est, quòd illud possit intelligere defectum in Te, cùm sit creatum ad intelligendum perfectionem in Te.

29. Igitur cùm hoc ita sit, *Domine*, si O. intelligat, quòd voluntas amet peccatum, necessariò oportet
tet

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLV. 149
tet illud intelligere, quòd voluntas,
quæ amat N., non amet justitiam;
quia si N. amat misericordiam &
peccatum, de necessitate oportet,
quòd non amet justitiam; quoniam
qui justitiam & peccatum amat, non
amat G. nec N.: Igitur cùm hoc i-
ta sit, secundùm hoc significatur ip-
si O. quòd nullus homo possit ha-
bere N., qui non amat justitiam &
amat peccatum; quia adeò magnam
injuriam facit voluntas hominis pec-
catoris ipsi G. quando difamat jus-
titiam, quòd in ipso G. esset injuria,
si indulgeret illis, qui sunt contra-
rii justitiæ, quia est impossibile quòd
tua Justitia sit injuriata per tuam Mi-
sericordiam.

30. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*, quia sicut est differentia
inter credere & scire, eò quòd in
credere possit intrare veritas & falsi-
tas, & in scire non possit capi fal-
sitas, ita est differentia inter unam
spem & aliam; quoniam spes non
po-

150 *B. Ray. Lulli Lib. Contpël. Vol. III.*
potest verè formari in O., si O. intelligat, quòd voluntas amet peccatum, & non amet justitiam, secundùm quòd verè formatur, quando O. intelligit, quod voluntas habeat pœnitentiam peccatorum & petat misericordiam: Igitur sicut homo qui falsò credit aliquam rem, mentitur, quando affirmat illam rem esse veram, ita sunt contra veritatem & contra N., qui putant illud N. habere per hoc quòd memorent misericordiam amando peccatum & disfamando justitiam: Igitur cùm hoc ita sit, *Domine*, qui habet aures audiat, & qui habet intellectum intelligat, & qui habet memoriam sciat memorare, quomodo amor sit major inter tuam misericordiam & tuam justitiam, quàm inter homines peccatores amantes peccatum & disfamantes justitiam & putantes amare Misericordiam, quæ non amat ullam voluntatem, quæ disamet justitiam & amet peccatum, quod disfamatur

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLVI. 151
matur á Te qui es noster gloriosus
DEUS.

CAPUT CCCXLVI,

*Quomodo homo oret & contempletur
nostrum gloriosum DEUM, ut ei osten-
dat artem & modum per quem infide-
les possint dirigi & converti ad vi-
am perburabilis beatitudinis.*

1. **D**EUS gloriöse potens amator om-
a. **D**nium honorum! Qui amas ho-
norem in omnibus honorationibus. Qui
Te vult orare & contemplari, ut pos-
sit á Te recipere gratiam & bene-
dictionem, per quam sciat cognos-
cere & percipere artem & modum,
per quem Catholici possint conver-
tere infideles ad viam veritatis, ut
Te verè orent & contemplantur, o-
portet, *Domine*, quòd figuret figu-
ras sensuales ut per eas possit eleva-
re suum intellectum ad figuras in-
tellectuales, quibus demonstratur ars

&

152 *B. Ray. Lulli Lib. contēpl. Vol. III.*
& modus, quo homo cum tua gra-
tia & adiutorio potest convertere &
dirigere totum mundum ad gloriam
& laudem nostri Domini JESU Chris-
ti & suæ matris nostræ Dominae sanc-
tæ *MARIÆ* Virginis gloriosæ.

2. Igitur ut demonstremus figu-
ras intellectuales propterea, *Domine*,
figuramus figuras sensuales ponendo
& dicendo, quod sit.

A. JESUS Christus.

B. Significatio ipsius A.

C. Christianitas.

D. Significatio ipsius C.

E. Mundus.

F. Significatio ipsius E.

G. Libera potestas & Sapientia &
voluntas.

H. Significatio ipsius G.

I. Potentia motiva.

K. Significatio ipsius I.

L. Perfectio.

M. Significatio ipsius L.

N, Humanus Intellectus, qui de-
bet recipere omnes significationes
præ-

prædictas, ut possit percipere & cognoscere artem & viam & modum per quem homo potest convertere totum mundum ad viam salutis.

3. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*, quia sicut per introitum magni caloris in potentiam vegetativam & per paucam quantitatem frigoris se vertit sensitiva ad sentiendum sitim & imaginativa ad imaginandum fontes, & voluntas ad bibendum aquam frigidam, ita quando homo ponit B. & D. & F. & H. & K. & M. in N., tunc N. percipit modum & artem, per quam homo potest eijcere infideles à suo errore, & potest eos adducere ad Legem veritatis: Igitur cum artes & modi secundum quod major utilitas sequitur ex eis, sint utiliores & necessariores quam alii, & cum adeo magna utilitas sequatur ex hoc quod infideles dirigantur in viam veritatis, placeat Tibi, *Domine*, quod sicut cum Apostolis incepisti modum extrahendi errantes

da

154 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
ab errore, ita nunc reducas illum
modum & devotionem, quæ tunc
erat in mundo, quando Tu & A-
postoli plorastis & mortui estis ad la-
vandum & sanandum nostros languo-
res & nostras culpas.

4. b. *Domine qui Christianos occa-
sionas ad amandum tuas honorationes
representando tua magna tormenta.*
Sensualiter sentimus & intellectu-
ter intelligimus, quòd B. demonst-
ret & significet ipsi N., quòd A po-
fuerit in hoc mundo Vicarium & lo-
cum tenentem scilicet sanctum Pa-
trem Apostolicum & Cardinales &
Prelatos & Religiosos & Principes
& alios Christianos; & quando N.
recipit id, quod B. ei demonstrat
de A., tunc intelligit quòd C. sit
occasionatum ab A. ad manutenen-
dum in veritate illos, qui sunt in ea
& ad extrahendum ab errore illos,
qui sunt in eo; quia nisi hoc ita
esset, & esset oppositum, N. intel-

li-

ligeret, quòd B. non demonstraret A. fecisse in hoc mundo Vicarium & Procuratorem, quod est contrarium nostræ sensualitati & intellectualitati.

5. *Amorose Domine!* Intellectualiter intelligimus B. demonstrare ipsi N. magnum onus, quo A. oneravit C. ad dirigendum & ordinandum E. ad gloriam & laudem ipsius A.; & dum N. recipit B. recipiendo demonstrationem magnæ obligationis in qua A. posuit C., memoria memorat magnam paupertatem & gravem mortem angustiosam, quam tuum corpus sustinuit pro amore ipsius C.; & quando memoria hoc memorat, N. intelligit D. quod demonstrat quomodo C. sit valde obligatum ad amandum A. & ad serviendum ei; & propterea memoria memorat infideles ignorantes & contempnentes & blasphemantes & inhonorantes A.; & quando eos memorat, tunc N. intelli-

telligit, quomodo voluntas ipsius C. per id, quod B. & D. significant, sit valde occasionata ad volendum & amandum honorationem & honorem ipsius A.

6. *Virtuose Domine!* Postquam B. & D. significaverunt ipsi N. obligationem, quam habet C. amandi honorationem pertinentem ad A.; tunc D. eidem demonstrat G. quod C. recepit ab A., ut C. cum I. se moveat ad honorandum & laudandum ipsum A., & ut in ipso C. sit L., per quod utatur C. ipso G., quod ei dedit A., ut M. demonstret perfectum C., & B. det ipsi N. demonstrationem de perfectione ipsius A., in quantum est Creator & in quantum est creatura.

7. c. *Misericors Domine!* In quo misericordia tam piè & confidenter à tot peccatoribus memoratur. Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus, quod D. & F. & H. & M. significant ipsi N. in E. non esse
ullum

ullum populum, qui habeat tantam sapientiam & potestatem honorandi suum Creatorem, quantam habet C., & quod B. demonstrat ipsi N., in E. non esse ullum populum, qui habeat suam voluntatem adeo occasionatam ad amandum suum Creatorem sicut C.: Igitur dum N. intelligit omnes istas significaciones, K. ei demonstrat privationem, quam habet L. in I., eo quod I. non tantum moveat G. in C. ad honorandum A. quantum C. est ad hoc occasionatum ad honorandum illud secundum quod B. demonstrat potentialem motum ipsius G. ad honorandum A., ut A. actualiter honoretur a C., secundum quod G. est potentialiter in ipso C.

8. Et postquam N., *Domine*, recepit omnes significaciones predictas, tunc aspicit & considerat K. & H. in hoc quod D. demonstrat de C., & per hoc N. intelligit, quod, quoniam I. non est actualiter in potestata-

testate & sapientia in C. in honorando A., non sit in voluntate; quia si voluntas esset in C. adeò magna in I, sicut est potestas & sapientia, tantum moveretur I. in volendo quantum in possendo & sciendo; & si hoc ita esset, C. tantum honoraret A. per voluntatem, quantum potest per potestatem & sapientiam; & quando N. intelligit omnes istas res, tunc K. ei demonstrat, quòd I. sit plus in potentia & minus in actu in voluntate existentium in C., quam in potestate & sapientia, & per hoc M. demonstrat in C. plus esse privatum L. in voluntate honorandi A. quam in potestate & sapientia.

9. Igitur, qui vult cognoscere & scire artem & modum per quem homo ponat L. in G. sciat cognoscere & intelligere quomodo privatio ipsius L. sit in voluntate existentium in C., eò quòd I. non tantum moveat ipsam voluntatem quanta est potestas & sapientia: Igitur cùm
hoc

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLVI. 159
hoc ita sit, *Domine*, ars & modus
per quem C. potest convertere mun-
dum consistit in occasionare I. ad
movendum se æqualiter per totum
G., quod est in C.; & quando N.
percepit & intellexit, quomodo mun-
dus possit dirigi ad unam fidem per
istum modum & artem, tunc N.
tentat an possit intelligere in alia le-
ge G. ad eò magnum in possendo &
sciendo & in occasionando volun-
tatem, sicut est G. quod est in C.;
& quando N. hoc inquirit, tunc
F. ei demonstrat in E. non esse G.
æquale in potestate & sapientia & in
occasionata voluntate faciendi bo-
num sicut est G. quod est in C.
10. d. *Rex Regum & Domine Do-*
minorum! Qui es amor meorum amo-
rum. Qui vult juvare & consentire
ad hoc, ut totus mundus converta-
tur ad sanctam Fidem Romanam,
oportet, quòd laboret quantum pos-
sit, ut I. moveat voluntatem quæ
est in C. tantum quanta est potestas
&

160 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
& sapientia ipsius C. : Igitur cūm D.
demonstret ipsi N. in C. sanctum Pa-
trem Apostolicum & suos Cardina-
les habere sapientiam & potestatem
faciendi, quòd sancti Religiosi, quos
D. demonstrat esse in C., instruan-
tur in diversis linguis, oportet, quòd
conetur quantum possit facere, quod
I. moveatur per totum G. ipsius
sancti Patris & Cardinalium, ut I.
æqualiter moveatur in G. sanctorum
Religiosorum, qui per tuam grati-
am habent sapientiam & potestatem
convertendi infideles, dūm I. sit æ-
qualiter in sua voluntate & potesta-
te & sapientia adjutis & licencia-
tis à G. Papæ & Cardinalium, in quo
sit I. æqualiter & non plūs in po-
testate & sapientia quàm in volun-
tate.

II. *Gloriose Domine!* Intellectua-
liter intelligimus, quòd B. die &
nocte incessanter significet & demonst-
ret A. ipsi N., ut I. quod est in
C. sit æqualiter in voluntate & sa-
pi-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLVI. 161
pientia & potestate honorandi A.,
ut A. honoretur & adoretur & lau-
detur à toto E. : Igitur sicut homo
habet liberam voluntatem faciendi
bonum & evitandi malum, ita D.
demonstrat, quòd voluntas existenti-
um in C. habeat libertatem æqua-
lificandi I. ad honorandum A. per
totum G. ipsius C.; quia nisi ita
esset, B. non posset ipsi N. demon-
strare L. in A., sed quia I. labo-
riosius & pigrius moveretur in po-
testate & sapientia quàm in volun-
tate, eò quòd facilius sit velle quàm
facere aliquam rem, propterea G.
alteratur in majorem potestatem &
sapientiam actuali, quàm in volun-
tatem concordantem cum actuali
potestate & sapientia; & quando G.,
Domine, est alteratum & figuratum
in hac figura, tunc alteratur & pervers-
titur in secundam figuram, & est ma-
jor voluntas in potentia sine I., quàm
voluntas, quæ cum potestate & sapi-
entia actualiter movetur ad aliquod
aliud negotium. L 12. *SANC-*

12. *Sanctificate Domine!* G. alteratur per I. in duas figuras prædictas ratione particularis & universalis I. ; quia particulares ipsius C. non adducunt in actum I., quod habent potentialiter ad honorandam A. per totum G. universale ipsius C. æqualiter cum actuali potestate & sapientia ipsius G. universalis, sed in particulari quodlibet individuum ipsius C. habet majorem voluntatem finè I. in actu quàm sit actualis potestas & sapientia in quolibet eorum, & hoc evenit ratione diversitatis quæ est inter I. & potestatem & sapientiam & voluntatem cujuslibet individuorum ipsius C. ; igitur cum hoc ita sit, *Domine*, ars & modus esset, quod voluntas moveret potestatem & sapientiam, quia sicut homo movet unum corpus cum alio, ita voluntas movet potestatem & sapientiam; quoniam I. non potest movere potestatem & sapientiam quin sit in voluntate.

13. e. *Potens Domine in omnibus potestatis, gloriose Domine in omnibus gloriis!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus, quòd F. demonstrat ipsi N. in E. esse L. & oppositum ipsius; & per hoc intelligit N. in E. esse veritatem & falsitatem, & dum N. hoc intelligit, F. ei demonstrat fortio rem esse L. in se, quàm suum oppositum, & per hoc M. demonstrat faciliùs esse veritatem vincere falsitatem quàm è converso; & si hoc ita non esset & esset oppositum, B. non posset demonstrare ipsi N., quòd L. sit in A.; & si in eo non esset, M. significaret in A. oppositum ipsius L., quod est impossibile; per quam impossibilitatem F. demonstrat ipsi N. veritatem in E. esse fortio rem falsitate secundùm quod supra probavimus.

14. Igitur cùm hoc ita sit, *Domine*, ars & modus est, quòd homo primò moveat potentiam sensitivam illorum qui in C. habent majus G.,

ut

164 B. Ray. *Lulli Lib. contēpl. Vol. III.*
 ut I. æqualiter moveatur in G. sanc-
 ti Patris Apostolici & Cardinalium
 & Prælatorum & Religiosorum &
 Principum; quia si I. moveat potes-
 ratem & sapientiam cum voluntate
 prædictorum, necessario oportet, quod
 L. intret in C. & per C. in E. cum
 adiutorio, quod habebit ab A.; & si
 ita sit, quod I. non possit movere
 G. prædictorum, oportet, quod illi
 qui æqualiter moventur ab I. cum æ-
 quali voluntate & potestate & sapi-
 entia, præcedant & orient & contem-
 plentur A.; & se affligant, quousque
 A. per meritum ipsorum moveat vo-
 luntatem secundum potestatem & sa-
 pientiam, quam dedit sancto Patri
 & aliis prædictis.

15. Sicut aqua movet rotam &
 rota movet molam & mola conte-
 rendo triticum facit farinam, ita, *Do-*
mine, oportet, quod I. primo mo-
 veatur ad movendum majus G. quod
 est in C.; & per motum illius o-
 portet moveri alia individua ipsius
 C.,

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLVI. 165.
C., & necessariò oportet, quòd I. intellectuale primò moveatur, ut possit movere I. sensuale; quia sicut rota non posset moveri sinè motu aquæ, nec mola sine motu rotæ, nec farina sinè motu molæ, ita I. sensuale non potest moveri sinè intellectuali, nec individua ipsius C. possunt moveri ad convertendum E. sinè motu intellectuali & sensuali majoris G., quod in C. est locum tenens ipsius A., quod ei dedit liberam voluntatem & potestatem ponendi L. in C. ad suum honorem, ut L. possit intrare in E., quod est creatum ad reverendum & honorandum ipsum A.

16. f. *O Domine! qui plorasti & mortuus es præ magna influentia amoris.* Intellectualiter intelligimus B. demonstrare, quòd A plus obligaverit caput quòd est in C., quàm ullum aliorum membrorum ipsius C., quia sicut caput hominis est virtuosius in hoc quòd contineat plures sensus sensuales

166 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
suales quàm ullum aliud membrum
corporis, ita caput ipsius C. con-
tinet majorem potestatem quàm ul-
lum aliorum individuorum, quæ po-
testas ipsum plús obligat ad ponen-
dum L. in C., ut totum E. intret
in ipsum C. ad gloriam & laudem
ipsius A.: Igitur cùm hoc ita sit,
primò oportet, quod I. se move-
at in capite ipsius C. ut totum C.
moveatur per motum capitis ad ho-
norandum A. inducendo E. ad ipsum
C., & propterea oportet mitti nun-
cios ad Saracenos per motum, quem
habeat I. in capite ipsius C., ut Sa-
raceni videant res in quibus concor-
dant & discordant cum C. secundum
id, quod B. demonstrat ipsi N., &
in rebus in quibus concordant, oportet,
quòd moveant I. ad res, in
quibus discordant, ut rationibus &
quæstionibus inquirent, quænam Le-
gum demonstret ipsi N. magis per-
fectas tuas Virtutes.

17. *Gratiosè Domine!* Quando N.
intel-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLVI. 167
intelligit id, quod B. ei demonstrat
de A., & memoria memorat tuam
sanctam Trinitatem & sanctam Incar-
nationem quam B. demonstrat de A.
non esse tales, quales Saraceni & Ju-
dæi putant nos credere in A., tunc
N. intelligit contrarietatem, quæ est
inter nos & illos, esse, quia non in-
telligunt id, quod nos credimus,
& putant nos credere de A. id quod
non credimus, & non sciunt quid
de eò credamus & sciamus; quoni-
am in hoc quod ipsi audiant *Trini-*
tatem, putant nos credere in tres
Deos, & credere Patrem esse ante
Filium; & in hoc quod audiant *In-*
carnationem, putant nos credere Dei-
tatem esse alteratam & mortuam, &
propterea dissensio est facta in præ-
dicato quando dicimus: *DEUS est u-*
nus in Trinitate, & DEUS est in-
carnatus: unde si ipsi intelligerent
prædicatum, secundum quod nos il-
lud intelligimus, non essemus disen-
sientes, sicut non dissentiant illi quo-
rum

168 B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.
rum unū dicit *licitum est fecere ma-
lum*, & alius *non est licitum facere ma-
lum* loquente & intelligente uno de
malo poenæ ad faciendum justitiam,
& alio de malo culpæ, licet quilibet
putet contradicere alteri in eó,
in quo ei non contradicit: Igitur
cū hoc ita sit, propterea Papa &
Principes deberent mittere nuncios
ad infideles, ut eis darent notitiam
de prædicato quod non intelligunt,
ut cum C. in subjecto & prædicato
concordarent.

18. *Vere Domine!* Sensualiter sen-
timus & intellectualiter intelligimus
B. demonstrare ipsi N., quòd C. re-
ceperit ab A. potestatem constrin-
gendi aliquos Saracenos, qui sunt
captivi & aliquos Judæos, ut addis-
cant, quomodo nostra fides credat
in subjecto & prædicato quando di-
citur: *unus DEUS in Trinitate & Fi-
lius DEI est incarnatus*; & si ipsi prop-
ter timorem ipsius C. hoc addiscerent
& intelligerent, sicut pueri addiscunt
lectio-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLVI. 169
lectionem propter timorem magistri
necessario oporteret, quod I. mo-
veret eos vel aliquem eorum ad C.,
sicut movet C. ad recipiendum id,
quod B. demonstrat de A.; & infi-
deles qui intrarent in C., conver-
terent alios; & dum N., *Domine*,
intelligit istum modum, memoria
memorat, quod multi Judæi con-
verterentur, si haberent de quo vive-
rent, & multi Saraceni, nisi essent
inhonorati inter existentes in C.; &
propterea N. intelligit, quod B. de-
monstret A. dedisse ipsi C. potesta-
tem dandi victum & tenendi hono-
ratos infideles qui volent intrare in
C., dummodo I. moveat volunta-
tem in G., ut moveatur potestas &
sapientia ipsius C.

19. g. *Glorificator Domine! qui es
Creator & Recreator.* Intellectualiter
intelligimus B. significare & demonst-
rare ipsi N., quod A. habeat G.
deducendi infideles in C.; quia ali-
ter B. demonstraret ipsi N., quod
L.

170 *B. Ray. Lulli Liq. Contēpl. Vol. III.*
L. non esset in A.: Igitur cūm L. sit in A., per hoc N. intelligit A. habere Potestatem Sapientiam & Voluntatem deducendi cum L. errantes ad C.; & dum N. hoc intelligit, memoria memorat multos esse errantes in E. qui non sunt in C., & propterea N. miratur, quomodo A. quod habet in se L. non adducat ad C. errantes ipsius E.; & dum N. isto modo miratur, M. ei demonstrat, quòd si A. cogeret liberam voluntatem errantium, & eos constringeret ad intrandum in C. vel cogeret liberam voluntatem existentium in C., ut constrictè cogere errantes intrare in C., M. demonstraret ipsi N. quòd L. non esset in A. nec in C., & per hoc N. intelligit A non velle esse contra liberam voluntatem ipsius C. nec infidelium, quia aliter Creator esset contra liberam voluntatem quæ est sua creatura, quod est impossibile.

20. Igitur cūm hoc ita sit, *Domine,*

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLVI. 171
mine, ars & modus est, quod I. quod est in C. se moveat liberè per totum G. ipsius C. ad movendum liberam voluntatem infidelium, ut intrent in C., quod I. ipsius C. oportet moveri per id, quod B. demonstrat ipsi N. de A.; sed quando C. expectat, quod A. moveat illud constrictè vel moveat infideles ad ipsum C., & C. & infideles non recipiunt cum L. id, quod B. cum ipso L. demonstrat de A., tunc M. demonstrat defectum ipsius L. in C.; & idè qui vult, quod L. sit perfectè in C., moveat I. intellectuale infidelium cum I. intellectuali ipsius C., ut I. sensuale infidelium moveatur ad C. per motum I. intellectualis quod recipiat id, quod B. demonstrat de A.; sed quando I. sensuale existentium in C. vult cogere I. sensuale infidelium finè I. intellectuali, tunc M. demonstrat L. non esse in illis, & propterea infideles non posse intrare in C., nec existentes
in

172 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
in ipso C. esse dignos introitu ipso-
rum, eò quòd velint eos introduce-
re contra id, quod B. demonstrat
de A.

21. *Pie Domine!* Sicut forma ar-
tificialis est potentialiter in materia,
ita D. demonstrat ipsi N., quòd L.
potentialiter sit in E. per potestatem
& sapientiam, quam B. demonstrat
C. recepisse ab A. & per obligatio-
nem, quam habet voluntas ipsius C.
volendi pro amore ipsius A., quòd
L. sit in E., ut totum E. sit in C.,
& C. laudet & honoret ipsum A.; &
si C. moveat suum I. intellectuale
ad dirigendum I. intellectuale infi-
delium, tunc est licitum, quòd per
arma & per vim sensualem movea-
tur I. sensuale ipsius C. contra I.
sensuale infidelium, quòd vult des-
truere I. sensuale ipsius C.: Igitur,
cùm hoc ita sit, per hoc M. signi-
ficat ipsi N., quòd L. potentialiter
sit in E., & infideles potentialiter sint
in C.; & si caput ipsius C. accipe-
ret

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLVI. 173
ret sufficientes Thefauros & reditus
â G. , & eos assignaret in perpetu-
um ad movendum I. sensuale & in-
tellectuale ipsius C. contra I. sensua-
le & intellectuale infidelium , tunc
forma potentialis ipsius L. veniret de
potentia in actum in E. , & de E.
in C. in tantum quòd totum E. ef-
set subditum ipsi C. , & per hanc sub-
jectionem I. moveret totum G. ip-
sius E. ad laudandum & glorifican-
dum A. in C.

22. h. *Domine largitor gratiarum &*
virtutum tuis amatoribus ! Sensuali-
ter sentimus & intellectualiter intel-
ligimus , quòd M. demonstret ipsi N.
plùs esse L. in E. in quibusdam re-
bus quàm in aliis , sicut ipsum L. est
plùs in animalibus quàm vegetabili-
bus , & plùs in animalibus rationa-
libus , quàm in irrationalibus , & plùs
in hominibus justis , quàm in injus-
tis ; & dum N. recipit M. , tunc K.
ei demonstret , quòd , quantò L. est
plùs in E. in quibusdam rebus quàm
in

in aliis, tantò plùs G., quod est in C., deberet conari, quòd L. esset plùs in rebus melioribus; & quando N. recipit K., D. ei demonstrat cum H., quòd G., quòd non est in C., esset multò melius in ipso C., quàm extra illud, & quando N. intelligit D. & K., demonstrat B. ipsi M. quòd A. vellet totum G., quod est in E., esse in C., & per hoc B. obligat G. ipsius C. ad movendum se cum I. æqualiter per totum G., ut G. quod non est in C., intret in C.

13. *Gloriose Domine!* Quando I. movet G. in E., plùs ex amore rerum sensualium, quàm ex amore rerum intellectualium, tunc N. intelligit L. tantum privari in E., quantum K. demonstrat I. plùs moveri á rebus sensualibus, quàm ab intellectualibus; & dum N. intelligit istas significationes, D. demonstrat, quòd C. non possit comprehendere totum G. quod est in E. ratione negotiationis quam habet majorem in rebus sensuali-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLVI. 175
sualibus quàm in intellectualibus : unde quando homo vult convertere I. ad movendum se in G. plùs pro amore rerum intellectualium quàm sensualium, tunc H. demonstrat, quòd C. poterit continere totum G. quod est in C. dummodo totum I. ipsius C. det primam intentionem rebus intellectualibus & secundam intentionem sensualibus.

24. *Perfècte Domine!* Intellectualiter intelligimus, quòd B. demonstrat ipsi N. plùs A. amare & ei plùs placere, quòd C. moveat suum I. intellectuale contra I. intellectuale infidelium, quàm quòd moveat suum I. sensuale contra I. sensuale infidelium; & si B. hoc non significaret de A., L. non esset in A. nec in B., quod est impossibile, per quam impossibilitatem N. intelligit multò plures esse infideles, quos tua humana Naturà & Apostoli adduxerunt ad C. armis intellectualibus quam sint infideles, quos C. adduxit ad se ipsum

176 B. Ray. *Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
sum armis sensualibus; & quando N.
hoc intelligit, tunc M. ei demonf-
trat L. oportere intrare in E. plūs
per motum intellectualem ipsius I.,
quàm per sensualem: Igitur cùm hoc
ita sit, qui vult videre artem & mo-
dum convertendi mundum ad C.,
videat quomodo per motum intel-
lectualem ipsius I. in G. possit fieri
major conversio quàm per motum
sensualem.

15. i. *Magne Domine super omnes
magnitudines, honorate Domine super
omnes honorationes.* Sensualiter senti-
mus & intellectualiter intelligimus,
quòd quando B. demonstrat A. ipsi
N., in C. sint multi homines Reli-
giosi & Laici, qui vellent mori ad
honorandum A. in E.; sed quia L.
non est in I., propterea I. non mo-
vetur sensualiter ad movendum G.;
& ideò C. non potest continere, to-
tum G., quod est in E., quod con-
tineret, si I. moveretur sensualiter
in G. ipsius E., quando N. quod est
in

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLVI. 177
in C. recipit id, quod B. demonstra-
trat de A.

26. *Cælestis Domine!* quando ali-
qui homines ex C. venerint ad hoc,
quòd moveantur ab I. intellectuali
ad honorandum A. per totum E., &
non dubitent sustinere mortem pro
amore ipsius A., tunc oportet, quòd
Caput ipsius C. & sui Consilarii &
Principes & Prælati se moveant ad
dandum artem & modum, quomodo
beati homines moti intellectualiter
ad honorandum A. in E., movean-
tur sensualiter per totum E., ut A.
honoretur per totum ipsum; quæ ars
& modus est, quòd eis dentur ma-
gistri & libri & eis fiant expensæ, ut
se possint movere sensualiter secun-
dum motum intellectualem; & oportet,
quòd per libros qui meliùs de-
monstrant veritatem de A. & meli-
ùs dant devotionem existentibus in
C., reducatur devotio, quæ erat in
tempore Apostolorum, quia per ig-
norantiam, quam N. habet, quan-
do

M

do

do non scit recipere B. , non potest G. habere devotionem per quam moveatur ab I. intellectualiter nec sensualiter , & in hoc deperditur, quòd totum G. quod est in E. , non possit intrare in C.

27. *Iuste Domine!* multi homines sunt opinantes, quòd A. non velit totum G. quod est in E. intrare in C.; & propterea I. non movetur in eis ad convertendum G. quod est extra C.: & per hoc M. demonstrat, quòd L. non sit in N. taliter opinantium, & D. demonstrat, quòd ipsum N. non recipiat id, quod B. demonstrat de A.; quia si ipsum hoc reciperet, intelligeret, & memoria memoraret quomodo A. & sui Apostoli sustinuerint multos labores & valde gravem mortem ut totum G., quod est in E., adducerent ad C., sed quia N. non recipit B., & habet dubitationem in A., propterea G. non movetur ad devotionem, ut A. honoretur & cognoscatur per totum

tum E.: Igitur melior ordinatio quam homo posset facere ad convertendum E., esset, *Domine*, quòd per necessarias rationes faceret ipsam E. cognoscere id, quod B. demonstrat ipsi N. de A.

28. *K. O Domine! qui es lumen omnium luminum & splendor omnium splendorum.* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus, quòd F. demonstret ipsi N. multos homines esse in E., qui non credunt in DEUM, nec habent cognitionem de C. & sunt idololatræ; & quando N. intelligit, quomodo A. demonstrat per B. ipsi C., ut infideles intrent in illud, tunc N. intelligit, quod si Caput ipsius C. ordinaret homines, in quibus L. est majus, esse procuratores illorum, & Cardinales ordinarent illum in quo L. est majus, esset Caput ipsius C., tunc esset I. occasionatum ad movendum se per totum C., ut introduceret in ipsum C. totum G. quòd est in E.,
quia

180 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
quia sicut corpora majora movent
minora, & virtutes majores movent
minores, ita oportet L. majus esse
motorem minoris.

29. *Singularis Domine!* Sensuali-
ter sentimus & intellectualiter intel-
ligimus legem Saracenorum plūs ac-
cedere ad C. quàm ulla alia lex; &
dum D. hoc demonstrat ipsi N., N.
intelligit I. esse majus in G. Sarace-
norum quàm in ullo alio populo exis-
tente extra C.; & quia N. hoc in-
telligit, memoria memorat, quòd
C., in quantum meliùs concordat
cum Saracenis quàm cum ullo alio
populo, faciliùs possit convertere ip-
sos quàm ullum alium populum; &
quando memoria hoc memorat, N.
intelligit C. debere plūs & vigoro-
siùs movere suum G. contra G. Sa-
racenorum quàm contra ullum ali-
um populum, eò quòd memoria me-
moret majus G. quòd sit in E. post
G. quod est in C. esse G. Saraceno-
rum; & dum N. hoc intelligit F. ei
demonst-

demonstrat, quòd, postquam C. convertisset Saracenos, facile ei esse convertere omnes alios qui sunt in E. 30. *Gloriose Domine!* sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus, quòd, quantò C. cresceret si converteret Saracenos, tantò posset Caput ipsius C. facere plures & majores partes ad dandum servientibus A., quando recipiunt B.; & quantò partes essent plures & majores, tantò possent servi esse plures & meliores: Igitur cùm hoc ita sit, & nos demonstraverimus artem & modum per quem cum tua gratia totus mundus possit converti ad sanctam Fidem Catholicam, qui est in C. verus amator ipsius A., pergat ulterius cum magno I. in G. amando orando & ferventer contemplando A. ad tractandum, quomodo illud honoretur per totum E., ut L. sit in toto ipso E. & totum G. ipsius E. sit in C. ad gloriam & laudem & reverentiam & honorem nostræ Domine

næ

182 B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.
næ sanctæ MARIÆ Virginis glorio-
sæ & sui honorati Filii gloriosi, qui
est noster Dominus DEUS JESUS
Christus.

CAPUT CCCXLVII.

*Quomodo homo orando & contemplan-
do gratias agat nostro Domino DEO
propter magna bona, que dat, &
magnas culpas, quas re-
mittit.*

1. **O** DEUS honorate gloriose! cui sit
a. **O** gloria & honor semper, & omni
quod tuum est. Qui vult orando & con-
templando agere tibi gratias pro mag-
nis indulgentiis & magnis donis, quæ
recepit à Te, oportet, Domine, quòd
faciat figuras sensuales, ut possit ele-
vare suum intellectum & figuras in-
tellectuales, per quas habet homo
cognitionem & perceptionem de gra-
tiis, quibus est obligatus ad laudan-
dum & orandum & contemplandum
suum gloriosum DEUM.

2. Igi-

2. Igitur cūm hoc ita sit , *Domine* , propterea ad laudem & gloriam Tuī, ponimus & dicimus quod sit

A. DEUS.

B. significatio ipsius A.

C. Divina Trinitas sive *esse* ipsius.

D. significatio ipsius C.

E. *Non* Trinitas sive *non esse* ipsius.

F. Significatio ipsius E.

G. Divina Incarnatio sive *esse* ipsius.

H. Significatio ipsius G.

I. *Non* Incarnatio sive *non esse* ipsius.

K. Significatio ipsius I.

L. Gratiaē sive gratiarum actiones.

M. Intellectus hominis, qui debet recipere significationes predictas, ut habeat cognitionem de gratiis, quas debet agere suo pio liberali & misericordi DEO.

3. Unde, quia Judæi & Saraceni, *Domine*, contendunt contra Christianos super tua gloriosa Trinitate & super tua virtuosa Incarnatione, propterea oportet, quod homo ponat B.

&

184 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
& D. & F. & H. & K. in M., ut
M. recipiat quamlibet harum signi-
ficationum ad tentandum & proban-
dum, per quam earum possit meli-
ùs intelligere se esse obligatum ad
agendum tibi gratias propter bona,
quæ das, & peccata, quæ remittis;
quia illæ significationes, quæ plùs o-
bligant hominem ad agendum gra-
tias ipsi A., demonstrantur veræ, &
dant voluntati animositate agendi
gratias, secundùm quod intellectus
intelligit magnam rationem quam ha-
bet agendi gratias pro bonis quæ re-
cipit.

4. *b. O Domine! qui honoras hono-
rantes Te, & qui exaudis gratias a-
gentes tibi & benedicentes Te. Intel-
lectualiter intelligimus B. demonstra-
re ipsi M. quòd in A. sit perfecta
Potestas & Sapientia & Voluntas &
Justitia & Misericordia & Humilitas
& Pietas & Patientia & Perfectio
omnium Virtutum; & quando illud
M. recipit omnes istas demonstratio-
nes,*

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLVII. 185
nes, quas B. ei dat de A., tunc formatur in M. cognitio tuæ excellentis Bonitatis quæ est Bonitas super omnes bonitates & virtus super omnes virtutes.

5. Et postquam M. recipit hanc demonstrationem, quam B. ei dat de tua magna Bonitate, *Domine*, tunc M. intelligit, quòd B. ei demonstret in A. non esse ullum vitium nec ullum peccatum nec ullum defectum; & quando M. recipit hanc demonstrationem, & intelligit in A. esse omnem perfectionem, tunc se sentit adeò honoratum & exaltatum & beneficiatum & aggratiatum per demonstrationem, quam B. ei dat de A., quòd non sit cor, quod hoc posset cogitare nec lingua, quæ hoc posset dicere.

6. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*, quia quando M. se sentit totum plenum gratia & virtute per demonstrationem prædictam, tunc memoria memorat in hoc mundo esse mul-

186 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
multum boni & mali, & dum memoria hoc memorat, M. se vertit ad B., ut ab eo recipiat id, quòd ei demonstrat de A., & tunc B. ei demonstrat omne bonum, quod est in hoc mundo venisse ab A., & omne malum culpæ & omnia peccata & vitia venisse accidentaliter ab alia re, quæ non est A.; & quando M. intelligit hanc demonstrationem, tunc intelligit se valde esse obligatum ad dandum L. ipsi A.; quia quantò intelligit prædictas demonstrationes, tantò intelligit se obligatum ad laudandum & benedicendum A. & ad dandum L. ipsi A., quod adeò nobilem cognitionem ei dat.

7. c. *O Domine! qui majores amores amas plus quam minores in tuis amatoribus.* Intellectualiter intelligimus B. demonstrare ipsi M., quòd A. illud creaverit, ut simul cum memoria & voluntate recipiat id, quod B. demonstrat de ipso A.; & ut omnes tres virtutes animæ recipiant gratiam

am & benedictionem ab A., & M. habeat cognitionem & memoria recordationem & voluntas placitum de omni quod B. demonstrat de A.

8. Et quando M., *Domine*, intelligit meliorem creaturam, quæ sit, esse memoriam, quæ memorat & intellectum qui intelligit & voluntatem quæ amat A. & B., & quando M. intelligit ab A. sustineri & aggratiari animam hominis ad memorandum & intelligendum & amandum illud, tunc quantò M. potest intelligere id, quod B. ei demonstrat de A., & nobilitatem quam habent memoria & intellectus & voluntas, quæ fruuntur ipso A., tantò intelligit B. occasionare omnes tres virtutes ad agendum gratias ipsi A., secundum quòd memoria memorando & intellectus intelligendo & voluntas amando possunt sufficere ad agendum gratias ipsi B., quod est virtus ipsius A.

9. Nam quando anima, *Domine*,
me-

188 B. Ray. *Nulli Lib. Contp̄l. Vol. III.*
memorat & intelligit & amat A., tunc
exit ab ipso A. virtus quæ est B., quæ
facit memoriã memorare & intellec-
tum intelligere & voluntatem ama-
re illud A., & propterea est anima
obligata ad agendum gratias ipsi B.
dandi virtutem ipsi M., ut det L.
ipsi A.: igitur sicut peccatum dicitur
nihil per hoc, quòd sit res modica in
quantum exit accidentaliter ab homi-
ne, qui est res modica, & ipsum pec-
catum est magna culpa per hoc, quòd
sit contra tuam magnam Bonitatem &
contra finalem rationem hominis, ita
M. intelligit se esse adeò modicam rem,
per seipsum, & adeò magnam rem per
B., quod ei demonstrat A. & per re-
ceptionem hujus demonstrationis &
per L. quod dat ipsi A., quòd prop-
terea M. se intelligat valde modicum
quoad se ipsum ad dandum L. ipsi A.
& valde magnum quoad id, quod re-
cipit per gratiam & benedictionem ip-
sius A.

10. d. *Domine! qui es consolatio &
spes*

Spes amantium TE verâ voluntate. Intellectualiter intelligimus, quôd, quando M. recipit id, quod D. ei demonstrat de C., tunc B. ei demonstret tres Proprietates diversas, quæ sunt Personæ divinæ in A. significatæ ipsi M., ut jam probavimus per Infinitatem Vitam Æternitatem & Potestatem, Sapientiam, Voluntatem & Simplicitatem, Gloriam Perfectionem, quas B. ei demonstrat de A.

II. Et quando M., *Domine*, recepit tres prædictas diversas proprietates per novem virtutes prædictas, tunc B. demonstrat ipsi M. Infinitatem Potestatem & simplicitatem demonstrare proprietatem Paternitatis, & Vitam Sapientiam & Gloriam demonstrare proprietatem Filiationis, & Æternitatem Amorem & Perfectionem demonstrare proprietatem Processionis; & quando M. intelligit & recipit demonstrationem, quam B. ei dat de his tribus proprietatibus diversis, tunc est adeò plenum virtute & gra-

190 B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.
gratia ad intelligendum & cognoscen-
dum, quòd propterea se intelligat to-
tum obligatum & subditum ad dan-
dum L. ipsi A. ex omnibus suis vi-
ribus per id, quòd B. ei demonstrat
de ipso A.

12. *Gloriose Domine!* quantò M. in-
telligit in A. tres proprietates ab in-
vicem diversas & intelligit omnes ip-
sas esse unam simplicem naturam di-
vinam, tantò M. intelligit se subtilius
& virtuosius & perfectius in intelli-
gendo; & dum hoc intelligit, memo-
ria memorat, quòd C. sit ipsi M. oc-
casio virtuosius intelligendi, & dum
M. intelligit id, quod memoria me-
morat, memoria ei repræsentat tuam
Infinitatem & alias virtutes prædic-
tas facere intellectum plus intelligen-
tem, quando recipit B. & D., quàm
si reciperet B. & non D., & per hoc
intelligit intellectus se & memoriam
& voluntatem esse in magna obliga-
tione dandi L. tuæ Infinitati & aliis
tuis virtutibus & tuis sanctis tribus
proprietatibus diversis. 13. c.

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLVII. 191
13. e. *O Domine! qui exaltas valo-*
rem amantis tuum amorem, & auges
meum amorem in tua laude. Sensuali-
ter sentimus & intellectualiter intel-
ligimus, quòd M. quando fruitur vir-
tute, quam B. ei demonstrat de A.,
& intelligit se ipsum, tunc intelligat
hominem esse unam substantiam uni-
tam ex tribus rebus, scilicet ex ani-
ma & corpore & conjunctione utrius-
que; & dum M. hoc intelligit, me-
moria ei repræsentat B. demonstrare
ipsi M., quòd A. sit una substantia
& tres res: & quando M. recipit id,
quod B. demonstrat de A. & intel-
ligit unitatem & Trinitatem, quæ sunt
in homine, tunc intelligit se valde
obligatum ad dandum L. ipsi A., eò
quod intelligat hominem esse unum
& tres res, sicut intelligit A. esse unam
essentiam in Trinitate.

14. Et quando M. intelligit, *Do-*
mine, hanc obligationem, quam ha-
bet, laudandi & benedicendi Te per
hoc quòd creaveris hominem in uni-
tate

192 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
tate & Trinitate, tunc memoria ei
representat animam esse unam substan-
tiam intellectualem unitam ex tribus
rebus, quæ sunt materia & forma in-
tellectuales & conjunctio per quam
ipsæ conjunguntur; & quando M. in-
telligit hoc, quod memoria ei repre-
sentat & intelligit Sanctam Unitatem
& Trinitatem, quam B. demonstrat
in A., tunc intellectus & memoria
& voluntas se sentiunt in valde mag-
na obligatione agendi gratias ipsi A.,
quod creavit animam ad suam simi-
litudinem in unitate & Trinitate; quia
quantò M. plus intelligit animam si-
milem ipsi A., tantò B. melius ei de-
monstrat ipsum A., & M. melius il-
lud intelligit, & memoria melius il-
lud memorat & voluntas melius illud
amat, & propterea anima quantò se
cognoscit similiorem ipsi A., tantò
se sentit virtuosiorē, & quò virtuo-
siorē se sentit, eò obligationem se
cognoscit ad agendum gratias ipsi
A.

15. *Æter-*

15. *Aeterne Domine!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus quasdam creaturas recipere ab A. majorem virtutem quam alias, sicuti animalia, quæ per gratiam & creationem recipiunt majorem influentiam virtutis ab A. quam vegetabilia & animalia rationalia majorem quam irrationalia; Igitur cum hoc ita sit, quando M. affirmat C. esse verum & memorat hominem esse unum & esse tres res, & hoc idem intelligit de anima & corpore, tunc intelligit multò majorem virtutem recipere creaturam à suo Creatore per hoc quod C. sit verum, quam si esset falsum; & quando M. hoc intelligit, tunc B. & D. concordant in ipso M. quod intelligit valde magnam influentiam virtutis habere creaturam à suo A., ut illud M. det L. ipsi A. cum valde magna memoracione memoriæ & cum valde magna affectione voluntatis propter magnam cognitionem quam M. habet de obligatione

N

tione

194 B. Ray. *Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
tione in qua est homo orandi & con-
templandi & laudandi & benedicen-
di A.

16. f. *DEUS honorate gloriose! In
quo sperant iusti & peccatores.* Quan-
do B. demonstrat A. in unitate &
Trinitate, tunc M. recipiendo hanc
demonstrationem intelligit plus quàm
intelligeret; si solam unitatem intel-
ligeret, & dum hoc intelligit, me-
moria memorat B. habere majorem
virtutem in significando A., quando
illud significat in unitate & Trinita-
te, quàm haberet, si illud significaret
solùm in unitate, & quando M. in-
telligit id, quod memoria memorat,
intelligit in se majorem virtutem,
quando recipit à B. significationem
demonstrantem in A. unitatem &
Trinitatem, quàm haberet si solùm
reciperet significationem demonstnan-
tem in A. unitatem sine Trinitate.

17. *Gloriose Domine!* Sensualiter
sentimus & intellectualiter intelli-
gimus omnem substantiam creatam si-
ve

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLVII. 193
ve sensualem sive intellectualem habere virtutem repræsentandi ipsi M. se esse unam & tres res & se multò plus valere per hoc quod sit una & tres res, quam si tres res non essent in ea; & quando M. recipit id, quod omnes creaturæ ei demonstrant virtutem de unitate & Trinitate, memoria memorat quòd si M. habet virtutem recipiendi & cognoscendi id, quod quælibet substantia creata ei demonstrat de sua virtute, in quantum est una & est tres res, quanto plus illud M. habet virtutem recipiendi id, quod B. ei demonstrat de A.; & quanto plus B. habet virtutem demonstrandi A. quam creaturæ demonstrandi se ipsas ipsi M.; & dum M. hoc intelligit, memoria memorat necessariò oportere esse in veritate id, quod D. demonstrat de C.; quia si esset in veritate id, quod E. negat, sequeretur, quòd M. haberet majorem virtutem in intelligendo creaturas quàm Creatorem, & quòd creaturæ possent demonstra-

re

196 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
re majorem virtutem de se ipsis, quam
B. de A., quod est impossibile.

18. *Misericors Domine!* Postquam
M. intellexit omnes prædictas res per
rationes necessarias, memoria & vo-
luntas se vertunt ad D. quando in-
tellectus non potest intelligere C.;
& per magnum amorem quem vo-
luntas habet erga C., credit in illud
mortificando ipsum intellectum; &
per hoc formatur fides in voluntate
& memoria; & quando M. intelligit
fidem & legem, tunc intelligit ma-
jorem virtutem in voluntate & me-
moria per hoc, quòd credant in C.
id, quod illud non intelligit, quàm
si haberent fidem in E. sine mortifica-
tione ipsius intellectus; & dum M.
hoc intelligit, memoria memorat
magnam gratiam, *Domine*, quam fa-
cis omnibus tribus virtutibus, quan-
do M. intelligit C. per rationes ne-
cessarias; & quando memoria & vo-
luntas credunt in eo mortificando in-
tellectum, per hoc intelligit M. quòd
homo

homo secundum gratiam & virtutem quam recipit per intelligere vel per credere C. in A. sit obligatus ad dandum L. ipsi A.: Igitur cum per C. formetur & figuretur majus L. quam per E., per hoc intelligit M. quod C. sit verum, & E. falsum.

19. g. *Gratiosè Domine plene omnibus gratias! Qui es benedictio omnium beatitudinum.* Quando M. intellexit virtutem, quam in se sentit per id, quod D. demonstrat de C. in A., tunc vult tentare an sentiet tantam virtutem, quando recipit F., quantum quando recipit C., & dum M. affirmat in A. Unitatem & negat Trinitatem, tunc intelligit in se per E. minui unam virtutem intelligendi de duabus quas habeat, quando intelligebat Unitatem & Trinitatem in A.; & quia M. intelligit majorem virtutem esse intelligere Unitatem & Trinitatem quam intelligere solam Unitatem, per hoc intelligit se habere majorem virtutem agendi gratias ipsi

si

si A. per id, quod ei dat virtutem intelligendi, quàm per id, per quod ei deficit virtus intelligendi, & hoc idem est intelligendum de Fide.

20. *Amorose Domine!* Quando M. aspicit & estimat per quam naturam L. meliùs possit augeri & multiplicari scilicet an per C. vel per E., tunc D. demonstrat ipsi M., quod intelligere aliquam rem esse unam quin sit in tribus rebus, vel intelligere tres res quin sint unitæ in una re, non sit adeò magna virtus intelligendi sicut est intelligere unam rem esse tres res, & tres esse unam simplicem substantiam; & quando M. recepit demonstrationem, quam D. ei dat de C., tunc se vertit ad E., quod ruditer & sinè ulla subtilitate demonstrat A. non esse tres DEOS nec tres homines esse unum hominem: & quando M. recepit ambas demonstrationes, tunc se vertit ad B. quod ei demonstrat, quòd A. ei dederit majorem virtutem subtiliter intelligendi.

di, quàm alteri M. quod adeò subtiliter non potest intelligere; & per id quod ipsa recipit ex significationibus prædictis, memoria memorat L. multò plùs posse multiplicari per C. quàm per E.

21. *Virtuose Domine!* quando M. recipit C. & intelligit tres res, & E. negando ipsum C. ei significat unitatem in A., tunc M. stat inter duas figuras, quarum una ei demonstrat Trinitatem, & alia demonstrando ei Unitatem negat Trinitatem; & propterea M. non sufficienter intelligit, quousque recurrat ad tertiam figuram, scilicet ad demonstrationem, quam B. dat de A. significando D. esse veram significationem & F. etiam esse veram, in quantum significat unum DEUM esse & non tres; sed in quantum dicit quòd A. non possit esse in tribus proprietatibus diversis una unitas simplex, tunc F. in quantum ad hoc, est falsa significatio; & quando M. hoc intelligit, tunc intel-

telligit omnem intellectum, qui vult intelligere, dirigi à tribus figuris, quarum duæ sunt contrariæ ad invicem & tertia est virtus quam M. habet ad intelligendum post virtutem, quam habuit in recipiendo duas primas figuras, & quando intellectus hoc intelligit, tunc memoria memorat, quòd B. demonstret A. in Unitate & in Trinitate, quoniam intellectus est unus & indiget recipere tres figuras, antequàm possit perfectè uti suâ virtute.

22. h. *Perdurabilis, Domine, in omni tempore, Principium omnium principiorum!* Intellectualiter intelligimus illud M., quando recipit K., intelligere, quòd sicut Sol posset habere splendorem in se, quin essent oculi corporales, ita A. posset habere perfectas Virtutes, quin esset G., & quando M. hoc intelligit, tunc intelligit, quòd H. demonstret G. quando B. demonstrat A., intelligente ipso M., quod sicut splendorem Solis oportet videri oculis corpora-

poralibus, ita oporteat G. esse visum intellectualem per quem B. demonstrat ipsi M. perfectas Virtutes ipsius A.; quia sicut esset inconueniens Solem esse adco pulchram creaturam, & non esse visum corporalem qui eum videret, ita esset inconueniens non esse G., & M. non habere, cum quo reciperet demonstrationem, quam B. dat de A. demonstrando perfectionem Virtutum ipsius, & M. non posse multiplicare L. in laudem & gratitudinem ipsius A. propter virtutem cognoscendi quam ei dat per G.

23. Nam quando M., *Domine*, recipit B. & H. tunc per A & G. sentit in se virtutem intelligendi tuam perfectam Potestatem & Sapientiam & Voluntatem & Iustitiam & Misericordiam & Humilitatem & Patientiam & alias similes Virtutes; quia sicut M. intelligit splendorem Solis per visum corporalem, ita intelligit perfectionem cujuslibet tuarum virtutum

202 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
tum per demonstrationem, quam H. ei dat de G., ut M. cum G. possit recipere id, quod B. demonstrat de A.: Igitur eum hoc ita sit, M. intelligit, quòd quantò majorem habet virtutem intelligendi perfectionem tuarum Virtutum per B. & H. tantò plùs sit obligata ad agendum gratias ipsis A. & G.

24. *Honorate Domine!* Postquam M. recipit demonstrationem quàm ei dat H., se vertit ad K. ad tentandum an cum ipso possit ita bene intelligere perfectionem tuæ Potestatis & aliarum tuarum Virtutum, sicut intelligebat cum H.; & dum M. ignorat H. & vult intelligere K., tunc memoria memorat ipsum M. non sentire in se tantam virtutem intelligendi Perfectionem tuarum Virtutum, quantam sentiebat cum H.; & per hoc M. intelligit se esse simile homini claudenti oculos ad tentandum an possit videre & sentire tantum splendorem Solis oculis clausis, quan-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLVII. 203
quantum oculis apertis; & quando
M., *Domine*, hoc intellexit; tunc
memoria memorat G. esse verum &
I. falsum; quia si I. esset verum &
G. falsum, sequeretur, quòd B. sig-
nificaret defectum in A., quoniam
esset verum id quod ipsi M. occul-
tat & celat Perfectionem tuarum Vir-
tutum, & esset falsum id, per quod
ipsum M. habet virtutem cognoscen-
di perfectionem earum, & si ita esset,
quò minus M. Te cognosceret, eò
plùs esset tibi obligatum dare tibi
L. propter ignorantiam tuarum Vir-
tutum; & quò plùs tuas Virtutes in-
telligeret eò minus esset obligatum
dare tibi L. & laudare Te & tibi ser-
vire, quod est impossibile.

25. *Juste Domine in omnibus re-
bus, amorose Domine in omnibus amo-
ribus!* Intellectualiter intelligimus,
quòd H. demonstret ipsi M. mundum
esse recreatum per G. & per Passio-
nem & Mortem nostri Domini JESU-
Christi, & dum M. recipit H., K.
ci

204 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
ei demonstrat mundum non esse re-
creatum; & quando M. recepit am-
bas demonstrationes, tunc memoria
memorat, quòd, quando M. recipie-
bat H., L. intrabat in illud, memo-
rante memoria Passionem & Mortem
ipsius JESU Christi, & voluntas ha-
bebat gratias & amorem erga G. per
quod mundus fuit restauratus: Igitur
quando intellectus intelligit id, quod
memoria memorat, tunc intelligit K.
non habere naturam introducendi L.
in animam, quam naturam habet H.,
quia per H. sentit & intelligit L., &
per K. illud ignorat & memoria il-
lud obliviscitur & voluntas illud non
amat.

26. *Æterne Domine!* K. demons-
trante I. intelligit ipsum M., quòd,
si J. sit verum, corpus humanum non
habebit, de quo recipiat gloriam in
Paradiso, & dum M. hoc intelligit,
aspiciat, an à B. possit intelligere, quòd
corpus habeat gloriam in Paradiso,
& tunc B. ei demonstrat, quòd in Pa-
radi-

radiso corpus non habebit gloriam & delectationem cibi & potûs nec foeminarum; quia si hanc gloriam haberet, ipsum B. demonstraret in A. esse defectum per inordinationem, quæ sequeretur ex tali gloria; & dum M. intelligit tuam Justitiam, tunc H. ei demonstrat G., ut intelligat Justitiam, B. demonstrat de A. per G., quod est, quod tuum sanctum Corpus gloriosum erit à quo glorificabuntur Corpora Sanctorum in Paradiso: unde quando memoria memorat id, quod M. intelligit, tunc ipsum M. intelligit quod quando aspiciebat K. finè H., non habebat L. in se nec in memoria; eò quod non intelligebat præmium sensuale in gloria per I., nec per B. illud intelligebat in victualibus nec in foeminis.

27. *Intellectualis Domine!* Intellectualiter intelligimus, quod M., quando recipit H. intelligat totam humanam speciem esse exaltatam per G., & quando M. se vertit ad K., tunc
non

206 *B. Ray. Lulli Lil. Contēpl. Vol. III.*
non intelligit exaltationem in huma-
na specie, quam intelligebat per H.;
& per hoc intelligit, quod per exal-
tationem humanæ speciei formetur
in se L., & per I. privetur L. suâ
formâ, & dum M. hoc intelligit, me-
moria memorat G. esse majorem oc-
casionem & rationem, per quam L.
formetur in se & in intellectu & vo-
luntate & memoria, quam sit quæ-
cunque alia res creata; quia nullum
bonum nec ulla honoratio potest es-
se in humana specie adeò magna si-
cut est Incarnatio: Igitur quando
M. intelligit I. esse contrarium ipsi
G., tunc intelligit H. esse veram de-
monstrationem & K. vanam & fal-
sam.

28. k. *O Domine! Qui vocas ad per-
durabilem beatitudinem omnes illos,
qui tuis mandatis obediunt. Quando
M. tentat & probat an per H. vel
per K. possit plus & melius multipli-
care L., tunc memoria memorat,
quod si Christianus & infidelis faci-
ant*

ant unum & idem peccatum, & ambo petant ab A. remissionem & A. remittat ambobus illud peccatum, L. erit in valde majori quantitate formatum in Christiano per H., quàm in infideli per K., eò quòd illud peccatum sit multò majus in Christiano, qui recipit H. quàm in infideli qui recipit K., & quantò A. remittit majus peccatum Christiano quàm infideli, eò quòd Christianus sit plùs occasionatus ad non peccandum per H. quàm infidelis per K., tantò est L. in Christiano plùs occasionatum ut sit magnum quàm in infideli.

29. *Amator Domine!* Sicut potentia vegetativa habet majorem virtutem in quibusdam vegetabilibus & animalibus quàm in aliis, cum quædam illorum faciat majora & fortiora & pulchriora aliis, & imaginativa habet majorem virtutem in animalibus rationalibus quàm in irrationalibus, ita, *Domine*, voluisti, quòd Persona sancti Filii gloriosi incarnaretur.

208 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
retur in nostra Domina sancta MA-
RIA Virgine gloriosa, ut G. esset
major virtus ipsi M. & memoriæ &
voluntati quàm I., ad hoc ut L. pos-
set formari & pulchrificari in mayo-
ri quantitate virtutis & nobilitatis per
H. quàm per K.

30. *Unde gloria & virtus & gratia
& benedictio sit tibi Domine DEUS, &
omni quod tuum est.* Quia quantò unum
M. plús intelligit B., tantò debet esse
majus L. quod in eo est, quam G. quod
est in alio M., quod non tantum in-
telligit B., & quantò M. plús intelli-
git A. per C. & G. quàm per E. &
I., tantò debet esse majus L. per C.
& G. quàm per E. & I., & quantò
M. intelligit majorem indulgentiam
& majorem culpam per quasdam lit-
teras quàm per alias, secundum quod
probavimus, tantò debet esse L. ma-
jus per significationem quæ majus pec-
catum & majorem indulgentiam de-
monstrat, quàm per significationem,
quæ non demonstrat tantum pecca-
tum

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLVIII. 209
tum nec tantam indulgentiam, Igitur cum hoc ita sit, per istam artem & modum potest homo cognoscere magnam gratitudinem, quam obligatus est habere erga suum gloriosum DEUM.

CAPUT CCCLVIII.

Quomodo homo oret & contempletur & precetur nostrum Dominum DEUM, ut ei det continentiam.

I. **O** DEUS Creator Benefactor! cui
a. **O** fiat gloria & laus & reverentia & honor. Qui vult à Te petere gratiam & benedictionem, ut ei des continentiam, per quam fit virtuosus in suis sensualitatibus & intellectualitatibus, ut per hanc virtutem tibi detur gloria & laus, qui es noster honoratus Creator, oportet, *Domine*, quòd primò habeat cognitionem de natura sensuali & intellectuali, in quibus petit continentiam, et sciat cog-
O nos-

210 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
noscere & scire radices & principia
continentiæ in his naturis.

2. Cùm homo, *Domine*, sit com-
positus ex natura sensuali & intellec-
tuali, oportet, quòd cognoscat, quo-
modo quinque potentiæ animæ com-
ponantur, ut sint animal rationale
compositum ex materia & forma &
conjunctione sensualibus & ex materia
& forma intellectualibus, ex qui-
bus componuntur quinque sensus sen-
suales, & quinque intellectuales, & in
corpore formantur tres mensuræ, sci-
licet longitudo & latitudo & pro-
funditas, & in anima tres potentiæ,
scilicet memoria & intellectus & vo-
luntas.

3. Et quia omnes prædictæ res o-
portet cognosci, *Domine*, ab illis qui
sunt amatores contiñentiæ, propterea
oportet, quòd, qui contiñentiam pe-
tit, sciat cognoscere quomodo con-
tinentia dividatur in contiñentiam
sensualem & contiñentiam intellec-
tualem & contiñentiam compositam

cx

Lib.V. Dist. XL. Cap. CCCXLVIII. 211
ex sensuali & intellectuâli; & qui vult
perfectè habere continentiam oportet,
quòd velit habere istos tres mo-
dos continentiaë, quos homo potest
habere per tuam gratiam & adjuto-
rium & per res quas indiget cognos-
cere, ut possit habere artem & mo-
dum per quem possit formare in se
perfectam continentiam.

4. b. *Sapiens Domine in omnibus sa-
pientiis, iuste Domine in omnibus sen-
tentiis!* Quia sensualiter sentimus &
intellectualiter intelligimus, homi-
nem esse compositum ex naturis sen-
suali & intellectuâli, significatur nos-
tro intellectu esse diversitatem inter
continentiam sensualem & conti-
nentiam intellectualem & continen-
tiam compositam ex ambabus: Igi-
tur cum hoc ita sit, qui petit con-
tinentiam, oportet, quòd sciat
quamnam continentiam petat; &
secundum quod est continentia, quam
petit, oportet, quòd inquireat res,
quibus possit eam habere; nam sicut
est

212 *B. Ray. Lulli Lib. Contpël. Vol. III.*
est diversitas inter unam continentiam & aliam, ita est diversitas inter res, per quas homo pervenit ad continentiam, quam petit & quærit & vult habere.

5. Nam quando homo, *Domine*, vult habere continentiam sensualem in gustu, non debet eam inquirere in visu, nec in tactu, & quando vult habere continentiam in visu, non debet eam inquirere in gustu, nec in tactu & sic de aliis sensibus sensualibus; & quando homo vult habere continentiam intellectualem in perceptione; non debet eam inquirere in conscientia, & si vult eam habere in animositate, non debet eam inquirere nisi in voluntate, & hoc idem est de aliis sensibus intellectualibus.

6. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*, Quia sicut est diversitas inter unam sensualitatem & aliam, & inter unam intellectualitatem & aliam, ita est diversitas inter modos, secundum

dum quos homo vult invenire & habere continentiam plus in quibusdam rebus, quàm in aliis: Igitur sicut multa facta dirigerentur & perficerentur, si homo observaret modum in quo forma perfectionis illorum est potentialiter, ita continentia habet potentialiter suam formam in modo & in directione, quæ ad eam pertinet, ut veniat de potentia in actum: quia, sicut in palma non est forma animalis potentialiter nec actualiter, ita continentia non est potentialiter in errato ratione, cujus forma potentialis non potest venire de potentia in actum.

7. c. *Remissor Domine magnarum culparum, largitor Domine magnarum beatitudinum!* Qui vult habere continentiam sensualem & intellectualem, oportet, quòd habeat artem & modum implendi suam memoriam & suum intellectum & suam voluntatem tuis Virtutibus & qualitatibus & operibus tuæ Humanitatis
glo-

214 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
gloriosæ, quia quando homo scit
memorare & intelligere & amare tu-
as Virtutes & opera, quæ facis adeò
nobiliter & sapienter & potenter &
amicabiliter, & quando scit memo-
rare & intelligere angustiosam Pas-
sionem, quam sustinuiti pro nobis
peccatoribus, tunc est directus ad
habendum continentiam sensualem &
intellectualem.

8. *Gloriose Domine!* quando bea-
ta anima est tota plena in memoria
& intellectu & voluntate Virtutibus
tuæ Deitatis & Humanitatis memo-
rando & intelligendo & amando illas,
tunc est adeò magna influentia vir-
tutis, quæ à tua Deitate & à tua
humanitate venit ad tres potentias
animæ, quòd tota impleatur conti-
nentia intellectuali, per quam & cum
qua anima implet totum corpus con-
tinentiâ sensuali.

9. Nan sicut oculi, qui aspici-
unt splendorem Solis, adeò imple-
ntur influentia splendoris, quòd vix
pos-

possint recipere claritatem Solis, quam non possunt recipere in adeo magna quantitate, sicut Sol potest eam demonstrare, ita, *Domine*, adeo magnam influentiam virtutis recipit anima per memorare & intelligere & amare gloriosas Virtutes tuæ Deitatis & tuæ Humanitatis, & per memorare & intelligere graves dolores & gravem mortem, quam sustinisti, quod per illam influentiam virtutis impleatur tota anima & totum corpus continentia & abstinentia & patientia; sed quando homo amat habere continentiam, & non scit memorare & intelligere & amare tuas Virtutes & tuam Passionem, tunc amat id, quod non scit amare, & quærit id quod non potest invenire; quia, sicut per absentiam Solis fiunt tenebræ, ita per hoc quod anima non habeat suam memoriam & intellectum & voluntatem in tuis Virtutibus & in tua Passione, privat se ipsam continen-

tia

216 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
tia intellectuali, & per hanc priva-
tionem privat corpus continentia
sensuali.

10. d. *O Domine! qui tua Volun-
tate facis & creas quidquid vis in
creaturis.* Qui vult habere continen-
tiam intellectualem, oportet, quòd
cum tuis Virtutibus dirigat suas qua-
litates intellectuales, ut eas induat
virtutibus, & exuat vitiis, quia sine
qualitatibus virtuosis continentia non
potest venire de potentia in actum;
& quando homo receperit conti-
nentiam intellectualem, oportet,
quòd cum potentia rationali & ima-
ginativa impugnet & vincat poten-
tiam vegetativam & sensitivam, afflic-
tionibus & orationibus & contritio-
nibus; quia quantum potentia ratio-
nalis & imaginativa vincunt vegeta-
tivam & sensitivam, tantum aperi-
tur via, per quam continentia sen-
sualis venit de potentia in actum.

11 *Patiens Domine!* multi sunt ho-
mines gulosi & voraces & luxuriosi,
qui

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLVIII. 217
qui vellent habere continentiam, sed quia non sciunt recipere tuas Virtutes in sua memoria & intellectu & voluntate, nec sciunt cum potentia rationali & imaginativa impugnare vegetativam & sensitivam, & sunt obedientes ipsis vegetativæ & sensitivæ, propterea non volunt habere continentiam quam possent habere, si ferventer & ardentem eam vellent; & quando sunt calefacti igne luxuriæ, vel sentiunt famem vel sitim, obediunt sensitivæ & vegetativæ tali modo, quod rationalis & imaginativa vincantur à luxuria vel voracitate & gula, & postea eos pœnitent, & vellent habere continentiam, quando eis nocet nimium comedere vel bibere vel luxuriari.

12. *Gloriose Domine!* Ratio quare homines amantes continentiam errant, & non sciunt eam habere, est quia non dant potentia rationali & imaginativæ libertatem, quâ possent uti sua virtute contra vegetativam & sen-

sensitivam, quæ se movent contra temperantiam per nimiam aviditatem delectationum sensualium; quoniam si potentia rationalis posset habere deliberationem ad amandum & imaginativa ad imaginandum virtutes & placita intellectualia, & ad contemnendum vanas delectationes sensuales, tunc potentia rationalis & imaginativa possent inducere vegetativam & sensitivam ad continentiam; sed sicut homo quandoque ita subito opprimitur quòd non habeat spatium recognoscendi se & defendendi se ita multi sunt homines adeò subditi vegetativæ & sensitivæ, quòd rationalis & imaginativa non habeant, cum quo repugnent, prædictis potentiis.

13. c. *Rex cælestis sancte eterne gloriose!* Cum ita sit, *Domine D E U S,* quòd super potentia motiva pugnent rationalis & imaginativa cum vegetativa & sensitiva, qui vult continentiam sensualem, sciat dare motivam rationali & imaginativæ, ut
finè

finè licentia earum vegetativa & sensitiva non possint moveri, & qui vult continentiam intellectualem, sciat mouere suam memoriam & suum intellectum & suam voluntatem ad recipiendum significationes tuarum gloriosarum Virtutum.

14. Nam sicut causa finalis movet artificem & materiam & formam ad perfectionem ipsius causæ finalis, ita, *Domine*, receptio significationum tuarum Virtutum facta in memoria & intellectu & voluntate movent imaginativam & rationalem ad continentiam intellectualem per quam movent vegetativam & sensitivam ad continentiam sensualem; sed quando homo movet memoriam & intellectum & voluntatem ad res contrarias significationibus tuarum Virtutum, tunc rationalis & imaginativa non utuntur virtute, quâ deberent uti, & propterea non sciunt nec possunt habere continentiam intellectualem nec possunt inducere vegetativam & sensitivam

220 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
sitivam ad continentiam sensualem,
& omnes quinque potentiae sunt ita
contrariae continentiae, sicut destruc-
tio factoris & materiae & formae est
contraria causa finali.

15, *Gloriose Domine!* sicut poten-
tia motiva movet in ferrario mate-
riam ferri ad formam cultelli ratio-
ne causae finalis, ita quando motiva
intellectualis movetur, ordinate mo-
vet quinque sensus intellectuales ad
formam continentiae, ut continen-
tia sit in quinque sensibus sensuali-
bus; sed sicut ferrarius non moveret
materiam ad recipiendum formam
cultelli, nisi cognosceret ipsam ma-
teriam, ita multi sunt homines qui
volunt habere continentiam, & non
sciunt movere occasiones in quibus
ipsa formatur & venit de potentia
in actum.

16. f. *O Domine! Qui dirigis & or-
dinas tuos amatores.* Qui vult habe-
re continentiam in castitate, oportet,
quod, quando motiva vegetativa &
sen-

sensitivæ se movet ad luxuriam, auferat eam à vegetativa & sensitiva, & eam det imaginativæ & rationali, ut imaginativa se moveat ad imaginandum, & rationalis ad intelligendum vilitatem & immunditiam luxuriæ & culpam, quam ipsa affert, ex qua sequitur tanta pœna; & sicut corpora majora movent minora, ita imaginativa & rationalis movebunt vegetativam & sensitivam ad continentiam, quia multò majorem vim finè omni comparatione babent imaginativa & rationalis ad contemnendum luxuriam, quando habent deliberationem & possunt uti sua virtute, quàm vegetativa & sensitiva ad amandum placita luxuriæ.

17. Nam imaginativa, *Domine*, habet majorem vim ad imaginandum vilitatem luxuriæ quàm vegetativa & sensitiva ad desiderandum luxuriam; & potentia rationalis per hoc, quòd possit frui Te & tuis virtutibus & possit deducere conscientiam de

222 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
de potentia in actum & possit me-
morare cœlestem gloriam & inferna-
lem pœnam, habet majorem potes-
tatem contra luxuriam quàm vege-
tativa & sensitiva contra continen-
tiam.

18. Igitur cùm hoc ita sit, *Do-
mine*, qui vult habere continentiam
contra luxuriam, oportet, quòd
sciat habere artem & modum aufe-
rendi potentiam motivam à vegeta-
tiva & sensitiva quotiescunque velint
se movere ad luxuriam, & oportet,
quòd illam motivam, quam aufert
à vegetativa & sensitiva, incarceret
sub motivâ imaginativæ & rationalis,
ne vegetativa & sensitiva possint se
movere sinè licentia imaginativæ &
rationalis, quando imaginativa ima-
ginatur continentiam & rationalis
eam memorat & intelligit & amat.

19. g. *Domine Dominorum! qui es
consolatio tuorum amatorum.* Qui vult
& amat continentiam in cibo & po-
tu vel in aliqua alia re sensuali, oportet,

Lib.V Dist.XL.Cap. CCCXLVIII. 223
tet, quód sciat habere artem & mo-
dum prædictum, scilicet quód non
det potentiæ sensitivæ licentiam uten-
di ullâ suarum sensualitatum sinè li-
centia rationalis, & rationalis non
det licentiam ulli sensualitati donec
memoraverit & intellexerit & ama-
verit Te.

20. *Iuste Domine!* quando homo
qui est vorax & potator habet ante
se sapida victualia, si velit accipe-
re ex eis convenienter, & velit esse
continens, oportet, quód habeat
continentiam compositam ex sensua-
li & intellectuali; quia nisi sit con-
tinens continentia intellectuali, mo-
tiva intellectualis movebitur ad ni-
mis cogitandum & memorandum &
volendum illa victualia, & nisi sit
continens continentia sensuali, mo-
tiva sensuali adeo movebitur ad pla-
cita illorum, quód non desisset quo-
usque homo nimium receperit de il-
lis, & quia habuit suam memoriam
ad alias res, propterea oportet, quód
qui

qui amat continentiam, habeat suam mentem ad id, quod comedit & bibit, & sit obediens rationi & imaginativæ, secundum quod sua conscientia ei dicet digestivam posse digerere, & secundum quod ratio cognoscet esse licitum comedere & bibere prout locus & tempus exigunt.

21. Quando ratio intelligit, quòd homo, *Domine*, debeat comedere & bibere, ut vivat, & quòd non sit creatus ut comedat & bibat, tunc dat cibo & potui secundam intentionem, & vitæ primam; & quantò prima intentio est fortior secundâ, tantò magis est homo per eam directus ad habendum continentiam: Igitur quando imaginativa imaginatur, quòd, si homo comedat vel bibat supra vires digestivæ, impediatur digestio, & ipse possit infirmari & debilitari & mori, & plura sint damna quàm placita, & ratio memorat, quòd gula sit peccatum mortale, eòquòd auferat á vita primam intentionem, & eam det

det saporī cibi & potūs, & faciat contra finalem rationem, propter quam homo est creatus, tunc imaginativa & ratio se juvant contra gulam & ebrietatem, & formant temperantiam & continentiam.

22. h. *O Domine! qui es placitum meorum placitorum, & amor meorum amorum.* Quando homo est ad mensam & sufficienter comedit & bibit, si per aliquod accidens velit plus comedere vel bibere, tunc oportet, quòd succurrat conscientia cum potentiis imaginativa & rationali, & imaginando & intelligendo consideret quid ei valebit plus, scilicet dare suo gustui id, quod vult comedere vel bibere contra continentiam, & exponere se periculo infirmitatis & mortis, & facere contra tuam Voluntatem id cuius postea oportebit eum poenitere & memorare se incontinentem & vitiosum, vel non comedere nec bibere ultra necessitatem & esse sanus, & facere tuam

N

Vo-

Voluntatem & memorare se continentem & virtuosum? nam qui hoc vult imaginari & intelligere, est dispositus ad habendam temperantiam & continentiam.

23. *Æterne Domine!* sicut per nimis memorare & intelligere & amare placita sensuum sensualium se movet homo ad nimis comedere vel bibere vel ad alium excessum alicujus alterius sensualitatis, ita per nimis cogitare & considerare potest homo esse nimis continens in rebus sensualibus; quia per nimia jejunia vel per nimias afflictiones corrumpuntur potentia vegetativa & sensitiva: Igitur sicut homo uno modo potest privari continentiam per res sensuales, ita alio modo potest privari ipsam per res intellectuales; & propterea qui vult habere continentiam intellectualem, si habeat nimias cogitationes & considerationes vel sit nimis devotus, oportet, quod auferat potentias imaginativam & ratio.

racionalem à motiva, ut satisfaciatur vegetativæ & sensitivæ tali modo, quòd temperantia formetur & figuratur & generetur inter sensus sensuales & intellectuales.

24. *Cælestis Domine!* Qui amat continentiam, sciat recurrere ad proprietates & occasiones sensuales & intellectuales, & sciat quasdam res vincere & mortificare cum aliis, & sciat memorare & intelligere multò majorem esse virtutem quæ intrat in animam quando homo est continens in rebus sensualibus, quàm sint placita sensualia, & multò plus valere homini vivere una die in continentia, quàm vivere uno anno in gulositate & incontinentia, & plus valere ei memorare se continentem, quàm plenum bonis victualibus & privatum continentiam, & plus valere pauperem continentem & sanum, quàm divitem, incontinentem & infirmum, & plures esse labores quos homo per incontinentiam

tiam quàm quos per continentiam habet, & plus valere hominem fidelem continentem, quàm falsum epulonem; unde benedictus sis, *Domine DEUS*, quia per omnes istas res & per similes potest homo habere temperantiam & continentiam, quando scit uti virtute suæ memoriæ intellectûs & voluntatis.

25. i. *O Domine! Qui in magnis pressuris succurris tuis servis.* Sicut res sensuales possunt dare sufficientiam sensibus sensualibus, ita res intellectuales possunt dare sufficientiam sensibus intellectualibus, dummodo homo sciat memorare & intelligere & amare Te; sed sicut res sensuales non possunt dare sufficientiam sensibus sensualibus, quando homo non habet continentiam, ita res intellectuales non possunt dare sufficientiam sensibus intellectualibus, quando homo non scit memorare & intelligere & amare Te; & propterea homines multoties sunt præsumptuosi,

tuosi, & petunt & volunt habere & scire res quas non possunt habere nec scire, quas haberent & scirent, si scirent memorare & intelligere & amare Te.

26. Sed sicut homo qui facit longam peregrinationem, & secum fert paucam præventionem viatici, non potest habere sufficientiam in rebus sibi necessariis, ita, *Domine*, quando anima non scit memorare & intelligere & amare Te, est adeo modica in omnibus rebus quas memorat & intelligit & amat, quòd nullæ earum possint ei sufficere; & propterea non potest habere continentiam in ulla re, quam intelligat, & per privationem continentia intellectualis privatur continentia sensualis in sensibus sensualibus; sed sicut homini facienti longam peregrinationem sufficit viaticum quando secum fert abundantiam & habet continentiam sensualem, ita anima haberet sufficientiam in memorando &

&

& intelligendo & amando si totam se impleret memoracione & intelligentia & amore Tui: & ratione hujus impletionis haberet in se continentiam in rebus intellectualibus, & non vellet memorare nec intelligere nec amare ultra terminos suæ memoriæ & intellectus & voluntatis, & daret continentiam corpori intra terminos visûs & auditûs & odoratûs & gustûs & tactûs.

27. *Perfekte Domine!* Sicut homini sufficit claritas, quam recipit á Sole, ita tu ordinasti, quód omni homini sufficiant res sensuales & intellectuales, dummodo sua memoria & intellectus & voluntas sciant recipere significationes, quas tuæ Virtutes dant de tua Perfectione; sed sicut homo non esset continens in recipiendo splendorem Solis, si clauderet suos oculos, vel ipsum vellet recipere in majori quantitate quám sui oculi possint capere, ita nullus homo potest habere ullam continentiam

am, si non recipiat significationes tuarum Virtutum, vel si velit eas recipere plus quam possit.

28. k. *Domine! Qui es memor memorantium Te, & amans amantes Te.*

Qui vult habere continentiam & temperantiam, oportet, quod sciat memorare & intelligere & amare tuam Potestatem & tuam Sapientiam & tuum Amorem & tuam Justitiam & tuam Misericordiam, & sciat memorare & intelligere & amare tuam gloriosam Humanitatem & omnes Virtutes ipsius, quia quando homo memorat & intelligit & amat omnes istas res, tunc formatur in eo spes, quæ facit eum continentem; quoniam plus & melius sufficiunt pauperi in Te confidenti sua macra & modica victualia, quam sufficiant divitiæ diviti in Te non tantum confidenti quantum in multitudine suorum pinguium & variorum victualium.

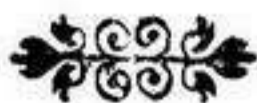
29. *Pie Domine! sicut elementalis materia sufficit omnibus formis*
ele.

elementalibus actualibus, ita omni homini sive pauperi sive diviti suffiunt res sensuales & intellectuales, si sciat memorare & intelligere & amare tuas gloriosas Virtutes; sed sicut elementalis materia non potest simul sufficere formis actualibus & potentialibus, ita res sensuales & intellectuales non possunt sufficere animæ, quæ obliviscitur & ignorat & non amat tuas Virtutes, nec animæ, quæ eas memorat & intelligit & non amat; & per defectum, quem habent animæ isto modo, culpabiliter non est in hominibus continentia, cō quòd non velint recipere perfectionem à re á qua possent eam recipere.

30. Nam sicut voluntas dæmonis potuisset habere continentiam, quando fuit creata, si voluisset, secundum quod memoria memorabat & intellectus intelligebat, ita, *Domine*, quia voluntas dæmonis voluit ascendere supra id, quod memoria

NON

non poterat memorare nec intellectus intelligere posse & debere fieri, habebit infinite defectum continentiae in memorando & intelligendo & volendo, eo quod voluntas non fuit concordans in amando Te cum memoria, quae Te memoravit, & cum intellectu, qui Te intellexit: Igitur cum hoc ita sit, per hoc demonstratur, quod homines, qui in sua voluntate habebunt continentiam in hoc mundo secundum quod sua memoria sufficit ad memorandum & intellectus ad intelligendum vilitatem & brevitatem hujus vitae mundanae, habebunt gloriam, quam daemones perdiderunt per defectum continentiae suae voluntatis, quae non amavit suum Creatorem & suum Dominum DEUM.

CA-

CAPUT CCCXLIX.

*Quomodo homo orando & contemplan-
do precetur nostrum Dominum DEUM,
ut sibi det confortationem
& consolationem.*

1. **D**EUS potens sapiens amorose!
a. **D** qui es confortatio & consola-
tio nostrorum amorum. Qui vult & a-
mat habere confortationem, oportet,
Domine, quòd sciat cognoscere dif-
ferentiam, quæ est inter confortatio-
nem sensualem & confortationem in-
tellectualem; quia sicut homo est
compositus ex natura sensuali & in-
tellectuali, ita est in eo confortatio
sensualis & intellectualis.

2. Unde benedictus sis, *Domine
JESU Christe*, quia qui vult habere
confortationem sensualem & intellec-
tualem, oportet, quòd sciat memo-
rare & intelligere & amare tuas di-
vinas Virtutes gloriosas, & tuas hu-
manas

manas virtuosas Qualitates, quoniam sicut materia & forma & privatio sunt principia generationis & corruptionis in corporibus elementatis, ita tuæ divinæ Virtutes & tuæ humanæ Qualitates sunt consolatio sensualis & intellectualis in beatis hominibus, qui sciunt eas memorare & intelligere & amare.

3. Nam sicut forma spicæ, quæ est in potentia in grano tritici sub terra, venit de potentia in actum per augmentum potentiæ vegetativæ, ita, *Domine*, homines recipiunt consolationem quando sua anima impletur & crescit in virtutibus memorando & intelligendo & amando tuam gloriosam Potestatem & Sapientiam & Amorem & Justitiam & Misericordiam & Humilitatem & Patientiam & Largitatem & alias tuas Virtutes; & postquam sua anima est benè plena omnibus istis Virtutibus divinis memorando & intelligendo & amando eas, oportet, quòd iterum

236 B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.
rum impleatur qualitatibus tuæ sanc-
tæ Humanitatis memorando intelli-
gendo & amando eas, & memoran-
do & intelligendo & amando tuam
gravem mortem angustiosam; quia
adeò magna est influentia virtutis,
quæ exit á tuis Virtutibus in ani-
mam eas memorantem & intelligen-
tem & amantem, quòd omnem ani-
mam oporteat habere confortatio-
nem & consolationem in quibuscun-
que rebus, dummodo eas memoret
& intelligat & amet.

4. b. *O Domine DEUS! Qui con-
solaris & letificas omnes quos tibi pla-
cet.* Qui fuit dives & honoratus &
prosperatus, & devenit in pauper-
tatem & contemptum hominum, &
propterea est tristis & afflictus & de-
solatus, si velit consolari & letari
& confortari, oportet, quod obli-
viscatur divitiarum & honorationum
& prosperitatum, in quibus fuit, &
memoret & intelligat & amet tuas
sanctas & perfectas Virtutes glorio-
sas,

fas, ut in eis confoletur & lætificetur intellectualiter in tantum quòd non sentiat desolationem sensualem in sua memoria & intellectu & voluntate.

5. Et qui istam artem & modum scit accipere & servare, *Domine*, potest consolari in quocunque damno sensuali, quòd ei accidit, quia adeò magna est virtus memorativa & intellectiva & volitiva, quam anima recipit quando fruitur tuis virtutibus, quod omnem tristitiam & desolationem sensualem mortificet & delcat & sanet: quoniam quantò virtus intellectualis est nobilior sensuali, tantò puls potest homo confortari & consolari & lætificari per fruitionem tuarum Virtutum, quàm tritari & desolari per res sensuales.

6. *Gloriose Domine!* Sicut strepitus vel tactus est homini dormienti occasio evigilationis, ita res quas homo perdit, vel opprobia, quæ ei fiunt, vel labores quos sustinet, sunt
ei

238 *B. Ray. Lulli Lib. Contp̃el. Vol. III.*
ei occasio ut confoletur in tuis gloriosis Virtutibus fruendo eis memorando & intelligendo & amando: unde, quia multò meliùs est sinè omni comparatione amittere res sensuales & consolari in tuis Virtutibus, quam consolari in illis, & non frui tuis Virtutibus, ideó, *Domine*, voluisti, quòd detrimentum rerum sensualium sit homini occasio habendi consolationem in rebus intellectualibus: Igitur cùm hoc ita sit, qui in passionibus sensualibus consolantur per res intellectuales, lucrantur, & qui in laboribus intellectualibus consolantur & confortantur per res sensuales perdunt.

7. c. *Splendor omnium splendorum
& lumen omnium luminum!* Quando homo, *Domine*, cogitat & imaginatur fragilem sapientiam & potestatem & alios defectus quos habet in se, & anima ratione ipsorum se vult movere ad tristitiam & desolationem, si velit detinere & impedire

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLIX. 239
dire in anima motum tristitiæ & desolationis, memoret & intelligat & amet perfectionem, quæ est in tua gloriosa potestate & Sapientia & Voluntate & in aliis tuis Virtutibus, ut ratione magnæ consolationis, quam anima sentiet fruendo tuis Virtutibus, cogitatio & imaginatio priorum defectuum non possint eam movere ad tristitiam & desolationem.

8. *Juste Domine!* Quando homo est tristis & desolatus ratione alicujus injuriæ vel inurbanitatis, quæ ei sit facta; si velit consolari & lætari, oportet quod sciat memorare tuam Justitiam, ut memoret & intelligat multò meliùs ei esse vilipendi & injuriari, quàm injuriare, quia tantum debet lætari & consolari, quantum sua memoria ei representat & suus intellectus ei demonstrat, quòd, qui est injuriosus & inurbanus, debeat judicari à tua justa sententia; & qui patitur injuriam & inurbanitatem,
dum

240 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
dummodo habeat patientiam, non
debeat puniri imò debeat præmia-
ri.

9. *Vere Domine!* Sicut sensuali-
ter sentimus plus valere unum soli-
dum aureum, quam unum denarium,
ita intellectualiter intelligimus mul-
to melius esse injuriari, quam inju-
riare; quia natura est tuæ gloriosæ
Justitiæ punire injuriantes igne per-
durabili, nisi emendent suas culpas,
& natura est ipsius præmiare gloriâ
sine fine injuriatos verè patientes:
Igitur cum hoc ita sit, quantum
cœlestis gloria est nobilis & bona, &
infernalis pœna est mala, tantum
memorando & intelligendo nobilita-
tem cœlestis gloriæ & magnitudinem
infernalis pœnæ potest injuriatus oc-
casionari ad consolationem & inju-
riosus ad desolationem.

10. d. *Divine Domine, DEUS glo-
rie & amoris!* Quando homo per-
dit filium vel cognatum vel amicum
vel thesaurum, vel infirmatur, vel ei
acci-

accidit aliqua res contraria suæ voluntati si sua voluntas habeat tristitiam & desolationem, & si velit consolari & lætari, oportet quòd amet tuam Justitiam & Patientiam, ut cum eis vincat & mortificet voluntatem, quàm habet contrariam lætitiæ & consolationi & patientiæ & justitiæ; quia sicut homo quibusdam rebus contrariis superat alias, ita injuriosam voluntatem, quæ movet hominem ad tristitiam & desolationem, quando tu uteris tuâ Justitiâ, vincit homo alterando suam voluntatem ad amandum tuam Justitiam & tuam Patientiam.

.II. *Amabilis Domine!* Intellectualiter intelligimus, quòd, si homo perdat unum denarium & postea inveniat mille, faciliter consoletur de denario perduto per inventionem mille denariorum: Igitur cum hoc ita sit, quando memoria memorat & intellectus intelligit meliorem esse tuam Justitiam puniendo hominem, quàm

Q

vo-

voluntas quam habet homo contrariam patientiæ, tunc memoria, quæ memorat & intellectus, qui intelligit tuam Justitiam, intellectualiter inveniunt mille denarios considerando virtutem, quam recipiunt à Te in fruitione tuæ Justitiæ, & voluntas quæ perdit denarium vel cognatum vel aliquam aliam rem est occasionata ad habendum patientiam & consolationem, quando memoria & intellectus eam alterant ad amandum tuam Justitiam & Patientiam plus quam id, quod antea amabat, quando memoria & intellectus non fruebantur tuâ Justitiâ & Patientiâ.

12. *Juste Domine!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus, quod, qui non habent patientiam & Consolationem in rebus, quas tua Justitia facit in eis, ament illas res plus in quibus puniuntur, quam tuam Justitiam; quia si plus amarent tuam Justitiam, lætarentur & consolarentur in omni, quod ipsa facit:
Igi-

Igitur cum homines non habentes Patientiam nec amantes Justitiam non tantum ament tuam Justitiam, quæ est virtus infinita, quantum res finitas & creatas, quomodo poterunt amari à tua Justitia & à tua Misericordia, cum de majoribus injuriis, quæ esse possent, esset quòd homo amaretur ab eis, dum ipse plus amat res finitas creatas corruptibiles, quàm virtutes infinitas & DEUM Creatorem omnium creaturarum? igitur cum hoc ita sit, *Domine*, qui vult consolari, sciat omnes istas res memorare & intelligere, ut plus amet tuam Justitiam quàm ullam rem finitam, & ut ametur à tua Misericordia, quæ plus amat tuam Justitiam quàm illos, qui per impatientiam sunt ei contrarii.

13. e. *O Domine! Qui totam meam intentionem, & meum amorem posuisti in honorando tuum honorem.* Multi sunt qui desolantur & tristantur, quando memorant sua peccata

244 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
ta & intelligunt tuam Justitiam &
non memorant nec intelligunt tuam
Misericordiam: Unde ratio & cau-
sa quare ipsi tristantur & desolantur
est, quia sua voluntas non amat tu-
am Justitiam, quoniam si eam ama-
ret, amor quem erga eam haberet,
poneret virtutem in memoria & in-
tellectu, qui fruerentur tua dulci Mi-
sericordia, & per hanc fruitionem
voluntas amaret ipsam, quæ sanaret
& confortaret & consolaretur illos
á sua tristitia & desolatione.

14. Igitur cum hoc ita sit, *Do-
mine*, qui vult consolari, sciat ama-
re tuam Justitiam quia omnis pec-
cator, qui memorat sua peccata &
suas culpas & amat tuam Justitiam,
judicat se ipsum & humiliat se tuæ
Justitiæ quæ justè judicat in eò dan-
do virtutem memoriæ ut memoret,
& intellectui, ut intelligat & volun-
tati ut amet tuam dulcem Miseri-
cordiam, ratione cujus memoriæ &
intelligentiæ & amoris tua Justitia
par-

parcit peccatoribus, & dat eis dona perdurabilis beatitudinis, eò quòd confidant in tua Misericordia; & si ita non esset, tua Justitia esset contraria sibi ipsi & tuæ Misericordiæ & peccatoribus, quod est de majoribus impossibilitatibus quæ sint.

15. *Gloriose Domine!* Sicut est proprium virtutibus creatis quòd, qui amat unam amet omnes & qui difamat unam difamet omnes, quia aliter significaretur in virtutibus esse vitium quod est impossibile, ita & adhuc multò meliùs est proprium tuæ Justitiæ & tuæ Misericordiæ & omnibus aliis tuis Virtutibus, quod qui amat unam, amet omnes alias; sed quia homines peccatores per magnam desperationem, quam habent de suis peccatis difamant tuam Justitiam in hoc, quòd nollent eam esse & non sciunt amare tuam Misericordiam, eò quòd non sciant amare tuam Justitiam, propterea desperant & tristantur & non habent

CON-

246 B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.
consolationem nec sciunt eam ha-
bere secundum quod possent, si se-
querentur artem & modum prædic-
tum.

16. f. *JESU Christe Domine! Qui
es consolatio & confortatio omnium
peccatorum in Te confidentium & ad
Te clamantium.* Qui est tristis & de-
solatus propter aliquam rem quæcun-
que sit, si velit consolari, sciat po-
nere virtutem in sua memoria & in
suo intellectu & in sua voluntate, vo-
lente voluntate, quod memoria me-
moret & intellectus intelligat magnos
labores & magnas ignominias & mag-
nam paupertatem & gravem mor-
tem, quam tua Humanitas & Apof-
toli, qui sunt adeò honorati in glo-
ria, sustinuerunt in hoc misero sæ-
culo, & sciat memorare & intelli-
gere magnam paupertatem & mag-
num dolorem quem nostra Domina
sancta MARIA Virgo gloriosa sus-
tinuit in hoc mundo & sciat me-
morare magnas excellentes & singu-
lares

lares honorationes, quas nostra Domina habet in cœlesti gloria, quia per talem memoriam & intelligentiam & voluntatem potest omnis homo consolari & confortari in omni labore & in omni damno quod patiatur per se vel per alium.

17. *Gloriose Domine!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus naturale esse homini, qui est vilis & pauper & miser, consolari in laboribus, si eosdem labores videat sufferre & sustinere multos homines honoratos & nobiles & in omnibus rebus valde meliores ipso: Igitur cùm hoc ita sit, qui vult consolari, necessariò oportet, quod sciat memorare magnam nobilitatem tuæ sanctæ Humanitatis & nostræ Dominae sanctæ **MARIÆ**, quæ valent multò plùs, quàm omnis nobilitas & virtus quæ est in omnibus aliis creaturis, quia sunt tuæ divinæ Essentiæ propinquiores omnibus eis, & omnes non possunt sufficere ad tantum

248 *B. Ray. Lulli Lil. Contēpl. Vol. III.*
tum significandum & demonstrandum
perfectionem tuarum Virtutum ad
quantum ipsæ sufficiunt: Igitur cum
hoc ita sit, *Domine*, si tua humana
Natura adeò gloriosa & Natura nos-
træ Dominæ adeò virtuosa habuerunt
in hoc mundo adeò magnam passio-
nem & laborem, quis est qui debe-
at habere ullam desolationem & tris-
tiam de ulla re quam perdat, vel
de ullo labore quem sustineat.

18 *Divine Domine!* Intellectua-
liter intelligimus, quòd si homo in-
veniret ducentos aureos, & postea
ex iis perderet centum, plus debe-
ret lætari quàm tristari & desolari:
Igitur, qui vult consolari & lætari,
memoret & intelligat quomodo ve-
nerit in *esse* de nihilo & quomodo
sit, & non erat, & quomodo valeat
ei plus esse homo, quàm si esset bes-
tia, & quomodo valeat plus homo
vulneratus vel infirmus vel pauper
vel ignominia tus quàm bestia sana &
pinguis; quia si hoc sciat memora-
re

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXLIX. 249
re & intelligere, sua voluntas erit
occasionata ad mutandum se de tris-
titia in lætitiā & consolationem;
sed homines, *Domine*, non sciunt ha-
bere artem nec modum, quem pos-
sunt habere alterandi & mutandi se
de tristitia & desolatione ad gaudi-
um & consolationem; quia sicut su-
tor habet artem faciendi calceos &
ferrarius faciendi cultrum, ita potest
omnis homo per tuam gratiam ha-
bere artem & modum per quem pos-
sit habere virtutes, dummodo sciat
uti sua memoria & suo intellectu &
sua voluntate; & sicut rusticus ha-
bens pallium non scit eo uti & ma-
rinarius habens equum non scit equi-
tare, ita homines nescii habent me-
moriam, & non sciunt memorare, &
habent intellectum, & non sciunt in-
telligere, & habent voluntatem, &
non sciunt velle; & propterea non
sciunt adducere ullam virtutem de
potentia in actum, nec reducere ul-
lum vitium de actu in potentiam.

19. g. *Pie Domine, plene misericordiā & gratiā! à quo venit omnis beatitudo.* Multi sunt homines, qui quando sunt prope mortem, sunt valde desolati & tristes præ magno timore mortis: Igitur qui in tali occasione vult habere consolationem, oportet, quòd sciat uti virtute quam dedisti memoriæ ad memorandum & intellectui ad intelligendum & voluntati ad amandum; quia qui scit adducere de potentia in actum virtutem, quæ est in tribus potentiis animæ, potest consolari & lætari in morte, cùm sit natura voluntatis non tristari de rebus quæ memorantur & intelliguntur necessariæ, èò quòd quando memoria memorat & intellectus intelligit hominem esse animal mortale, & istum mundum esse nihil in comparatione alterius, tunc voluntas est occasionata ad volendum mori, quoniam aliud sæculum valet plus quàm istud, & ipsa voluntas non est occasionata ad tristitiam, quoniam ho-

mo

mo necessario debet mori; sed ratio & causa quare homines desolantur & tristantur in die mortis est, quia non sciunt uti virtute, quam potentialiter habent, nec sciunt memorare nec intelligere nec velle.

20. Nam si homines, qui tristantur præ timore mortis, vel præ dolore poenarum, quas sustinent, scirent memorare & intelligere & amare, *Domine*, scirent memorare & intelligere, quòd poenæ & etiam delectationes hujus mundi sint finitæ & terminatæ intra exiguam quantitatem & modicum spacium vitæ; & tunc non tristarentur; quia sicut voluntas habet naturam & proprietatem habendi placitum & lætitiā quando memoriā memorat & intellectus intelligis infinitam gloriam Paradisi, ita habet naturam & proprietatem habendi consolationem, quando memoriā memorat & intellectus intelligit brevitatem vitæ mundanæ & brevem finem laborum & placitorum, quæ

252 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
quæ habet homo in hoc mundo; sed
quando memoria non memorat nec
intellectus intelligit cœlestem gloriam
nec brevitatem vitæ mundanæ, sed
memorat & intelligit placita hujus
mundi, tunc voluntas timet mortem
& de ea tristatur.

21. *Virtuose Domine!* Sicut qui-
dam homines sciunt meliùs scribere,
quam alii, & quidam sciunt meliùs
consulere quàm alii, ita quidam sci-
unt meliùs memorare & intelligere
& velle, quàm alii; quia sicut in scri-
bere & consulere est modus sensua-
lis, ratione cujus quidam homines
habent artem meliùs quàm alii, ita
quidam homines meliùs habent mo-
dum & artem consolandi se quàm alii;
& sicut occasio artium sensualium
consistit in ductu manûs & in usu & in
imaginatione figurarum sensualium,
ita occasio intellectualis, per quam scit
homo habere consolationem consis-
tit in scientia memorandi & intelli-
gendi & amandi tuas gloriosas Vir-
tutes

tutes, & in scientia memorandi & intelligendi & contemnendi vanas delectationes temporales.

22. h. *Perdurabilis Domine!* *Quidam gloriam & benedictionem tuis servis.* Intellectualiter intelligimus, quòd sicut homo non potest implere vasa vacua, quin in eis ponat aliquid, ita humana voluntas non possit habere consolationem, nisi velit id, quòd tua voluntas vult; quia, sicut vasa sunt vacua per hoc, quòd non sint plena, ita voluntas hominis est desolata per hoc, quòd non velit id, quod tua Voluntas vult: Igitur cùm hoc ita sit, qui vult consolari sciat habere artem & modum volendi id, quod tua Voluntas vult, sicut habet artem & modum implendi vasa vacua.

23. Sicut homo, *Domine*, non potest volare, eò quòd non habet alas, ita nulla voluntas, quæ non vult id, quòd tua Voluntas vult, potest consolari de ulla re sibi contra-

tra-

254 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
traria: Igitur sicut homo haberet stultam voluntatem, si vellet volare non habendo quo possit volare, ita haberet stultam voluntatem si vellet consolari non volendo id, quod tua Voluntas vult: & sicut homo potest implere quodcunque vas quantumcunque magnum aquâ maris, ita quilibet homo potest implere suam voluntatem consolatione, dummodo velit ponere in eo id, quod tua Voluntas vult, sed sicut homines pauperes non possunt implere suas magnas arcas auro & argento, ita nullus homo nolens id, quod tua Voluntas vult, potest implere suam voluntatem consolatione: Igitur cùm hoc ita sit, qui vult consolari sciat memorare & intelligere & amare omnes prædictas res ad gloriam & laudem tuæ gloriosæ Voluntatis.

24. *Consolator Domine!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus, quod amicus, quantum memorat & intelligit pœnas & labores
&

& ploratus, quos sustinet pro amore sui amati, tantum consoletur in eis; quia per hoc, quod voluntas amici velit id, quod vult amatus, amat amicus labores quos sustinet, ut possit facere voluntatem sui amati: Igitur cum hoc ita sit, qui vult consolari & lætari faciat, quod tu sis suus amatus, ut in tuo amore sit suum gaudium & sua consolatio, quoties ad honorandum & laudandum Te & ad serviendum tibi erit in laboribus & ploribus.

25. i. *O Domine! Qui potes & scis omnia que vis.* Ratio & causa, quare homo lætificat infantulam parvum plorantem, quando ei dat aliquam rem puerilem modici valoris, est, quia ipse parvulus non habet magnam memoriam nec intelligentiam nec voluntatem in re pro qua plorat, & ideo, sicut pro modica re plorat, ita pro modica re, quæ ei datur, consolatur: Igitur cum hoc ita sit, qui vult consolari
de

256 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
de suis magnis defectibus, sciat face-
re opositum infantuli parvuli; quia
qui multa peccata memorat & intel-
ligit, multam misericordiam debet
memorare & intelligere & amare,
& magnas afflictiones & magnos plo-
ratus & magnam contritionem cor-
dis & magnas pœnitentias debet ha-
bere & non debet consolari nisi per
magnas res; quoniam sicut in magis
rebus peccavit & erravit, ita mag-
nam pœnitentiam & magnam satisf-
factionem debet facere & velle.

26 *Iuste Domine!* Quando homo
pro amore tui sustinet labores & op-
probria & tormenta ad honoran-
dum & laudandum Te & ad facien-
dum quòd honoreris ab illis, qui
Te non honorant, unde provenit,
quòd in eo possit esse ulla ira vel
tristitia vel desolatio, cùm labores
& afflictiones, quas sustinet, debe-
ant ei esse consolatio? nam sicut ho-
mo est occasionatus ad habendum
placitum, quando habet id, quod
sua

sua voluntas vult, ita est occasionatus ad habendum consolationem quando habet labores & pœnas pro tuo amore: Unde benedictus sis, *Domine DEUS*, quia sicut homo stultus facit contra suam voluntatem, quando ei datur id, quod amat & non vult illud acceptare, ita & adhuc multo plus sine omni comparatione est homo stultus, quando Te vult amare & honorare, & irascitur & desolatur de honoratione, quam tibi facit gravibus laboribus, quos sustinet pro tuo amore, in quibus tu recipis honorationem & honorem, quotiescunque creatura habeat laborem ad honorandum suum Creatorem.

27. *Gloriose Domine!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus, quod quantum honoratus Rex facit honorem vasallo & eum induit regis vestibus, & eum ponit in suo consilio & ei manifestat sua secreta & cum appropinquat suæ familiaritati

R

aitati

ritati & suo amori, tantum ei det rationem & causam gaudii & placiti: Igitur cū hoc ita sit, quinam sunt homines adco benè consolati sicut illi, qui ad honorandum Te & serviendum tibi laborant & plorant & moriuntur, dum memorant & intelligunt labores & afflictiones & gravem mortem, quam tua Humanitas sustinuit pro amore nostri? Unde benedictus sis, *Domine DEUS*, quia sicut vasallus esset stultus si non vellet regias vestes, quas Rex ei dat similes suis, nec vellet familiaritatem & amorem & honorem ipsius Regis, ita & adhuc multò plus sinè omni comparatione sunt stulti qui timent sustinere labores & passionem & mortem pro tuo amore.

28. k. *Domine Dominorum! Qui es ratio & occasio nostrarum benedictionum.* Sicut dare significat gratiam in illo, qui dat, & placitam in illo, qui recipit, ita significatur humano intellectui, quod, qui pro Te labo-

laborant & plorant & moriuntur, debeant tibi gratias agere : Igitur cum hoc ita sit, unde provenit, quod aliqui ipsorum desolentur & tristentur in malis quæ sustinent ? Benedictus sis, *Domine DEUS*, quia ratio & causa, quare hoc ita est, est quia non sciunt intelligere id, quod vult sua voluntas, quoniam ipsa vult Te honorare in illis, qui Te non honorant, & quando illis non credunt & eos torquent, habent desolationem & tristitiam in malo, quod sustinent, & in hoc quod vident infideles non honorare Te sicut ipsi vellent : Unde isti non sciunt intelligere id, quod volunt, scilicet quod tu velis plus honorari ab illis, qui ad honorandum Te laborant, quàm ab infidelibus, quos volunt inducere ad sanctam Fidem Catholicam ad honorandum Te, & quod Te non possent adeò benè honorare, si non torqueantur & vilipenderentur & occiderentur pro tuo amore.

29. Igi-

29. Igitur cùm hoc ita sit, *Domine*, qui volunt honorare Te in aliis, quare non sciunt intelligere honorationem, quam tu vis habere in eis & per eos afflictos & occisos pro tuo amore? & quare ipsi habent pœnam & tristitiam & desolationem ex hoc quòd non sis honoratus ab infidelibus, quoniam amas honorari à fidelibus qui pro Te laborant? & quare fideles timent inhonorari in ulla re in qua Tu honoreris? videtur mihi, *Domine* totum hoc provenire ex eo, quòd memoria non sciat memorare nec intellectus intelligere id, quod tua Voluntas vult; quia voluntas illorum qui pro Te laborant, vult, quòd tu honoreris ab infidelibus & á peccatoribus, & memoria non memorat nec intellectus intelligit honorationem, quam tu recipis in hominibus justis, qui ad honorandum Te laborant: Igitur propterea voluntas non potest habere consolationem in laboribus, quos homi-

nes

nes justi sustinent, eò quòd memoria non memoret nec intellectus intelligat honorationem, quam tu in eis vis habere.

30. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*, qui adeò benè hoc ordinasti, quia nullus homo est excusatus ab honorando Te, nec ullus homo habet rationem habendi consolationem, si Te non honoret: Igitur cùm sint homines infideles, & sint homines fideles valde peccatores, per hoc homines justi sunt occasionati ad honorandum Te; &, si ipsi non possunt inducere infideles & peccatores ad honorandum Te, saltem possunt honorare Te in se ipsis sustinendo pro tuo honore Paupertatem & famem & sitim & calorem & frigus & opprobria & exilia & labores & mortem, quia non est ulla alia honoratio, quam creatura possit facere suo Creatori, adeò magna, sicut est ista; & si hoc ita non esset, sequeretur, quòd Apostoli & Martyres qui
sunt

262 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
sunt honoratiores aliis in gloria non
essent digni suo honore, nec tu es-
ses justus, quod est impossibile, & per
hanc impossibilitatem significatur hu-
mano intellectui, quod major con-
solatio quam homo possit habere in
suis laboribus, sit, quod eos impen-
dat ad gloriam & honorem & ho-
norationem sui gloriosi & honorati
DEI.

CAPUT CCCL.

*Quomodo homo oret & contempletur
nostrum Dominum DEUM,
ut sit ei obediens.*

I. **O** DEUS quem amant & volunt
a. **O** & timent & cui obediunt om-
nes populi! Qui vult esse obediens
tuis mandatis oportet, Domine, quod
sciat habere artem & modum & re-
gulam per quam possit in sua me-
moria & intellectu & voluntate de-
ducere in actum virtutem, quam in
eis.

eis posuisti in potentia, ut eam deducat in actum obediendo tibi intellectualiter & ut per obedientiam intellectualem possit formari in eo obedientia sensualis per memoriam & intellectum & voluntatem obediens tuis justis mandatis.

2. *Gloriose Domine!* Sicut manus & pedes & oculi & aures & os & alia membra debent obedire rationali potentiae, ut moveantur ordinatè secundum discretionem ipsius, ita memoria & intellectus & voluntas hominis debent esse obediens tuae sanctae Unitati & Trinitati & tuae sanctae Potestati & Sapientiae & Voluntati & aliis tuis Virtutibus, & tuae sanctae Humanitati & omnibus qualitatibus ipsius; & hoc oportet ita esse, ut obedientia quam anima habet in memorando & intelligendo & amando omnes praedictas res, moveat ad obedientiam omnes sensualitates & intellectualitates hominis, quae sunt subditae ad obediendum

264 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
dum memoriæ quæ Te memorat,
& intellectui qui Te intelligit, &
voluntati quæ Te amat.

3. *Virtuose Domine!* Sicut corpus hominis est artificiatum sensualiter tali modo, quòd sua potentia vegetativa & sensitiva possint recipere sustentationem à potentia vegetativa, quæ est in rebus quas homo comedit & bibit & odorat & sentit, ita anima est artificiatata intellectualiter, ut sciat ordinare suam memoriam & suum intellectum & suam voluntatem ad obediendum tuæ sanctæ Unitati & Trinitati & tuis Proprietatibus & Virtutibus; sed sicut per inordinationem sensualem in artificio corporis infirmi vel vulnerati potentia vegetativa non potest sustineri nec recipere adiutorium à sua sustentatione, ita multi homines velent esse obedientes, & non sciunt tales esse, eò quòd errent in modo & arte per quam memoria & intellectus & voluntas sint tibi obedientes,

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCL. 265
tes, & sub his tribus Virtutibus sunt
tibi obedientes omnes sensualitates
& intellectualitates hominis.

4. b. *Adjutor Domine in omnibus
adjutoriis, misericors Domine in om-
nibus beatitudinibus!* Omnibus modis
quibus dedisti creaturis virtutem &
proprietaem significandi Te, est ho-
mo obligatus ad recipiendum id,
quod potest recipere à demonstra-
tione quam creaturæ dant de tua
Unitate & Trinitate: Igitur quantum
homo recipit id, quod creaturæ de
eis significant, tantum est tibi obe-
diens memorando & intelligendo &
amando Te in omni quo creaturæ
Te demonstrant: Igitur cùm omnis
substantia creata sit una & sit in tri-
bus rebus, ipsa per hoc significat &
demonstrat suum Creatorem esse u-
nam substantiam in tribus rebus.

5. *Honorate Domine!* Quando a-
nima memorat & intelligit & amat
prædictam significationem, & per
eam affirmat Te esse unum in Es-
sen-

266 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
sentia & trinum in Personis , tunc
anima est obediens demonstrationi,
quam creaturæ dant de tua Unitate
& Trinitate ; sed quando memo-
ria & intellectus & voluntas non re-
cipiunt demonstratiōnem, quam crea-
turæ dant de tua Unitate & Trini-
tate , vel quando memoria & intel-
lectus eam recipiunt & voluntas eam
non amat , tunc anima est inobedi-
ens tuæ sanctæ Unitati & Trinitati,
eò quòd non velit recipere id,
per quod utraque significatur & de-
monstratur.

6. *Unde gloria & benedictio sit
Domine DEUS tuo justo & glorioso
mandato !* Quia sicut justus Princeps
vult, quod obediatur suo sigillo &
suo mandato, quando præcones an-
nuntiant id, quod ipse mandat suo
populo ; ita vis, *Domine*, quòd crea-
turæ significant humanæ Rationi tu-
am Unitatem & Trinitatem, ut me-
moreris & intelligaris & ameris in
Unitate & Trinitate : Igitur quan-
do

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCL. 267
do homo non obedit demonstratio-
nibus, quæ Te significant, tunc est
tibi injuriosus, & ratione hujus in-
jurix tua Justitia habet rationem pu-
niendi eum igne perdurabili; quia
sicut Princeps facit præconem præ-
cedere hominem suspendendum, ut
significet Principem esse justum, ita
Tu mandas & vis, quod creaturæ
Te significant, ut homo possit me-
morare & intelligere & cognoscere
Te esse talem qualis es, & non ali-
um qualis non es; & si hoc non ef-
set ita, Princeps haberet plus Sapien-
tiæ quàm Tu, si per præconem de-
monstraret suam justitiam, & Tu per
creaturas non Te demonstrares ta-
lem qualis es, quod est impossi-
bile.

7. c. *O Domine! Qui amas scien-
tes memorare & intelligere & amare
significationes, quæ Te significant &
demonstrant.* Sicut elementalís mate-
ria sufficit ad formandum formas,
quas natura format per generatio-
nem

268 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
nem & corruptionem secundum cur-
sum naturalem, ita & adhuc multò
melius anima habet virtutem per
quam potest dare abundantiam me-
moriam & intelligentiam & amoris suis
tribus virtutibus recipiendo signifi-
cationes, per quas demonstratur In-
finitas tuæ gloriosæ Potestatis: Igi-
tur quando anima scit frui virtute,
quam ei dedisti, ut recipiat demonst-
rationem, quam creaturæ dant de
tua infinita Potestate, tunc est obe-
diens suo Creatori, quando facit id,
propter quod recipit naturam me-
morandi & intelligendi & aman-
di.

8. Igitur quando quidam homi-
nes credunt & dicunt firmamentum
esse æternum, & tuam Potestatem
non fuisse ante ipsum & Te non pos-
se esse in Trinitate, nec esse incarna-
tum, nec posse facere bonum sinè
malo, nec posse resuscitare hominem
mortuum & sic de aliis rebus simi-
libus, tunc sunt inobedientes Infini-
tati

tati tuæ gloriosæ Potestatis , quæ est adeò potens , quòd se faciat significari ab omnibus creaturis, ut memoretur & intelligatur & ametur tanquam Potestas infinita.

9. *Gloriose Domine!* Cùm Christiani attribuunt tuæ gloriosæ Potestati omnes prædictas res , & infideles negent multas illarum , propterea qui vult tentare & probare secundum quam Legem sua memoria intellectus & voluntas sit plus obediens significationi , quam creaturæ dant de ipsa , sciat memorare & intelligere secundum quam Legem plus & manifestius significetur Infinitas ipsius tuæ Potestatis ; quia in illa sunt memoria intellectus & voluntas plus obediens demonstrationi quam creaturæ dant de ipsâ.

10. d. *O Domine ! Cui tanquam iusto & glorioso DEO obeditur, & qui time- tur in omnibus cælis & in omni terra.* Quando memoria memorat & intellectus intelligit tuam sanctam Sa-
pi-

pientiam esse infinitam, & quando voluntas amat id, quod memoria memorat & intellectus intelligit, tunc tota anima est plena obedientiâ memorando intelligendo & amando tuam sanctam Sapientiam honoratam & gloriosam, & per influentiam obedientiæ intellectualis, quæ est in anima, motiva intellectualis movet sensualem ad obediendum intellectuali naturæ, ut totus homo sensualiter & intellectualiter se moveat ad honorandum mandata tuæ sanctæ Sapientiæ & ad obediendum eis.

II. *Cælestis Domine!* Quando homo credit mundum esse æternum & non esse ordinatum, & quando dicit Te non posse esse DEUM & hominem, nec posse facere bonum sine malo, & quando per tuam Sapientiam attribuit prædestinationi tantam vim, quòd sit contra tuam Potestatem & Justitiam & Misericordiam & Virtutem & Perfectionem, tunc est inobediens tuæ Sapientiæ, quia

quia si anima esset ei obediens, affirmaret & crederet tuam Sapientiam & Scientiam fuisse antequam mundus fuerit, eò quòd aliter esset finita in virtute, cum non esset plus æterna, quàm mundus. Et si homines infideles essent obedientes tuæ Sapientia, reciperent significationes creaturarum, quæ demonstrant eam esse adeò magnam & perfectam, quòd sufficiat ad ordinandum res finitas; quia aliter esset finita, & quòd sufficiat ad sciendum facere, quòd JESUS Christus sit verus DEUS & Homo sinè alteratione Deitatis & Humanitatis, & quod tua Sapientia sciat homines, qui sunt salvandi & damnandi, quin per suum scire injurientur tua infinita Potestas & Voluntas & Justitia & Misericordia, quia aliter tua Sapientia non esset infinita, eò quòd daret sibi æqualibus Virtutibus finitatem & defectum.

12. *Sapiens Domine!* Si Rex scit se facere bonum quando non facit

ma-

272 *B. Ray. Lulli Lib. contēpl. Vol. III.*
malum, & se facere justitiam quando non facit injuriam, & scit animam & corpus esse unum animal rationale sinè alteratione animæ & corporis, & ipse est creatura & sufficit ad sciendum omnes istas res, tunc obediunt tuæ voluntati qui sciunt & credunt tuam Sapientiam posse scire facere bonum sinè malo, ut sciat bonum & non malum; & si ipsa non posset facere bonum sinè malo, meliorem sciret Rex se ipsum, quàm tua Sapientia posset scire se ipsam, & hoc idem est de tua Justitia; quia si tua Sapientia non sciret justitiam in hominibus, qui salvantur, & in hominibus, qui damnantur, non sciret in se ipsa Justitiam; & si ita esset, sciret se non esse Sapientiam divinam, quia Sapientia, quam Rex habet sciendo se ipsum justum in faciendo justitiam, esset major, quam tua Sapientia; Et hoc idem est de Incarnatione; quia si Rex scit se esse corpus & animam quin corpus al-
tere

teretur in animam nec è conuerso, tunc tua Sapientia scit JESUM Christum posse esse DEUM & Hominem sine alteratione Deitatis in Humanitatem nec è conuerso; quoniam si ipsa scit unire unam creaturam vel multas ex diversis naturis sine alteratione illius vel illarum, etiam potest scire unire se ipsam cum humana natura sine alteratione earum.

13. c. *Misericors Domine placens meis amoribus! à quo veniunt omnes benedictiones.* Qui vult esse obediens tuæ justæ & perfectæ Voluntati, sciat memorare & intelligere & velle eam in sua Justitia & Perfectione Virtute Bonitate & Nobilitate; quia quando anima submittit suam memoriam ad memorandum & suum intellectum ad intelligendum & suam voluntatem ad volendum altam & excellentem Nobilitatem tuæ Voluntatis, & vult quidquid ipsa vult, tunc est obediens eidem, quæ voluit ei dare virtutem memorandi intelligendi

S

di

274 B. Ray. *Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
di & volendi, ut memorando intel-
ligendo & volendo fruatur Perfec-
tione ipsius.

14. *Santificate Domine!* Quando
homo est inobediens tuæ glorioſæ
Voluntati, tunc invertit suam vo-
luntatem contra finalem rationem,
propter quam tua Voluntas eam crea-
vit, & amat contra tuam Volunta-
tem, & dat suæ voluntati primam
intentionem & tuæ secundam; & prop-
terea homines peccatores obedien-
tes suæ injurioſæ voluntati sunt inobe-
dientes tuæ juſtæ Voluntati; & ideo
multi eorum ei attribuunt id, quod
nunquam fuit volitum ab ea: dicen-
do ipsam velle malum culpæ, cō
quòd ipsum nunquam posset esse vo-
litum ab humana voluntate nisi effet
volitum à divina.

15. *Humilis Domine!* Intellectua-
liter intelligimus, quòd sicut homo
est constitutus Rex ad regendum, &
equus est factus ad equitandum, &
frumentum ad comedendum, & na-
vis

vis ad navigandum, & sic de aliis similibus, ita & adhuc multo melius virtus voluntatis fit creata in anima hominis ad volendum id, quod vult tua Voluntas: Igitur quando voluntas creata non vult id, quod tua Voluntas vult, tunc est ita inversa contra suam naturam sicut memoria, quando obliviscitur, & sicut intellectus, quando ignorat; & sicut memoria facit contra suam virtutem obliviscendo id, quod deberet memorare, & intellectus facit contra suam naturam ignorando id, quod deberet intelligere, ita voluntas quæ non vult tuam voluntatem nec id, quod est volitum ab ea, facit contra suam naturam in inobediendo tuæ Voluntati,

16. f. O Domine! Qui es dulcendo super omnes dulcedines, & honor super omnes honores. Qui vult esse obediens tuæ Justitiæ, oportet, quod sciat deducere de potentia in actum virtutem, quam ab ea receperunt me-

276 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
memoria & intellectus & voluntas,
ut sua anima possit eam memorare
& intelligere & amare; quia sicut
natura adducit in actum formas po-
tentiales naturales, & artifex per ar-
tem adducit in actum formas po-
tentiales artificiales, ita anima ha-
bet libertatem, ut adducat suas vir-
tutes de potentia in actum per me-
morare & intelligere & amare & ti-
mere tuam sanctam & veram Justi-
tiam: Igitur quando anima habet
suas virtutes in actu fruendo tuâ
Justitiâ, tunc est obediens suo Crea-
tori in hoc, quod memoret & in-
telligat & amet tuam Justitiam, &
ratione hujus memoriæ & intelligen-
tiæ & voluntatis, motiva intellectu-
alis mota ad obediendum tuæ Justi-
tiæ movet motivam sensualem ad o-
bediendum eidem.

17. *Juste Domine!* Quantum me-
moria memorat & intellectus intel-
ligit tuam Justitiam, & voluntas a-
mat peccatum, tantum omnes tres
sunt

sunt inobedientes tuæ Justitiæ ; quia sicut corpus humanum , quod est infirmum per calorem , est infirmum per paucam quantitatem frigoris & per nimiam abundantiam caloris , ita per hoc , quòd memoria parùm memoret & intellectus parùm intelligat tuam Justitiam & voluntas nimis amet placita hujus mundi , sunt omnes tres inobedientes tuæ Justitiæ ; quoniam , si memoria multùm memoraret & intellectus multùm intelligeret tuam Justitiam , necessario oporteret , quòd voluntas eam multùm amaret ; & si voluntas multùm contemneret delectationes temporales , & multùm amaret tuam Justitiam , necessario oporteret , quòd memoria multum memoraret & intellectus multùm intelligeret ipsam.

18. *Vere Domine!* Intellectualiter intelligimus , quòd , sicut humana voluntas est creata ad volendum tuam Misericordiam , ita sit creata ad volendum tuam Justitiam ; quia tantum

tum dominium & tantam actionem habet tua Justitia super creaturas, quantum tua Misericordia: Igitur cum hoc ita sit, qui tantum amant tuam Justitiam, quantum tuam Misericordiam, sunt obedientes tuæ Justitiæ; & si sunt ei obedientes, *Domine*, oportet, quod tantum ament Te, si tua Justitia in eis puniat suas culpas, quantum si tua Misericordia eas remittat, & istum talem amorem vis, *Domine*, in peccatoribus, ut in hoc mundo sint obedientes tuæ Justitiæ, & faciant pœnitentiam, ne vadant ad pœnam perdurabilem, in qua non amatur tua Justitia & ut vadant ad gloriam æternam, in qua amatur tua Justitia, & tua dulcis Misericordia,

19. g. *Director Domine veri amoris & veri honoris!* Quando anima memorat & intelligit & amat tuam infinitam Misericordiam gloriosam, tunc implet eâ suam memoriam & suam intellectum & suam voluntatem

tem, & per influentiam, quam habet recipiendo virtutem á tua Misericordia, quando eam memorat & intelligit & amat, fit memoria virtuosa in memorando & intellectus in intelligendo & voluntas in amando misericordiam, & hæc virtus dat obedientiam memoriæ & intellectui & voluntati in omni quod vult & facit tua Misericordia.

20. *Misericors Domine!* Quando tu das dona & indulgentias & gratias peccatoribus, & peccatores nolunt recipere significationes, quas tua Misericordia dat de se ipsa, ut per eas memoretur & intelligatur & ametur ab ipsis, & ipsi nolunt eam memorare nec intelligere nec amare, tunc est sua anima inobediens tuæ Misericordiæ per oblivionem & ignorantiam & per privationem amoris in sua voluntate, quæ tuam Misericordiam non amat: Igitur sicut homo rationalis sapiens & intelligens est occasionatus ad iram, quando dicit
&

& demonstrat rationem & veritatem homini rationali non intelligenti nec volenti intelligere, ita tua Justitia movetur contra illos, qui significationes, quas tua Misericordia demonstrat de tua perfectione, nolunt recipere memorando & intelligendo & amando.

21. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*, quia sicut Sol plus demonstrat suum splendorem oculis, qui sunt melius complexionati, & qui habent majorem virtutem visivam quam aliis, qui non habent tantam virtutem visivam; ita tua Misericordia melius se demonstrat illis, qui plus confidunt in ea, & qui plus memorant & intelligunt & amant significationes ipsius, & qui plus obediunt tuæ Justitiæ quam aliis: Igitur cum in sancta Fide Romana tua Misericordia melius significetur, quam in ulla alia lege, per hoc significatur humano intellectui, quod Christiani habeant memoriam & intellectum &

VO-

voluntatem plus obediens tuæ Misericordiæ recipiendo significationes, quas ipsa dat in sancta Incarnatione & Passione, quam qui negant & discredunt tuam sanctam Incarnationem & passionem.

22. h. *Condonator Domine in omnibus honorationibus, gloriose in omnibus perfectionibus!* Quando memoria memorat & intellectus intelligit Infinitatem & Perfectionem, quæ est in tua Bonitate, Veritate, Humilitate, Patientia & in aliis tuis Virtutibus & Qualitatibus, & quando voluntas obedit memoriæ amando id, quòd ipsa memorat, & intellectui amando id, quòd ipse intelligit, tunc est voluntas obediens significationibus, quas tuæ Qualitates dant memoriæ & intellectui de sua Perfectione; & quando memoria memorat id, quod intellectus intelligit & voluntas amat de tuis Qualitatibus, & quando intellectus intelligit id, quod memoria memorat & voluntas

tas

tas amat de ipsis, tunc memoria & intellectus sunt obedientes voluntati, & memoria est obediens intellectui, & intellectus memoriæ, ut omnes tres sint obedientes tuis Virtutibus recipiendo significationes, quas dant de sua Perfectione.

23. Sed quando tuæ Virtutes, *Domine*, intellectualiter significant intellectualitatibus & sensualitatibus suam Perfectionem, ut cognoscatur ab homine, & homo sit obediens tuis mandatis, & memoria & intellectus recipiunt earum significationes, & voluntas eas non amat, vel eas amat contra veritatem per inordinatam memoriam & intelligentiam, tunc omnes tres sunt tibi inobedientes; & per hanc inobedientiam sensualitates fiunt inobedientes intellectualitatibus, & per hanc inobedientiam intellectualitatum & sensualitatum homines fiunt peccatores & contrarii significationibus & demonstrationibus, quas tuæ Virtutes dant de se ipsis.

24. *Jes-*

24. *Iuste Domine!* Sicut potentia rationalis est obediens temperantiæ, & sicut appetitiva, quæ habet nimium appetitum contrarium debili digestivæ, est inobediens conscientiæ; ita anima hominis justii sapientis est obediens significationibus tuarum Virtutum, & est inobediens falsis demonstrationibus, quas inordinatæ significationes dant contra veras significationes tuarum Virtutum; Igitur sicut homo est virtuosus, quando est obediens significationibus, quas tuæ Virtutes dant memoriæ & intellectui & voluntati ordinatis, & quando est inobediens falsis demonstrationibus tuarum Virtutum significatis per falsas & inversas & alteratas memoriam & intelligentiam & voluntatem, ita per oppositum est vitiosus

25. i. *Domine! Qui honoras & amas & aggratias & beatificas servos & amatores obedientiæ. Quando potentia motiva intellectualis movet me-*

memoriam ad memorandum & intellectum ad intelligendum & voluntatem ad amandum tua opera, tunc est obediens significationibus, quas tua operā dant de tua infinita & æterna Perfectione; & per obedientiam, quæ est in motiva intellectuali movetur motiva sensualis in quinque sensibus sensualibus ad obediendum motivæ intellectuali.

26. Sed quando anima, *Domine*, movet motivam intellectualem ad obliviscendum & ignorandum & disamandum tua opera, & movet memoriam ad memorandum falsas opiniones, & intellectum ad opinandum ipsas esse veras, & voluntatem ad amandum id, quod memoria putat memorare & intellectus intelligere, tunc motiva intellectualis movet sensualem, & propterea sunt homines in errore & in inobedientia intellectuali & sensuali, & credunt & dicunt & affirmant errores & hæreses negando tua opera, & affirmando fieri

ri

ri à Te id, quod est contrarium tuo operi & demonstrationi tuæ Perfectionis.

27. *Nobilis Domine!* Quando vera lex formatur ex mortificato intellectu; & ex vera memoria & voluntate, tunc est intellectus obediens memoriæ & voluntati intelligendo se non intelligere legem memoratam & volitam & à se affirmatam esse veram, & quando ratio vera & necessaria formatur ex vera memoriâ & intelligentia, & voluntas eam diseredat & difamat, tunc voluntas est inobediens memoriæ & intellectui: igitur cum hoc ita sit, per istum modum possunt Christiani significare & demonstrare suum intellectum memoriam & voluntatem plus obedientes per fidem & per rationem demonstrationibus tuorum operum quàm alii.

28. k. *Misericors Domine!* à quo speramus gratias & dona & Indulgentias, & perdurabilem beatitudinem. Quantò intellectualitates sunt

mo-

286 *B. Ray. Lullii Lib. Contēpl. Vol. III.*
meliores & nobiliores creaturæ, quàm
sensualitates, tantò plùs sunt obli-
gatæ ad obediendum significationi-
bus tuarum Virtutum & tuorum
operum; veruntamen sicut omnes in-
tellectualitates sunt obligatæ ad obe-
diendum tuis mandatis, ita omnes
sensualitates sunt obligatæ ad obe-
diendum ipsis, sed sicut homo dives
est plùs obligatus ad dandum dona
pauperibus, quàm homo pauper, ita
intellectualitates, secundùm quod
plùs gratiæ receperunt à suo Crea-
tore, sunt plùs obligatæ ad obedi-
endum eì; Igitur cùm hoc ita sit,
qui vult intelligere & scire, in qua
lege & fide tibi detur major obedi-
entia sensualiter & intellectualiter,
oportet, quòd sciat memorare & in-
telligere decem mandata; secundùm
quod continentur in *arbore decem
mandatorum hujus Libri.*

29. *Virtuose Domine!* Cùm mis-
ris Filium ad assumendum humanam
carnem ex nostra Domina sancta MA-
RIA

RIA Virgine gloriosa ad demonstrandum Perfectionem tuarum Virtutum, & velis quòd Hostia & Vinum sacrata alterentur in Carnem & Sanguinem, & intellectualitates valeant multò plùs quàm sensualitates in humana specie; propterea anima est plùs obligata ad obediendum significationi, quam intellectualitates recipiunt à tuis Virtutibus in tua Incarnatione & Passione & in Sacrificio Hostiæ & Vini, quàm significationi, quam sensualitates dant secundùm cursum naturæ sensualis; quia, si anima non esset plùs obligata ad recipiendum id, quod intellectualiter intelligit de tuis Virtutibus per magnam influentiam virtutis earum, quàm ad recipiendum id, quod intelligit per demonstrationes sensuales, intelligeret res sensuales esse meliores, quàm intellectuales, & tuas Virtutes intellectuales concordare & convenire meliùs cum rebus sensuabilibus, quàm cum intellectualibus; &

si

288 *B. Ray. Lulli Lib. contēpl. Vol. III.*
si ita esset, demonstraretur tuas Vir-
tutes esse de natura sensuali, quod
est impossibile.

30. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*, quia sicut quodlibet indivi-
duorum corporalium est in prima
substantia, eò quòd habeat formam
sensualem, & sicut materia genera-
lis vel animalis est in secunda subs-
tantia, eò quòd careat forma sen-
suali, & sicut species sunt propinquo-
res primæ substantiæ, & genera secun-
dæ, ita homines plùs obedientes de-
monstrationibus intellectualibusquàm
sensualibus accedunt plùs ad obedi-
dum significationibus, quas tuæ Vir-
tutes dant de tua Perfectione, quàm
homines plùs obedientes demonstra-
tionibus sensualibus quàm intellec-
tualibus; quia quantò homo plùs obe-
dit cursui naturali sensuali quàm in-
tellectuali significationi tuarum Vir-
tutum, tantò attribuit majorem vir-
tutem & potestatem & perfectionem
cursui naturæ quàm tuis gloriosis Vir-
tutibus divinis.

CAP.

CAPUT CCCLI.

*Quomodo homo orando & contemplan-
do confiteatur nostro Do-
mino DEO.*

1. **O** *DEUS excellens Domine! qui
a. propter veram confessionem a-
mas tuos amatores.* Quia homo est
compositus ex natura sensuali & in-
tellectuali, & est peccator sensualiter
& intellectualiter, oportet, quod
confiteatur sensualiter & intellectu-
liter; & ideò qui amat confessionem,
oportet, quòd sciat habere artem &
modum, per quem sensualiter con-
fiteatur peccata sensuality, & intel-
lectualiter confiteatur intellectualia,
& pœniteat ipsorum.

2. Igitur cùm hoc ita sit, *Do-
mine*, qui amat & vult confessionem
intellectualem, oportet, quòd eam
inquirat in tribus potentiis animæ in
potentia imaginativa & in rationali

T

&

290 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
& in motiva intellectuali & in quinque sensibus intellectualibus; & qui amat confessionem sensualem, oportet, quòd motiva sensualis obediat motivæ intellectuali, & confiteatur peccata potentia vegetativa & sensitiva & quinque sensuum sensualium.

3. *Gloriose Domine!* Quando homo direxerit ad confessionem omnes suas intellectualitates & sensualitates, tunc oportet, quòd confiteatur *duobus modis*, quorum *unus* est, quòd confiteatur tuæ Justitiæ per viam poenitentia & poenitudinis suorum peccatorum, & se puniat & judicet, ne tua Justitia eum puniat & judicet; & *alius*, quòd confiteatur per viam spei & misericordiae confidendo in tua Misericordia, quæ parcit omnibus illis, qui in ea confidunt & ab ea sperant gratiam & benedictionem.

4. b. *Amator Domine donorum & indulgentiarum & gratiarum & bene-*
ne-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCLI. 291
nedictionum! Qui amat & vult cón-
fessionem intellectualem, oportet,
quòd sciat memorare & intelligere
peccata, quæ fecit per quinque sen-
sus intellectuales, & quando ea me-
moraverit & intellexerit, oportet,
quòd voluntas habeat tantam poeni-
tudinem ipforum, quòd memoria
memoret & intellectus intelligat ip-
sam odire quòd voluerit illa, & pro-
ponere impòsterùm nunquam ea velle.

5. Et quando omnes istas tres
virtutes direxerit homo, *Domine*,
ad confessionem intellectualem, sci-
licet memoriam ad memorare & in-
tellectum ad intelligere, & volunta-
tem ad poenitere se voluisse peccata
quæ voluit, & ad velle nunquam ad
ea redire, tunc oportet, quòd me-
moria memoret & intellectus intel-
ligat peccata, quæ anima fecit me-
morando & intelligendo; & post
hanc memoriam & intelligentiam
oportet, quòd memoria iterum me-
mo-

moret & intellectus iterum intelligat peccata, quæ memoria fecit per oblivionem, & peccata quæ intellectus fecit per ignorantiam; & quando memoria memoraverit peccata quæ fecit per memorare & per oblivisci, & intellectus intellexerit peccata quæ fecit per intelligere & per ignorare, oportet, quòd postea quælibet trium virtutum tractet de peccatis, quæ alia fecerunt, scilicet quòd memoria memoret ea in quibus peccaverunt intellectus & voluntas, & intellectus intelligat ea, in quibus peccaverunt memoria & voluntas, & voluntas odiat peccata quæ fecit amando & odiendo, & peccata quæ fecerunt memoria & intellectus, & velit quòd ea non fecissent.

6. *Cælestis Domine!* Cùm tota ista ordinatio sit necessaria ad confessionem, oportet, quòd per hanc ordinationem intellectualem homo se mutant ad ordinationem sensualem, ut confessio sit composita ex sensualitate

tate & intellectualitate & meliùs habeat perfectionem; & propterea oportet, quòd loco Tuû, homo confiteatur alteri homini, qui sit tuus Locum-tenens, & sensualiter ei dicat peccata, quæ fecit sive sensualiter sive intellectualiter, ut habeat verecundiam ipforum, & ut ille, cui confitetur, eum dirigat ad satisfactionem & pœnitentiam & ad confidendum in tua Misericordia; & si accidat, quòd homo, qui confitetur, non sciat ordinare tres virtutes ad confessionem secundùm ordinationem prædictam; oportet, quòd confessarius, cui confitetur, eum dirigat ad prædictam ordinationem.

7. c. *Misericors Domine plene misericordia & pietate!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus multos homines, quando confitentur, confiteri corde & voluntate & intentione nunquam redeundi ad peccata; quia sua memoria memorat & suus intellectus intelligit voluntatem
adco

294 B. Ray. *Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
adco pœnitere illorum, quod pro-
ponat nunquam velle redire ad ea,
nec sibi placere, quod memoria &
intellectus iterum peccent; & post-
quam verè confessi sunt per ordina-
tam memoriam & intellectum & vo-
luntatem, accidit aliquibus eorum,
quod sua voluntas iterum amet pec-
cata tali modo, quod omnes tres
Virtutes faciant contra id, quod pro-
posuerant in confessione: Igitur ex
hoc demonstratur humano intellec-
tui, quod voluntas & memoria &
intellectus sint res terminatæ intra
certam quantitatem.

8. *Virtuose Domine!* Intellectua-
liter intelligimus, quod, quando a-
nima confitetur verâ memoriâ & in-
tellectu & voluntate, & postea redit
ad peccatum, tunc memoria memoret
& intellectus intelligat, quod ipsa, an-
tequam confiteretur & in confessione
& post confessionem usque ad tempus,
quo rediit ad peccatum, valeat plus in
suo memorare & in suo intelligere &
in

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCLI. 295
in suo velle, quàm quando redit ad peccatum per corruptum memorare & intelligere & velle: Igitur cum hoc ita sit, significatur, quòd peccatum sit res, quæ vertit & pervertit ordinatum memorare & intelligere & velle in inordinatum memorare & intelligere & velle, & vera confessio sit res, quæ vertit & convertit inordinatum memorare & intelligere & velle in ordinatum memorare intelligere & velle: Igitur si esset peccatum quod verteret & perverteret in anima virtuosum memorare & intelligere & velle in vitiosum, & non esset confessio, quæ in ea verteret & converteret vitiosum memorare & intelligere & velle in virtuosum, significaretur, *Domine*, quòd anima esset in conditione plus malâ quàm bonâ, & quòd Tu eam non fecisses ita liberam ad salvationem, sicut ad damnationem; &, si hoc ita esset, Tu esses animæ injuriosus, quod est impossibile.

9 Glo-

9. *Gloriose Domine!* Sicut anima est deteriorata in suo memorare & intelligere & velle, quando post confessionem rediit ad peccatum in hoc quod ante confessionem & in confessione & post ipsam usque ad peccatum memoraret & intelligeret & amaret pœnitentiam peccati & proponeret nunquam redire ad peccatum, ita per confessionem potest anima meliorare suum memorare & intelligere & velle ante & post confessionem peccati; quia plus occasionata est anima ad multam afflictionem & contritionem & pœnitentiam & spem in tua Misericordia post peccatum redeundo ad veram confessionem, quam ante peccatum; & quòd hoc ita sit, probatur in aliquibus hominibus, qui fuerunt valde culpabiles & peccatores & vehementius & ferventius & majoribus afflictionibus & contritionibus & fletibus dolent & faciunt pœnitentiam & restitutionem, quàm alii, qui non
fue-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCLI. 297
fuerunt adeò culpabiles & peccato-
res.

10. d. *Remissor Domine plene dulci misericordia!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus quosdam homines, antequam confiteantur, memorare & intelligere, quòd post confessionem redibunt ad peccata, quæ volunt confiteri; & propterea memoria memorat & intellectus intelligit voluntatem eorum amare res contrarias in hoc quòd amet confessionem & amet redire ad peccatum, quando memoria memorat & intellectus intelligit eam redituram esse ad illud; & hoc est valde mirabile, quod voluntas amet confessionem & peccatum, sed intelligitur non esse mirabile *secundum Quartam figuram Veritatis* (vide Cap. 331. pag. 93. Tomi XIV.) in qua figura sunt homines amantes peccatum & confessionem: Unde prædicti homines non sunt fideles amatores veræ confessionis existendo in *Quarta figura Veritatis*, nec
pos.

298 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
possunt verè confiteri, quousque ex-
cant à *Quarta figura* & se mutant
ad amandum confessionem in *Prima,*
& in *secunda* ad odiendum pecca-
ta memorando & intelligendo & di-
samando illud, & memorando &
intelligendo & amando tuam Justi-
tiam in prima figura.

11. Unde benedictus sis *Domine*
DEUS quia sicut homo facit con-
tra cursum naturæ, quando elevat
aquam per fistulam, ita voluntas quæ
amat confessionem in *Quarta figura*
Veritatis, facit contra memoriam &
intellectum & contra se ipsam, quo-
niam memoria memorat & intellec-
tus intelligit eam velle redire ad
peccatum post confessionem; quia
sicut homo per artem elevat aquam
per fistulam à loco inferiori ad lo-
cum superiorem, & aqua ascendit
contra suam naturam, ita nimia vo-
luntas peccandi facit memoriam me-
morare & intellectum intelligere ip-
sam voluntatem, quæ amat confes-
sio

tionem & peccatum, habere paucam contritionem & paucam conscientiam, sicut aqua habet paucam vim ad resistendum arti, quæ facit eam ascendere per fistulam.

12. Nam sicut artificium, quod homo facit, elevat aquam sursum, ita, *Domine*, conscientia & contritio & devotio & memoria & intelligentia & amor tuarum Virtutum mortificant voluntatem, quæ amat peccatum, quando anima confitetur memorando & intelligendo se esse peccaturam post confessionem; quoniam sicut aqua movetur à loco inferiori ad locum superiorem, ita memoria & intellectus & voluntas, quando vivaciter moventur ad fruendum tuis Virtutibus, movent de potentia in actum conscientiam & contritionem, devotionem, pœnitentiam & veram confessionem: Igitur cum hoc ita sit, bonum est, quòd homo confiteatur sensualiter, licet non confiteatur intellectualiter, quando de-
fi-

300 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
ficit ei propositum non redeundi ad
peccatum post confessionem.

13. c. *O Domine! Qui es confiden-
tia mea spei & perfectio mea vo-
luntatis.* Sicut Sol calefacit corpo-
ra elementata licet non sit calidus
in sua natura, sed per similitudinem,
in qua est cum igne, & per conve-
nientiam, quam habet cum eo in
puritate & claritate, attrahit calo-
rem ignis corporis elementati ad su-
perficiem; eò quòd ignis per adju-
torium Solis, qui cum eo convenit
in natura & non cum ullo alio ele-
mento, adjuvatur ad ascendendum
ad superficiem corporis; ita homo
peccator, qui amat confessionem,
& memorat & intelligit, quòd redibit
ad peccatum, est similis dæmoni &
moveretur ab ipso ad faciendum pec-
catum, quia sicut Sol & ignis conve-
niunt in aliqua proprietate, ita dæ-
mon & homo peccator accidentaliter
conveniunt in opere peccati; quo-
niam sicut dæmon memorat & intel-
ligit

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCLI. 301
ligit & non amat tuam Bonitatem &
tuam Justitiam & Misericordiam, ita
homo peccator memorat & intelli-
git pœnitentiam & tuam Justitiam
& Misericordiam & non amat eas:
Igitur sicut Sol movet ignem sursum,
& ignis per suum motum calefacit
plus superficiem exteriorem corpo-
ris quàm interioritatem ipsius, ita
dæmon movet peccatorem ad pec-
candum, eò quòd est ei similis in me-
morando & intelligendo & amando
& volendo, & peccator per hoc,
quòd sinat se moveri á dæmone, fa-
cit contra naturam memoriæ & in-
tellectûs & voluntatis amando con-
fessionem & non amando justitiam
nec misericordiam, eò quòd amet re-
dire ad peccatum; quia si eas ama-
ret, non amaret peccatum.

14. *Juste Domine!* Sicut aliquæ res
sensuales sunt impossibiles, ût homi-
nem volare, ita aliquæ res intellec-
tuales vel compositæ ex sensualitate &
intellectualitate sunt impossibiles, sicut
ho-

302 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
homini est impossibile benè confiteri,
quando memoria memorat & intel-
lectus intelligit, quòd voluntas pro-
ponat redire ad peccatum post con-
fessionem: quia si hoc esset possibile,
esset possibile quòd tua Misericordia
remitteret peccata voluntati amanti
ea; & si hoc esset possibile, esset pos-
sibile, quòd tua Misericordia & tua
Justitia discordarent & disconveni-
rent, & si hoc esset possibile, esset im-
possibile, quòd ipsæ essent divinæ, &
tunc esset impossibile quod confessio
& aliud sæculum & Tu essetis ali-
quid, quod est impossibile.

15. *Virtuose Domine!* Sicut figurā
hominis in aqua est inverſa & contra-
ria veræ figuræ in hoc quòd habeat
caput deorsum & pedes sursum, ita
confessio quæ fit memorante & in-
telligente anima, quòd redibit ad
peccatum, est vana figura & contra-
ria veræ confessioni, quia vera con-
fessio non potest formari in natura
sensuali nec in intellectuali, nisi ani-
ma

ma memoret & intelligat se non vel-
le redire ad peccatum: Igitur cùm
hoc ita sit, sicut forma citharedi pic-
ta in pariete est vana in hoc, quòd
non emittat sonum cum vana figu-
ra cithare, ita & adhuc plùs est va-
na confessio sensualis, quando non
intrat in naturam intellectualem: Igi-
tur cùm confessio meliùs conveniat
cum natura intellectuali quàm cum
sensuali, eò quòd tu sis natura in-
tellectualis, & homo confiteatur ti-
bi peccata, quæ fecit contra Te, qui
habet aures audiat & qui habet intel-
lectum intelligat, quàm magnus de-
fectus sit confiteri sensualiter & non
intellectualiter.

16. f. *Iuste Domine! à quo spera-
mus misericordiam & gratiam.* Intel-
lectualiter intelligimus, quòd, quan-
do homo confitetur, & sua me-
moria memorat voluntatem poenite-
re peccatorum & non amare ipsa nec
proponere unquam amare ea, tunc
memoria memoret se & intellectum &

voluntatem esse virtuosè in confessione; & quando intellectus intelligit voluntatem non amare peccata, quæ memoria memorat & pœnitere ipforum, tunc intellectus intelligat se & memoriam & voluntatem esse virtuosè in confessione, & voluntatem, quando odit peccatum, amare virtuosè se ipsam & memoriam & intellectum: Igitur cùm hoc ita sit, vera confessio non potest formari in ore hominis sinè virtuosis memoria & intellectu & voluntate.

17. *Misericors Domine!* Quando homo falsò confitetur, & anima memorat & intelligit, quod ipse post promissionem, quam facit presbitero, non satisfaciet pro peccatis, nec desinet peccare, tunc omnes tres potentia animæ sunt vitiosæ in confessione; quia, si voluntas vult redire ad peccata & non vult satisfacere, licèt corpus sensualiter satisfactionem promittat, memoria debet memorare & intellectus intelligere
tuas

tuas Virtutes & vilitatem hujus mundi & peccati, quousque voluntatem verè pæniteat, & non neget intellectualiter id, quod corpus promittit & fatetur sensualiter; & quia voluntas non adeò odit peccata, quòd non proponat ea amare, & non amat tantum tuas virtutes, quantum posset eas amare; propterea facit memoriam memorare & intellectum intelligere taliter peccata, quòd anima inde deveniat vitiosa in sua memoria & in suo intellectu: Igitur cùm hoc ita sit, *Domine*, movetur altercatio inter tres potentias, quia memoria & intellectus conqueruntur tuæ Justitiæ de voluntate dicendo, quòd per nimis multum amare peccata sint in peccato, & voluntas conqueritur de memoria & intellectu dicendo eisdem quòd per nimis parum memorare & intelligere tuas Virtutes & vilitatem peccati sit in peccato.

18. *Gloriose Domine!* Sicut Spes & tua Misericordia mutuò se respiciunt

V.

ciunt

306 *B. Ray. Lulli Lib. contēpl. Vol. III.*
ciunt in hoc, quòd tu parcas illis,
qui in Te sperant & confidunt, ita
Confessio & tua Justitia mutuò se
rescipiunt: in hoc, quòd tu parcas
illis, qui in sua confessione se judicant
& puniunt, & si hoc ita non esset,
vera confessio & tua Justitia non con-
cordarent, quod est impossibile; si-
cut est impossibile, quòd tua Mise-
ricordia non adjavet illos, qui in ea
verè confidunt; quia si hoc non es-
set impossibile, & oppositum esset pos-
sibile, esset impossibile, *Domine*, quòd
in Te esset Justitia & misericordia,
quod est impossibile: Igitur cùm hoc
ita sit, quis est adeò ignarus & stul-
tus, quòd in Te non verè speret,
nec tibi verè confiteatur; quoniam
est adeò impossibile, quòd non inve-
niat indulgentiam & miserationem
& justificationem in Te, sicut est im-
possibile, quòd in Te non sit Justitia
& Misericordia.

19. g. *DEUS! Qui illuminas oculos
intellectus, quando voluntas amat re-
cor-*

cordationem Tui. Intellectualiter intelligimus, *Domine* tuam Justitiam significare liberum arbitrium figuratum & formatum in tribus potentiis animæ; quia si liberum arbitrium non esset in anima, tua Justitia non demonstraretur humano intellectui: Igitur quando anima intelligit tuam Justitiam, intelligit liberam voluntatem, quam inquirit intellectus in memoria, quæ memorat, quòd quia intellectus intelligit vilitatem peccati, voluntas sit occasionata ad contemnendum peccatum & vanas delectationes hujus mundi, & quia intelligit placita, quæ habet homo in rebus subjectis peccato, occasionatur voluntas ad amandum peccatum, & per hoc formatur in ipsa voluntate libertas movendi se ad faciendum bonum, vel ad faciendum malum.

20. Igitur quando memoria & intellectus fruuntur tuâ Justitiâ, & recipiunt significationes ipsius & aliarum tuarum Virtutum, & quando
memo-

memoria memorat & intellectus intelligit vilitatem & immunditiam peccati, tunc voluntas est totaliter occasionata ad faciendum bonum & evitandum malum per virtutem motivam memoriæ & intellectûs; & quando memoria obliviscitur tuæ Justitiæ & tuarum Virtutum & intellectus negotiantur & tractant de placitis hujus mundi, ut voluntas ea amet, tunc per motivam memoriæ & intellectûs voluntas est totaliter occasionata ad peccandum: Igitur cum quacunque motiva prædictarum conjungatur voluntas, cum illa inclinatur ad faciendum bonum vel ad faciendum malum ad quod venit totaliter libera.

21. Unde quando evenit, *Domine*, quòc memoria se moveat ad obliviscendum & intellectus ad ignorandum tuam Justitiam & alias tuas Virtutes & peccata quæ homo fecit, & quòd postea se moveat memoria ad memorandum & intellectus ad intel-
ligen-

ligendum peccata & vanas glorias huius mundi, & voluntas in suo motu amando sequatur motum memoriæ & intellectûs, tunc se movent omnes tres simul in unum memorare intelligere & velle, & omnes tres ununtur in uno motu peccati: & hoc est ratione magnæ unionis & conjunctionis, quæ est in his tribus potentis: Igitur cum hoc ita sit, qui amat confessionem, necessariò oportet, quòd alteret & mutet motum memoriæ & intellectus & voluntatis in contrarium motum.

22. *h. Amate Domine, dignè omnibus amoribus & omnibus honorationibus!* Qui amat confessionem sensualis, oportet, quòd homini confiteatur sensualiter defectus, quos fecit in potentia vegetativa & sensitiva & in earum motivâ sensuali motâ ad peccatum in quinque sensibus sensualibus, & oportet, quòd verecundetur coram illo, cui confitetur; & velit satisfacere & pœnitentiam agere

re

310 *B. Ray. Lulli Lib. Contpël. Vol. III.*
re secundum mandatum & consilium
ipsius, ut sit ei obediens loco Tui,
contra quem fecit defectus quos con-
fiteretur.

23. Et quando homo, *Domine*,
confessus est sensualiter sua peccata
sensualia, oportet, quod confiteatur
sua peccata intellectualia; quia, cum
peccata intellectualia sint majora quã
sensualia, debet plus puniri prop-
ter ipsa, quàm propter sensualia; &
si ipse non confiteretur ea, plus puni-
retur propter peccata sensualia, quàm
propter peccata intellectualia, & con-
fessio esset injuriosa: Igitur cum ho-
mo necessariò debeat confiteri pec-
cata sensualia & intellectualia, oportet,
quod sancti & justi & sapientes
homines deputentur ad audiendum
confessiones, ut sciant artem & mo-
dum per quem homo sensualiter &
intellectualiter debet confiteri & per
quem sciat delere peccata sensualia
uno modo & intellectualia alio mo-
do; quia quantum indiget arte &
mo-

modo, qui confitetur, ut faciat veram confessionem, tantum oportet confessarium esse talem, quòd sciat artem & modum confessionis & satisfactionis, ut sciat extrahere peccatorem ab inordinatione, & eum ponere in ordinationem.

24. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*, quia, sicut faberlignarius scit plus in ligno quàm ferrarius, & faber ferrarius scit plus in ferro quàm lignarius, & sic de aliis artibus mechanicis, ita Tu voluisti, quòd sit magisterium & ars in Clericis & Religiosis, qui sciant artem & modum, secundum quem formatur vera confessio; quoniam si in artibus mechanicis voluisti destinare homines, quantò plus tua *Justitia & Misericordia & Sapientia & Bonitas* significant humano intellectui, quòd volueris destinare homines, qui sint deputati ad audiendum confessiones, cum confessio sit res eò plus necessaria quàm ulla ars mechanica, quò plus

plūs stat in intellectuali natura quàm ars mechanica; cùm quantò homo plūs accedit ad Te & ad virtutes per confessionem quàm per artem mechanicam, tantò sit confessio plūs necessaria quàm ulla ars mechanica.

25. *i Domine! à quo cum vera confessione lucratur homo dona & indulgentias.* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus, quòd corpus non sit adeò nobilis naturæ sicut anima; & per hoc significatur, quòd, quantò anima valet plūs quàm corpus, tantò valeat plūs sanitas animæ quàm sanitas corporis, & peior sit infirmitas animæ quàm infirmitas corporis: Igitur, si corpus habet medicos, qui ei conservent sanitatem, & qui ipsum dirigant ad eam si sit infirmum, tua Justitia & tua Misericordia & Sapientia & Amor significant humano intellectui Te ordinasse, quòd etiam anima habeat medicos per confessionem; quia si eos
non

non haberet, significaretur in Te defectus prædictarum Virtutum.

26. *Virtuose Domine!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus fortiorem rem esse occasionem quàm casualitatem; & propterea esse plures & meliores res quæ sunt occasionatè, quàm quæ fiunt casualiter: Igitur si futor vel faber lignarius vel alii opifices confiterentur tibi & non haberent hominem qui esset deputatus ad audiendum confessiones & ad dandum eis consilium, plus confiteretur homo casualiter quàm occasionatè; quia nullus homo haberet artem & modum per quem confiteretur cum ordinatis memoria & intellectu & voluntate, & propterea foret confessio plus per cursum casualitatis quàm occasionis: Igitur cum confessio sit homini adeo necessaria, oportet, quòd plus stet in occasione quàm in casualitate, quia si ipsa plus staret in casualitate, significaretur, quòd non esset homini necess-

314 B. Ray. *Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
cessaria nec utilis; & si ita esset, significaretur, quod peccatum non daret homini damnum, nec bonum opus meritum.

27. Sicut oratio, *Domine*, injuriatur sensualiter & intellectualiter, quando homo frangit verba & ea masticat vel ad eò accelerat, quòd non formetur in eis dictio & verbum quòd dicit, ita & adhuc multò plus injuriatur confessio, si homo non confiteatur confessario secundà intentione, & Tibi primà; quia sicut substantia est in individuo speciei primà intentione, & in specie, secundà, & hoc idem est de specie & genere. quapropter individuum est primà substantia & genus secunda, ita, *Domine*, prima intentio quare homo conficitur confessario debes esse Tu, & secunda, ille cui confiteatur: Igitur cùm hoc ita sit; homines, qui confitentur & se excusant & non accusant, & proponunt redire ad peccatum, dant tibi secundam intentionem, &
illis

illis quibus confitentur primam, ut eis significant se non esse multum culpabiles.

28. k. *O Domine qui in die iudicii & ante illum diem revelas peccata quæ in confessione occultantur.* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus, quod hominibus, qui tibi confitentur sine medio, non des ullam responsionem sensualem: Igitur cum sit adeo magna necessitas & adhuc major, quod homo in confessione habeat responsionem sensualem, sicut est magna necessitas quod frumentum habeat pluviam, significatur, quod, qui dat pluviam minoribus necessitatibus, det responsionem majoribus necessitatibus, quia nisi ita esset, major esset tua virtus in dando pluviam vegetabilibus, quam in audiendo confessionem hominum, qui tibi confitentur, & hoc est impossibile, scilicet quod Tu demonstrates plus tuam virtutem in creaturis minoribus, quam in majoribus & melioribus.

29. *Vir-*

29. *Virtuose Domine!* Si effet prohibitum à Te hominem confiteri tibi per medium, quod est Presbyter cui homo confitetur, confessio Judæorum & Saracenorum esset melior, quàm confessio Christianorum; & Judæi & Saraceni essent meliores in confitendo, quàm Tu in auscultando confessionem ipsorum, quia confessio Christianorum non posset esse bona, nam esset tibi displicens; & cum Judæi & Saraceni facerent suum debitum in confitendo, & Tu non faceres tuum in demonstrando eis statim satisfactionem & pœnitentiam, foret vana sua confessio, eò quòd non essent directi per eam: Igitur cum sit impossibile, *Domine*, quòd non sis melior per audire confessionem quàm homo per facere ipsam, per hanc impossibilitatem significatur, quòd confessio Christianorum sit tibi placens & acceptabilis.

30. *Virtuose Domine!* Quantum

vir-

virtus & veritas conveniunt & similiter alia virtutes, tantum oportet, quod conveniant in virtute & veritate, qui audiunt veram confessionem, sicut qui verè confitentur; quia si homo confiteatur virtuosè & verè homini vitioso mendaci, poterit privari virtus & veritas in homine, qui confitetur per defectum virtutis & veritatis illius cui confitetur: Igitur cum hoc ita sit, & cum vera confessio sit res homini adeò necessaria quis est qui posset aestimare magnam culpam falsi confesarii qui est contrarius veræ confessioni, quæ est via & semita perdurabilis beatitudinis, ad quam nos vocat noster gloriosus

DEUS.

** ** ** ** ** ** ** ** **

** ** ** ** ** ** ** **

** ** ** ** ** **

** ** ** **

** ** **

** **

**

INDEX

TITULORUM TOMI XV.

VOLUMEN III.

LIBER V.

DISTINCTIO XL.

De Oratione.

CAP. 340. Quomodo homo oret & contempletur & precetur honoratum & gloriosum DEUM, ut ei demonstret, unde bonum & malum habeant principiū. fol. 3.

341. Quomodo homo oret & contempletur nostrum gloriosum DEUM, ut dirigat suum intellectum ad habendum cognitionem de rebus licitis, & de

rc-

rebus prohibitis. fol. 28.

CAP. 342. Quomodo homo oret & contempletur suum gloriosum DEUM, ut ei compleat desideria suæ animæ. 51.

343. Quomodo homo oret & contempletur & precetur nostrum gloriosum DEUM, ut ei det gloriam Paradisi. 75.

344. Quomodo homo oret & contempletur & precetur nostrum gloriosum DEUM, ut ei demonstret artem & viam secundum quam possit plorare sua peccata & suas culpas. 100.

345. Quomodo homo habeat Spem in nostro Domino DEO. 126.

346. Quomodo homo oret & contempletur nostrum gloriosum DEUM, ut ei ostendat artem & modum per quem infideles possint dirigi & converti ad viam perdurabilis beatitudinis. 151.

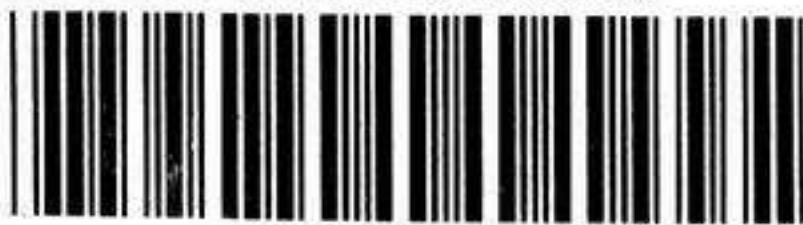
347. Quomodo homo orando & con-

- contemplando gratias agat nostro Domino DEO propter magna bona, quæ dat, & magnas culpas, quas remittit. fol. 182.
- CAP. 348. Quomodo homo oret & contempletur & precetur nostrum Dominum DEUM, ut ei det continentiam. 309.
- 349 Quomodo homo orando & contemplando precetur nostrum Dominum DEUM, ut sibi det confortationem & consolationem. 234.
350. Quomodo homo oret & contempletur nostrum Dominum DEUM, ut sit ei obediens. 262.
351. Quomodo homo orando & contemplando confiteatur nostro Domino DEO. 289.

ERRATA CONTENTA IN HOC Tomo.

FOL. 43. num. 22. lin. 2. alifuid.
dic. aliquid. fol. 70. lin. ult. &
fi. dic. etsi. fol. 70. lin. ult. &. dic.
tamen. fol. 94. num. 24. lin. 15. hu-
jes. dic. hujus. fol. 102. lin. ult. quia.
dic. qui. fol. 127. lin. 5. divinas. dic.
divina. fol. 134. num. 11. lin. 8. com-
poratione. dic. comparatione. fol.
137. num. 14. lin. 2. justiam. dic.
justitiam. fol. 151. lin. 5. perburabi-
lis. dic. perdurabilis. fol. 163. lin. 1.
omnibus. dic. omnibus. fol. 208. lin.
6. nobilitasis. dic. nobilitatis. fol.
247. num. 17. lin. 6. multos. dic. mul-
tos. fol. 248. lin. 10. tiam. dic. ti-
tiam. fol. 315. num. 28. lin. 19. con-
stentur. dic. confitentur.

BIBL. PUBL. MALLORCA

1056668

R. Lluïl 339

(c) 2006 Ministerio de Cultura

B.R.L.

Lib. Cant

Tom. 15.

R 6

15.

R.

Llull

339